

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

พื้นที่ทางจิตวิญญาณ

โดย
นางสาวหยกตะวัน อินปุย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

SPACE OF SOUL

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for Master of Fine Arts VISUAL ARTS

Silpakorn University

Academic Year 2022

Copyright of Silpakorn University

640120011 : ทศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : ช่องว่าง, จิตวิญญาณ, เชนามธรรม, จิตบำบัด

นางสาว หยกตะวัน อินปุย: พื้นที่ทางจิตวิญญาณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก :
ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ปรีชา เกาทอง

“พื้นที่ทางจิตวิญญาณ” คือการสร้างสรรคศิลปะเกี่ยวกับการสร้างพื้นที่ ที่ได้ศึกษาข้อมูลทางทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างพื้นที่ว่าง ที่ส่งผลต่อการรับรู้ และพฤติกรรมของมนุษย์ และทำความเข้าใจต่อสัญลักษณ์ของวัตถุ โดยศึกษาความหมายเกี่ยวกับทฤษฎีในแง่ของปรัชญา เพื่อการขับเคลื่อนแนวคิดรูปแบบ ศิลปะธาตุ และการนำเสนอ ให้สามารถแสดงนัยยะลักษณะความเงียบสงบภายในพื้นที่มีโนทัศน์ อันเป็นจุดมุ่งหมายของการสร้างสรรค์กระบวนการศิลปะ และสามารถสร้างการรับรู้ต่อพื้นที่ทางจิตวิญญาณผ่านกระบวนการทางศิลปะ ตามที่ได้ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ รวมทั้งสังเกตจากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับชีวิตของตนเอง จึงเกิดกระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “พื้นที่ทางจิตวิญญาณ” แบ่งแยกออกเป็นการแสดงชุดย่อย 3 รูปแบบ คือ 1. ศิลปะวิถีทัศน์กึ่งศิลปะการแสดง 2. ศิลปวัตถุ 3. ศิลปวัตถุ+นามธรรม 2 มิติ (เทคนิคโรยทราย) สามารถนำเสนอรวมกันเป็นรูปแบบผลงานสื่อผสม การนำเสนอผลงานสามารถสะท้อนให้เห็นกายภาพของพื้นที่และนามธรรมของจิตวิญญาณ และแสดงภาพรวมของพื้นที่ส่วนตัว ที่ว่าด้วยความสงบนิ่งภายในพื้นที่แห่งมโนทัศน์

640120011 : Major VISUAL ARTS

Keyword : Space, Spiritual, Abstract, Psychotherapy

MISS Yoktawan INPUI : Space of Soul Thesis advisor : Emeritus Professor Preecha Thaothong

“Space of Soul” is an art of creating space, studying the theoretical data of creating space. By studying the meaning of sand from a philosophical perspective, it influences human perception and behavior, and comprehends the symbols of objects. Emphasize concepts, forms, artifacts, and displays to express the tranquility within the conceptual space. Its purpose is to create an artistic process and create an understanding of spiritual space through the artistic process studied. Analysis and synthesis, including observing experiences that occur in one's own life, have led to the creation process of a series of papers. The “Space of Soul” is divided into three forms of performance: 1. semi performing video art, 2. object art (Techniques for spreading sand in this area), and 3. Abstract art objects 2D (Technology sand sprinkle). It can be combined and presented in a mixed media format. Presentations can reflect the physical and spiritual abstractions of space. It outlines a private space, a peaceful space within a vision.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้และการเรียนรู้ศาสตร์ทางศิลปะ จนประสบความสำเร็จได้นั้นมาจากพลังใจ ตลอดจนการได้รับความอนุเคราะห์ คอยส่งเสริม ชี้แนะ เกื้อหนุน ในความพากเพียรในเส้นทางของวงการศิลปะ จากบุคคลหลายท่าน ทั้งเบื้องหน้าและเบื้องหลัง ในครั้งนี้จึงขอขอบน้ำใจขอขอบพระคุณ และน้อมจิตสักการะทุกผู้นามด้วยจิตอันบริสุทธิ์

ผู้สร้างสรรค์ขอขอบพระคุณอย่างสูง คือ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ปรีชา เถาทอง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คณะกรรมการ และอาจารย์ทุกท่านในภาควิชาศิลปะไทย ที่ให้ความรู้ คำชี้แนะ เพื่อให้การศึกษาและผู้สร้างสรรค์ปรับปรุง พัฒนา ระบบความคิด ระบบการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ตลอดจนอาจารย์ท่านอื่น ๆ ที่ได้เล่าเรียนใน ณ ช่วงเวลาอันสั้น แต่ทำให้สามารถนำมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์กับการสร้างสรรค์ผลงาน หรือการใช้ชีวิตประจำวัน

ผู้สร้างสรรค์กราบขอขอบพระคุณบุคคลภายในครอบครัวเป็นอย่างยิ่ง อันได้แก่ พ่อแม่ ตายาย ผู้ให้อุปการะเลี้ยงดู มอบความรัก ความหวังดี ความเอาใจใส่ มอบพลังบวกในการใช้ชีวิต รวมถึงการคอยสนับสนุนทางด้านทุนการศึกษาตลอดระยะเวลาการศึกษาในระดับปริญญาโทมาบัดนี้

ผู้สร้างสรรค์ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง คุณจอน – คุณพิมแข วงศ์สุวรรณ ผู้อุปถัมภ์ ผู้คอยมอบความเมตตา ชี้แนะ และช่วยเหลือทางด้านปัญหาต่าง ๆ รวมถึงสนับสนุนทางด้านทุนการศึกษาตลอดระยะเวลาการศึกษาในระดับปริญญาโทมาบัดนี้

ผู้สร้างสรรค์ขอขอบน้ำใจ เพื่อน ๆ ทุกท่าน ที่คอยช่วยเหลือทางด้านข้อมูลวิชาการ คำแนะนำทางด้านการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ และการติดตั้งผลงาน ในช่วงเวลาต่าง ๆ

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณอีกครั้ง แก่ทุก ๆ สิ่ง ที่เป็นส่วนหนึ่งในการบรรลุเป้าหมาย เพื่อไปสู่ความสำเร็จในสิ่งเหล่านี้ ด้วยความปรารถนาเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานศิลปะ และข้อมูลวิทยานิพนธ์ชุด

“พื้นที่ทางจิตวิญญาณ” จะสามารถก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ ต่อผู้ที่สนใจในการศึกษางานศิลปะ และสามารถดึงดูดบุคคลทั่วไปให้เปิดประสบการณ์ใหม่ ๆ ต่อการชมผลงานศิลปะอย่างหลากหลายต่อไป

นางสาว หยกตะวัน อินปุย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญรูปภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์.....	2
แนวความคิดของผลงานสร้างสรรค์.....	2
สมมติฐานของการศึกษา.....	3
ขอบเขตการศึกษาและการสร้างสรรค์.....	3
ขอบเขตด้านข้อมูล.....	3
ขอบเขตด้านเทคนิค.....	3
ขอบเขตด้านรูปแบบ.....	3
คำอภิธานศัพท์.....	4
ขั้นตอนการศึกษาและการสร้างสรรค์.....	4
ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาและการสร้างสรรค์.....	4
วิธีการศึกษา.....	4
แหล่งข้อมูล.....	5
ค่าใช้จ่ายในการสร้างสรรค์ (โดยประมาณ).....	6

บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรมและการวิเคราะห์ศิลปกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่	7
ความหมายของพื้นที่ว่าง.....	7
พื้นที่ส่วนตัว (Personal Space).....	9
ทฤษฎีพื้นที่ส่วนตัว (Proxemics Space)	9
ลักษณะของพื้นที่ส่วนบุคคล.....	10
อิทธิพลในการสร้างสรรค์ผลงาน	11
อิทธิพลจากประสบการณ์ตรงต่อผู้สร้างสรรค์.....	11
แนวคิดการรักษา เยียวยา สภาวะเจ็บปวดทางจิตใจ	12
ความสงบเงียบในศาสนา.....	12
พุทธปรัชญาเซน.....	12
อิทธิพลการรับรู้ทางธรรมชาติ.....	13
กฎทางธรรมชาติ.....	13
การรับรู้ถึงภาวะธรรมชาติ	13
อิทธิพลการสร้างความหมายในงานศิลปะผ่านวัตถุทางธรรมชาติ	14
ความหมายสัญลักษณ์.....	14
แนวคิดสัญลักษณ์วิทยา.....	15
อิทธิพลทางด้านศิลปะและผลงานศิลปกรรม	15
อิทธิพลทางความคิดจากศิลปะเชิงความคิด (Conceptual Art).....	16
อิทธิพลจากผลงานศิลปกรรมของศิลปิน	17
ผลงานชุด “ What will you leave behind” ของนีโน่ สุวรรณีย์ สาระบุตร.....	17
ผลงานชุด “OBJECTS” ของอชิษฐ์ ตรีสงคราม	20
ผลงานชุด “รูปคือความว่าง-ความว่างก็คือรูป” ของคามิน เลิศชัยประเสริฐ.....	22

ตารางการวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์ ที่มีการนำเสนอทางสัญลักษณ์ สัญลักษณ์ และกระบวนการ นำเสนอในผลงานศิลปกรรม.....	24
สรุปผลการทบทวนวรรณกรรมภาคทฤษฎีและอิทธิพลประกอบการสร้างสรรค์.....	25
บทที่ 3 แนวคิดและกระบวนการสร้างสรรค์.....	26
แนวคิดและเนื้อหาในการสร้างสรรค์.....	26
อภิธานศัพท์เฉพาะ.....	27
รูปแบบเทคนิค.....	27
สรุปผลทางรูปแบบเทคนิคและวิธีการสร้างสรรค์.....	47
ผลงานเตรียมวิทยานิพนธ์ครั้งที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565.....	48
ผลงานเตรียมวิทยานิพนธ์ครั้งที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2565.....	50
วิเคราะห์กายภาพ ผลงานเตรียมวิทยานิพนธ์ครั้งที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565.....	53
วิเคราะห์เนื้อหา ผลงานเตรียมวิทยานิพนธ์ครั้งที่ 1 -2 ภาคการศึกษาที่ 1-2 ปีการศึกษา 2565..	54
ผลงานวิทยานิพนธ์ ผลงานสร้างสรรค์ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2565.....	56
วิเคราะห์กายภาพ ผลงานวิทยานิพนธ์.....	60
วิเคราะห์เนื้อหา ผลงานวิทยานิพนธ์.....	61
การติดตั้งผลงานวิทยานิพนธ์ครั้งที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2565.....	62
ผลงานวิทยานิพนธ์ครั้งที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2565.....	63
รายชื่อผลงานเตรียมวิทยานิพนธ์.....	66
รายชื่อผลงานวิทยานิพนธ์.....	67
รายการอ้างอิง.....	68
ประวัติผู้เขียน.....	71

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 วิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์ของศิลปิน.....	24
ตารางที่ 2 รายชื่อผลงานเตรียมวิทยานิพนธ์.....	66
ตารางที่ 3 รายชื่อผลงานวิทยานิพนธ์.....	67

สารบัญรูปร่างภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แสดงการให้ความสำคัญระหว่าง วิธีการ รูปแบบ แนวคิด.....	16
ภาพที่ 2 “What will you leave behind”, นิโน่ สุวรรณิ สารบุตร, ...	18
ภาพที่ 3 “What will you leave behind”, นิโน่ สุวรรณิ สารบุตร, ...	19
ภาพที่ 4 ผลงานภาพถ่ายชุด “OBJECTS” ของอริษวี ศรีสงคราม	20
ภาพที่ 5 ผลงานภาพถ่ายและการติดตั้งผลงานชุด “OBJECTS” ของอริษวี ศรีสงคราม.....	21
ภาพที่ 6 ผลงานส่วนหนึ่งในนิทรรศการ “ รูปคือความว่าง - ความว่างก็คือรูป” ของคามินเลิศชัย ประเสริฐ.....	22
ภาพที่ 7 ผลงานวิดีโอชุด “รูปคือความว่าง-ความว่างก็คือรูป” ของคามิน เลิศชัยประเสริฐ.....	23
ภาพที่ 8 แบบร่างความคิด เพื่อเสริมกับการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ทั้ง 3 ชุดย่อย.....	28
ภาพที่ 9 แบบร่าง การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ทั้ง 3 ชุดย่อย	29
ภาพที่ 10 การเปลี่ยนแบบร่าง ผลงานชุดย่อยชุดที่ 2 การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ทั้ง 3 ชุดย่อย การดำเนินงานสร้างสรรค์	30
ภาพที่ 11 รูปร่างประกอบอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงาน.....	31
ภาพที่ 12 รูปร่างประกอบการลงพื้นที่ ที่เป็นพื้นที่โล่งแจ้ง มีความเคลื่อนไหวจากปรากฏการณ์ทาง ธรรมชาติ	32
ภาพที่ 13 รูปร่างประกอบการบันทึกภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว ในมุมมองต่าง ๆ.....	33
ภาพที่ 14 รูปร่างประกอบการคัดเลือกภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว.....	34
ภาพที่ 15 รูปร่างประกอบการปรับแก้ภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว	35
ภาพที่ 16 รูปร่างประกอบผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดย่อยชุดที่ 1	36
ภาพที่ 17 รูปร่างประกอบอุปกรณ์ ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดย่อยชุดที่ 2.....	37
ภาพที่ 18 รูปร่างประกอบขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดย่อยชุดที่ 2	38
ภาพที่ 19 รูปร่างประกอบผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดย่อยชุดที่ 2	39

ภาพที่ 20	รูปภาพประกอบอุปกรณ์ ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดย่อยชุดที่ 2.....	40
ภาพที่ 21	รูปภาพประกอบการติดตั้งและร่อนทราย.....	41
ภาพที่ 22	รูปภาพประกอบผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดย่อยชุดที่ 3.....	42
ภาพที่ 23	แบบร่างการจัดวาง ติดตั้งผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุด “พื้นที่ทางจิตวิญญาณ”	43
ภาพที่ 24	กระบวนการติดตั้งผลงานวิดีโอ ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 1.....	44
ภาพที่ 25	กระบวนการปรับแก้ ติดตั้งผลงานวิดีโอ ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 1	45
ภาพที่ 26	กระบวนการติดตั้งผลงานวิทยานิพนธ์.....	46
ภาพที่ 27	ผลงานเตรียมวิทยานิพนธ์ครั้งที่ 1 ชั้นที่ 1 ชื่อผลงาน ฉันทน์ถึงความเจ็บปวดของเธอ หมายเลข 1.....	48
ภาพที่ 28	ผลงานเตรียมวิทยานิพนธ์ครั้งที่ 1 ชั้นที่ 2 ชื่อผลงาน ระลึก หมายเลข 1.....	49
ภาพที่ 29	ผลงานเตรียมวิทยานิพนธ์ครั้งที่ 2 ชั้นที่ 1 ชื่อผลงาน ฉันทน์ถึงความเจ็บปวดของเธอ.....	50
ภาพที่ 30	ผลงานเตรียมวิทยานิพนธ์ครั้งที่ 2 ชั้นที่ 2 ชื่อผลงาน ระลึก หมายเลข 2.....	51
ภาพที่ 31	ผลงานเตรียมวิทยานิพนธ์ครั้งที่ 2 ชั้นที่ 3 ชื่อผลงาน Memorial, Space	52
ภาพที่ 32	ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดย่อยชุดที่ 1 ชื่อผลงาน Space of Soul.....	56
ภาพที่ 33	ภาพบางส่วนของ ชุดย่อยชุดที่ 1 “Space of Soul”	57
ภาพที่ 34	แหล่งที่อยู่ของผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดย่อยชุดที่ 1 “Space of Soul”	57
ภาพที่ 35	ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดย่อยชุดที่ 2 ชื่อผลงาน No more touch.....	58
ภาพที่ 36	ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดย่อยชุดที่ 3 ชื่อผลงาน Space in Space	59
ภาพที่ 37	รูปภาพการติดตั้งผลงานวิทยานิพนธ์ ครั้งที่ 1.....	62
ภาพที่ 38	รูปภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ครั้งที่ 2บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	63

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากมนุษย์ทุกคนล้วนเป็นสิ่งที่ธรรมชาติสร้างขึ้นและกลับสู่ธรรมชาติอย่างไม่สามารถหยุดรั้งไว้ได้ ในเมื่อเวลาพลัดพรากเข้ามาถึง ความหวังหา ความอวรณ์ หรือการนึกถึงนั้น ได้เกิดขึ้นมาภายในจิตใจของแต่ละบุคคลหรือบาง ณ ขณะ ซึ่งผลกระทบของการถูกสิ่งเร้าเข้ามานั้นมีความแตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะทางความคิด หรือทางพฤติกรรม และมีผลต่อการดำรงชีวิต ผู้สร้างสรรค์จึงนำสภาวะที่เกิดขึ้นกับตนเองจากแรงบันดาลใจในเหตุการณ์การถูกพลัดพรากของที่รักจากความตาย อันเป็นสิ่งที่ไม่สามารถหยุดยั้งหรือควบคุมได้ กลายมาเป็นความคิดเกี่ยวกับพื้นที่ในการพิจารณาการย่ำคิด ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่ใช่การย่ำหรือสร้างบาดแผลให้กับจิตใจตนเองเสมอไป และมีใช้การเชิญชวนให้อินดีต่อการพลัดพราก แต่นั่นเป็นการสร้างความเข้าใจ ยอมรับ และเตรียมรับมือกับกฎธรรมชาติเช่นนี้ให้เกิดเป็นความธรรมดาเท่าที่บุคคลหนึ่งจะสามารถกระทำได้ในพื้นที่ส่วนตัวของแต่ละบุคคลอย่างพอควร

พื้นที่ในที่นี้ สามารถกล่าวได้ถึง พื้นที่ภายนอก (กายภาพ) อันเป็นสถานที่ทางธรรมชาติ หรือสถานที่ทางสถาปัตยกรรม และพื้นที่ภายใน (จิตใจ) อันเป็นส่วนหนึ่งในสิ่งเร้าที่มีผลกระทบต่อการรับรู้ไปสู่ความนึก คิด ของมนุษย์ที่เกิดความรู้สึก และบรรจู่ห้วงอารมณ์ไว้เพื่อเยียวยา หรือลดความฟุ้งซ่านทางจิตใจจากสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ในขณะหนึ่ง ซึ่งเป็นพื้นที่ทางกายภาพที่มนุษย์เลือกขึ้นในการสร้างการควบคุมสิ่งเร้าเหล่านั้นที่ส่งผลต่อพฤติกรรมรับรู้ที่ทำให้เกิดความสงบได้ หรือเรียกว่าการจัดการให้ตนเองได้มี “พื้นที่ส่วนตัว” ได้จัดสภาวะแปรปรวนของตนเอง โดยสิ่งเหล่านี้เน้นเรื่องของการรับรู้ทางการมองเห็น และการได้ยินเป็นส่วนสำคัญ ส่วนพื้นที่ทางใจนั้นเป็นพื้นที่ว่างของความรู้สึกนึกคิด ที่สามารถสร้างขึ้นได้ในทุกสถานการณ์เพื่อพิจารณาสติ กำหนดจิตใจ รวมถึงอารมณ์ในปัจจุบันให้เกิดความสงบ

ดังนั้นจากเนื้อหาข้างต้นเหล่านี้ อันเกิดจากประการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองและสนใจจึงนำมาศึกษา ติความ และสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมในรูปแบบศิลปะเชิงความคิด (Conceptual) โดยจะมีรายละเอียดประกอบไปด้วยสื่อที่แตกต่างกัน แบ่งแยกกระบวนการออกเป็นการแสดงชุดย่อย 3 รูปแบบ ได้แก่ 1. ศิลปะวีดิทัศน์กึ่งศิลปะการแสดง (เทคนิควีดีโอ บันทึกกระบวนการแสดง) 2. ศิลปะวัตถุ (เทคนิคโรยทรายบนพื้นที่ และติดตั้ง) 3. ศิลปะวัตถุ+นามธรรม 2 มิติ (เทคนิค โรยทราย) โดย 3 ชุดผลงานนั้น มีวัตถุหลักในการสื่อสารผ่านเม็ดทราย อันเป็นทัศนธาตุที่มีขนาดเล็ก ละเอียดไม่สามารถ

นับได้ และเขาบางทางการมองเห็น และท่ามกลางกระบวนการกระทำซ้ำ ๆ ของร่างกายต่อเม็ดทราย นั้น เสมือนว่ากระบวนการเหล่านี้เป็นการสื่อสาร

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์

1. ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์เกี่ยวกับพื้นที่อันมีผลต่อการรับรู้ของมนุษย์ และการสร้างสัญลักษณ์ต่อวัฒนธรรมชาติ เพื่อนำมาสู่การสร้างสรรค์ผลงานต่อไป

2. สร้างสรรค์ผลงานที่ถ่ายทอดแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างพื้นที่ความสงบทางจิตใจ ในรูปแบบนามธรรม ของการจัดวางสื่อผสม โดยอาศัยเทคนิค กระบวนการ อันประกอบด้วย การแสดงบนพื้นที่ และการบันทึกวิดีโอ, การติดตั้งวัตถุในพื้นที่อาคาร และ จิตรกรรมนามธรรม ซึ่งทั้งหมดนี้นัยยะสำคัญอยู่ที่พื้นที่กับเม็ดทราย โดยเม็ดทรายเป็นเครื่องมือการกำหนด ควบคุมสติ ความนึกคิด ร่วมกับการใช้ร่างกายตนเองในการสื่อสาร สะท้อนให้เห็นถึงการพิจารณาตนเอง เวลา ท่ามกลางพื้นที่ (เสมือน) ส่วนตัว อันเป็นความปัจจุบันขณะ ที่เคยเกิดสภาวะต่อเหตุการณ์ความสูญเสียในอดีต

3. นำเสนอผลงานด้านศิลปะร่วมสมัย เพื่อกระตุ้นให้เกิดการตระหนักถึงคุณค่าและความหมายของชีวิตที่ผ่านกาลเวลาต่าง ๆ มากมาย เพราะการเข้าใจถึงปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องราวใด ๆ ก็ตาม ที่เข้ามากระทบ สามารถจัดการสภาวะเหล่านั้น โดยมีสติต่อสิ่งที่เข้ามากระทบจิตใจของตนเอง และสร้างมุมมองใหม่ให้กับผู้ชมในการสร้างพื้นที่เพื่อการขัดเกลาจิตใจ

แนวความคิดของผลงานสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานชุด “พื้นที่ทางจิตวิญญาณ” ผู้สร้างสรรค์ต้องการนำเสนอมุมมองให้เกิดมุมมองแง่บวกทางความคิด จากแรงบันดาลใจในเหตุการณ์การถูกพลัดพรากของที่รักจากความตาย อันเป็นสิ่งที่ไม่สามารถหยุดยั้งหรือควบคุมได้ จึงนำสภาวะที่เกิดขึ้นกับตนเองเหล่านั้น อันประกอบด้วย ความน่าเศร้าใจ ความสงบเยือกเย็นของสิ่งที่จากไป ถ่ายทอดถึงการเยียวยาจิตใจตนเอง ผ่านพื้นที่ส่วนตัว อันก่อให้เกิดพื้นที่ความสงบทางจิตใจ ในการรับรู้ถึงทุกเวลาสภาวะเหล่านั้นสามารถกลับมาเกิดขึ้นใหม่อีกครั้ง โดยไม่มีที่สิ้นสุด แต่การใช้สติ พิจารณาตนเอง สามารถสร้างความเข้มแข็งที่จะรับมือกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ โดยแสดงออกทางศิลปะด้วยกระบวนการสร้างงานบนพื้นที่ สถานที่ที่มีพื้นที่ เม็ดทรายเป็นตัวกำหนดขอบเขต ซึ่งเป็นการอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมกับระยะเวลา โดยเวลาเป็นนัยยะสำคัญหนึ่งในกระบวนการสร้างตลอดจนแปรสภาพในการเก็บผลงาน ซึ่งเป็นเวลาอันสั้น และเปรียบเสมือนว่าทั้งหมด คือพื้นที่อันมีเวลาของการพิจารณาและสร้างขึ้นใหม่ตลอด

สมมติฐานของการศึกษา

สร้างสรรค์ผ่านรูปแบบศิลปะจัดวางที่มีลักษณะเชิงนามธรรมบนพื้นที่ต่าง ๆ ทั้ง 2 มิติ และ 3 มิติ นำเสนอสุนทรียภาพความงามความสงบนิ่ง และเบาบางทางการมองเห็น อันเกิดจากการสร้างพื้นที่ส่วนตัวของตน ทับซ้อนพื้นที่ที่มีอยู่ โดยมีส่วนร่วมหลักทางร่างกายในการเข้าไปจัดการสร้างพื้นที่ผ่านเม็ดทรายที่ถูกจัดวางขึ้นในรูปแบบการบันทึกการแสดง และศิลปะวัตถุ ซึ่งจะมองเห็นถึงความเป็นไปได้ต่าง ๆ ต่อการค้นหาพื้นที่ภายในจิต

ขอบเขตการศึกษาและการสร้างสรรค์

วิทยานิพนธ์ชุด “พื้นที่ทางจิตวิญญาณ” กำหนดขอบเขตการศึกษาและการสร้างสรรค์ดังนี้

ขอบเขตด้านข้อมูล

ศึกษาถึงทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างพื้นที่ว่าง ที่ส่งผลต่อการรับรู้ และพฤติกรรมของมนุษย์ และทำความเข้าใจต่อสัญลักษณ์ของวัตถุ โดยศึกษาความหมายเกี่ยวกับทรายในแง่ของปรัชญา และหลักคำสอนทางศาสนาพุทธ

ขอบเขตด้านเทคนิค

นำเสนอผ่านกระบวนการสร้างผลงานนามธรรมบนพื้นที่ควบคู่กับศิลปะการติดตั้ง อันประกอบไปด้วย 3 เทคนิค คือ

1. ศิลปะวิดีโอที่บันทึกศิลปะการแสดง (เทคนิควิดีโอ บันทึกกระบวนการแสดง)
2. ศิลปะวัตถุ (เทคนิคโรยทรายบนพื้นที่ และติดตั้ง)
3. ศิลปะวัตถุ+นามธรรม 2 มิติ (เทคนิค โรยทราย)

ขอบเขตด้านรูปแบบ

นำเสนอรูปแบบศิลปะจัดวางในพื้นที่ผ่านวัตถุ - นามธรรม โดยผู้สร้างสรรค์เข้าไปร่วมกระทำกับเม็ดทราย ในการกำหนดขอบเขตพื้นที่ขึ้นมาทับซ้อนกับพื้นที่จริงอีกครั้งหนึ่ง ทั้งพื้นที่นอก - ในอาคาร และพื้นที่บนผ้าใบ เพื่อแสดงออกถึงความสงบนิ่ง เบาบาง ในทางการรับรู้ ซึ่งเป็นเสมือนการจำลองพื้นที่ส่วนตัวในการพิจารณา อารมณ์ ความรู้สึก นึกคิดทางจิตใจ

คำอภิธานศัพท์

Space	พื้นที่ว่าง
Sand	ทราย
Abstract	ศิลปะนามธรรม คือ รูปแบบลักษณะของงานที่ดัดแปลง ลดทอน รายละเอียดรูปทรงอย่างมีระเบียบแบบแผน
Process	กระบวนการ

ขั้นตอนการศึกษาและการสร้างสรรค์

1. การศึกษา สํารวจข้อมูลความเป็นมาและแรงบันดาลใจขั้นต้น เพื่อกำหนดจุดหมาย รูปแบบเนื้อหาผลงานวิจัย และการสร้างสรรค์
2. การศึกษา ค้นคว้าข้อมูล ทฤษฎี เกี่ยวกับพื้นที่ว่าง และทราย อันแสดงถึงความหมายเชิงปรัชญาและศาสนา
3. การสำรวจ รวบรวม และวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลเชิงวิชาการ และข้อมูลเชิงภาพ เพื่อใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน
4. การสร้างสรรค์ผลงาน มีระยะการดำเนินการสร้างสรรค์ออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้
ระยะที่ 1 สร้างแบบร่าง 2 มิติ ปรับเปลี่ยน หาความเป็นไปได้ของแบบร่าง
ระยะที่ 2 การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่อกระบวนการต่าง ๆ
ระยะที่ 3 ปฏิบัติงานจริงตามเทคนิค วิธีการ พร้อมบันทึก วิเคราะห์ เพื่อแก้ไขปัญหา
5. สรุปผลและจัดทำเอกสารวิทยานิพนธ์

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาและการสร้างสรรค์

ระยะเวลาในการศึกษา สร้างสรรค์ผลงาน และจัดทำรายงานวิทยานิพนธ์ รวม 1 ภาคการศึกษา

ผลงานวิทยานิพนธ์ เริ่มต้นในช่วงเวลา เดือน ธันวาคม ปีพุทธศักราช 2565

ผลงานวิทยานิพนธ์ แล้วเสร็จในช่วงเวลา เดือน เมษายน ปีพุทธศักราช 2566

วิธีการศึกษา

1. กำหนดหัวข้อและขอบเขตเพื่อโครงร่างวิทยานิพนธ์
2. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลภาคทฤษฎีที่สอดคล้องกับเนื้อหา และวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย
ดังนี้

2.1. ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ต่อพื้นที่ภายนอก และการสร้างพื้นที่ภายในใจ เพื่อทำความเข้าใจ ในการเชื่อมโยงกันระหว่างรูปธรรมทางพื้นที่ภายนอกและนามธรรมทางพื้นที่ภายในใจ

2.2. ศึกษาความหมายเกี่ยวกับทรายในแง่ของปรัชญา เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงนัยยะ และรูปแบบทางกายภาพของทราย เพื่อวิเคราะห์ในการสร้างสรรค์ชิ้นต่อไป

2.3. ศึกษาและทำความเข้าใจ ต่อหลักคำสอนทางศาสนาพุทธ ปรัชญา เพื่ออธิบาย รูปแบบของการปฏิบัติต่อการสร้างสรรค์

3. ศึกษาข้อมูลทางศิลปะประกอบการสร้างสรรค์ และรวบรวมข้อมูล นำมาวิเคราะห์เพื่อการ สร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบทัศนศิลป์ในขั้นตอนต่าง ๆ

4. การดำเนินการสร้างสรรค์ผลงาน พร้อมทั้งการปรับปรุง พัฒนาผลงานสร้างสรรค์ ควบคู่ไปกับการวิเคราะห์ ทบทวน และนำเสนอรูปแบบที่ได้กำหนดไว้

5. การติดตั้งผลงานและนำเสนอความก้าวหน้าของผลงาน สังเกตความข้อผิดพลาด และ ปรับปรุงให้สมบูรณ์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

6. สรุปผลการสร้างสรรค์ และการนำเสนอเอกสารการทำวิทยานิพนธ์ 5 บท การเผยแพร่ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด พื้นที่ทางจิตวิญญาณ ในรูปแบบของผลงานนิทรรศการศิลปกรรม

แหล่งข้อมูล

1. ระบบฐานข้อมูลวิจัย NRIIS ระบบฐานข้อมูลวิจัย THAIJO หรือ ระบบคลังสืบค้น วิทยานิพนธ์ไทย
2. ระบบฐานวิจัย Research Gate ห้องสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากรหนังสือ
3. เก็บภาพถ่ายจากพื้นที่จริง ซึ่งอาศัยข้อมูลจากประสบการณ์โดยตรง
4. สถานที่ หอศิลป์ และนิทรรศการ

อุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษาและสร้างสรรค์

1. อุปกรณ์ที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

คอมพิวเตอร์	หนังสือศิลปะ	ผลงานวิจัย	กล้องดิจิทัล
อุปกรณ์การจดบันทึก	ทฤษฎีและเอกสารทางด้านวิชาการ		

2. อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน ประกอบด้วย

ทราย	ซีเมนต์	ตะแกรงร่อน	คลาดไม้	กระดาษแข็ง
กรอบไม้	กระดานไม้	เทพกาว	ลวดสลึง	ตะแกรง
กล้องดิจิทัล	กรรไกร	คัตเตอร์	ไม้บรรทัด	ดินสอ

3. อุปกรณ์ที่ใช้ในการติดตั้งผลงาน ประกอบด้วย

เครื่องฉาย   หลอดไฟ   ปลั๊กไฟ   เทปกาว
สีน้ำพลาสติก   บันไดอะลูมิเนียม

ค่าใช้จ่ายในการสร้างสรรค์ (โดยประมาณ)

งบประมาณทั้งด้านการศึกษา วัสดุ อุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงาน และสิ่งพิมพ์ เป็นเงิน
จำนวน 75,000 บาท

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรมและการวิเคราะห์ศิลปะกรรมที่เกี่ยวข้อง

การสร้างสรรคผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “พื้นที่ทางจิตวิญญาณ” (Space of Soul) เป็นการสนทนาระหว่างรูปธรรมกับนามธรรม อันเกิดจากการย้อนนึกถึงห้วงอารมณ์ และความรู้สึก ที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์ครั้งอดีต ซึ่งผู้สร้างสรรค์เกิดความสนใจต่อการสร้างพื้นที่ภายในจิตใจ หรือพื้นที่อันเป็นส่วนตัว โดยการค้นหาตัวแทนของความสงบนั้น ผ่านวัตถุ และกระบวนการ ในการสื่อสาร การสร้างความหมาย การให้คุณค่าทางความคิด อีกทั้งการค้นพบสุนทรียศาสตร์ทางการรับรู้ ผู้สร้างสรรค์จึงหยิบยกประสบการณ์ในอดีตมาทบทวนในการดำรงชีวิตปัจจุบัน โดยการศึกษาได้อาศัยข้อมูลทางทฤษฎี เอกสารวิชาการ และอิทธิพลต่าง ๆ จากประสบการณ์โดยตรง อิทธิพลจากกฎธรรมชาติ ทฤษฎีวิทยา ปรัชญา ศาสนา รวมถึงการศึกษาวีธีคิด รูปแบบ เทคนิควิธีการที่มีผลสำคัญต่อแนวทางการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ โดยผู้สร้างสรรค์จัดลำดับหัวข้อความสำคัญต่อการนำเสนอได้ดังต่อไปนี้

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่

ความหมายของพื้นที่ว่าง

ในวิทยานิพนธ์ บทที่ 2 ของมารีซา กาโมโต¹ ได้อ้างอิงคำอธิบายของชยันต์ วรรณนะภุติ ถึงความหมายของคำว่า “พื้นที่” ที่นิยมใช้โดยมี 3 ลักษณะ ดังนี้

1. พื้นที่ในเชิงภูมิศาสตร์ (Physical Space) แสดงที่ตั้ง ขอบเขตหรือขนาด บริบทของภาระกระทำ และปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ เช่น บริบทของสถาปัตยกรรม บริบทของชุมชนหมู่บ้าน และพื้นที่ที่คนในชุมชนอ้างกรรมสิทธิ์ถือครองและใช้ประโยชน์

2. พื้นที่ทางความคิด (Mental Space) เป็นพื้นที่ของการรับรู้ เกิดความคิดที่มาจากพิจารณาความเป็นมา เหตุการณ์ บริบท ของพื้นที่ที่ตั้งอยู่ ทำให้เกิดความคิดทางจิตวิญญาณ ทางความเชื่อทางภูมิปัญญา และเกิดการปฏิบัติกับพื้นที่ที่ตั้งถิ่นฐานนั้น ๆ ซึ่งคล้ายกับว่าพื้นที่ทางความคิด สามารถเป็นรูปแบบหนึ่งที่ทำให้เกิดการสืบทอดรุ่นสู่รุ่นที่เป็นมุมมองกว้างได้อย่าง 3. พื้นที่ทางสังคม (Social Space) ที่มาจากแนวคิด Third Space เป็นส่วนที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ในเชิงภูมิศาสตร์ และพื้นที่ทางความคิด จนเกิดการสร้างพื้นที่ที่มาจากความเป็นจริงกับจินตนาการ เพื่อเป้าหมายทาง

---

¹ มารี ซากาโมโต (2557). กระบวนการสร้างอัตลักษณ์และความสัมพันธ์ทางชาติพันธุ์ระหว่างชาวซุมบัตไทลื้อ: ศึกษาจากวัฒนธรรมผ้าทอในเมืองเงิน แขวงไซยะบุรีสปป.ลาว. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภูมิภาคศึกษา), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ความคิด ซึ่งมีการขัดแย้ง ชิงทางอำนาจ เพื่อให้ได้ครอบครอง ซึ่ง Third Space มีความหมายว่าพื้นที่ของการปฏิบัติการทางสังคม ที่มีความคิด เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ และความหมายของพื้นที่นั้น แปรเปลี่ยนอยู่เสมอ รวมถึงการช่วงชิงพื้นที่ทางสังคมเป็นสิ่งที่ทำไป เพื่อให้ได้มาซึ่งพื้นที่ (หรืออำนาจ) ที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งสามารถยึดครองและครอบงำได้ทางใดทางหนึ่ง

กุลธิดา เสารงใหญ่² อธิบายถึงพื้นที่ (space) ว่ามนุษย์เรานั้นมักจะมองในเชิงความเป็นจริงทางเรขาคณิต ซึ่งมองพื้นที่ว่างประกอบขึ้นและวัดได้ด้วยมิติความกว้าง ความยาว และความลึก เป็นสิ่งถูกกำหนดมาในฐานะเป็นมิติของการมีอยู่ในโลกของสิ่งต่างๆ ดังนั้นพื้นที่จึงเป็นความจริงและเงื่อนไขถูกกำหนดมาให้ ในแง่พื้นที่ “ว่างเปล่า” คือปลอดพ้นจากการให้คุณค่า ไม่ได้ขึ้นอยู่กับหรือรับใช้ผลประโยชน์ของใคร จึงปลอดจากอำนาจและการเมือง ความเป็นกลาง โดยธรรมชาติแล้วนั้นสามัญสำนึกของบุคคลทั่วไป พื้นที่ไม่ได้ถูกมองเพียงแค่ “พื้นที่ว่าง” แต่ยังมองพื้นที่ในฐานะสิ่งประดิษฐ์ทาง วัฒนธรรมที่บรรจุไว้ด้วยความหมายซึ่งได้ศึกษาพบว่าพื้นที่นั้นจะถูกมองเป็น 4 แบบคือ

1. พื้นที่ในฐานะที่เป็นธรรมชาติ
2. พื้นที่ในฐานะที่เป็นวัฒนธรรม
3. พื้นที่ในฐานะที่เป็นโครงสร้าง
4. พื้นที่ในฐานะที่เป็นความสัมพันธ์

ในบทความของ ฉัตรทิพย์ สุวรรณชิน และพนมพร จันทระปัญญา อธิบายถึงวิธีคิดเกี่ยวกับพื้นที่ทางทฤษฎีช่วงหลังสมัยใหม่ของอภิปรัชญา เพื่อพิสูจน์³ ได้ว่าพื้นที่ในมิตินามธรรมคือความคิด ผวนกับความรู้สึกภายในจิตใจ โดยเป็นกระบวนการที่ไม่สามารถแยกออกจากมิติรูปธรรมที่เป็นเรื่องของการจัดการพื้นที่ทางกายภาพได้ และพื้นที่ในสองมิติได้เชื่อมโยงกันด้วยมโนทัศน์ของความคิดที่เป็นใหญ่ และการให้นิยามความหมายต่อสิ่งต่าง ๆ จำเป็นต้องแบ่งขอบเขตสิ่งนั้นให้ชัดเจน ต่อการสร้างอัตลักษณ์แก่ตนเองหรือสิ่งต่าง ๆ จึงสัมพันธ์กับการสร้างพื้นที่ของความรู้สึกอันความแตกต่างเสมอ ดังข้างต้นที่กล่าวว่ากระบวนการความคิดทางกายภาพไม่สามารถแยกออกจากจิตใจได้ วิธีคิดเชิงพื้นที่จึงไม่อาจแยกออกจากความรู้เกี่ยวกับตัวตนและการจัดระยะห่างเรากับสิ่งอื่น

² กุลธิดา เสารงใหญ่ (2560). พื้นที่ความเป็นส่วนตัวในงานสถาปัตยกรรม:โครงการห้องสมุดมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. สถาปัตยกรรมบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

³ ฉัตรทิพย์ สุวรรณชิน และพนมพร จันทระปัญญา (2558). "การสร้างอัตลักษณ์ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา." วารสารปัญญาภิวัฒน์ ปีที่ 7,(ฉบับที่ 2): 269.

ธัญญา สังขพันธานนท์⁴ อ้างถึง คำกล่าวมุมมองของมาร์ติน ไฮเดกเกอร์ (Martin Heidegger) ที่เกี่ยวกับการมองเห็นที่กับความทรงจำว่า การโยกหา เรื่องราวประสบการณ์เกี่ยวกับสถานที่หนึ่งที่ได้ นั้นเป็นภาวะธรรมชาติของความเป็นมนุษย์ เป็นภาพที่แสดงให้เห็นถึงความปรารถนาที่มีอยู่ในตัวตนมา แต่กำเนิด ซึ่งเป็นความจริงอีกแห่งหนึ่งที่ต่างกับปัจจุบัน หัวใจสำคัญของการ คิดถึงพื้นที่เก่าๆ คือ การ คิดเกี่ยวกับถิ่นกำเนิด (Home coming) เป็นความจริงอีกลักษณะหนึ่งที่เป็น “ตัวตน” ของเรา มัน เป็นสถานที่ที่หล่อหลอมและสร้างตัวตนของเราขึ้นมา และให้ความรู้สึกปลอดภัย อบอุ่น ที่ไม่สามารถ แสวงหาจากที่อื่นได้

ในวิทยานิพนธ์ของสมพร แต้มประสิทธิ์⁵ ปรากฏขึ้นว่า โภมาทร จึงเสถียรทรัพย์ ได้วิเคราะห์ มุมมองของฟิลลิปป์ เดสโคล่า ที่มีต่อพื้นที่แบบ “ภววิทยา” ความเป็นจริงที่มนุษย์มองโลก เขากล่าว ว่าถ้าการค้นหาความจริงทางภววิทยาที่ไม่ต้องอาศัยคำนิยามทางภววิทยาใดๆ มาเป็นอคติ เรา สามารถนิยามผ่านโดย อาศัยร่างกาย (Body) และเจตจำนง (Intentionality) หรือภาวะจิตใจของ ตนเอง โดยพิจารณาบนพื้นฐานที่ว่า ทุกสรรพสิ่งบนโลกใบนี้ล้วนประกอบด้วยกายภาพ (Physicality) และภาวะภายใน (Interiority) เมื่อเป็นเช่นนั้น ความจริงของการดำรงอยู่นั้นย่อมถูกมองผ่าน คุณลักษณะสองอย่างคือ กายภาพภายนอก และจิตที่ เป็นลักษณะภายใน

พื้นที่ส่วนตัว (Personal Space)

ทฤษฎีพื้นที่ส่วนตัว (Proxemics Space)

เอ็ดเวิร์ด ฮอลล์ : Edward T. Hall (1966) นักมนุษยวิทยาชาวอเมริกันผู้ศึกษาในเรื่องนี้ จึง เสนอว่าระยะห่างระหว่างบุคคลนี้เป็นอวัจนภาษา คือ การสื่อสารโดยไม่ใช้ระบบคำพูด อย่างหนึ่ง ที่มี อยู่ในตัวมนุษย์ทุกคน โดยแบ่งลักษณะพื้นที่เป็น 4 ระยะ ดังนี้

1. ระยะใกล้ชิด เป็นระยะของการสนทนกันอย่างมาก แบบไวใจกัน และสบายใจ ที่ สื่อสารด้วยวาจา เช่น สมาชิกภายในครอบครัว และเพื่อน ๆ ที่เปิดรับให้เข้าไปในระยะเช่นนี้
2. ระยะห่างส่วนตัว เริ่มต้นที่ประมาณ 1.5 ฟุต เป็นระยะการสื่อสารสำหรับคนที่รู้จักกันดี ถึงแม้อาจแตกต่างกันไปในแต่ละวัฒนธรรมและขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล บุคลิกภาพและรูปแบบการ สื่อสาร

⁴ ธัญญา สังขพันธานนท์ (2558). "มาตุคามสำนึก และการโยกหาอดีตในกวีนิพนธ์ ของเรวัตต์ พันธุ์พิพัฒน์." *วารสารมนุษยศาสตร์* ฉบับที่ 22, ปีที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2558): 69-70.

⁵ สมพร แต้มประสิทธิ์ (2561). "พื้นที่ในผลงานของ แอนเซิร์ม คีเฟอร์ ริชาร์ดลองและโนะบุ โอะ เซะคิเมะ." *วารสารสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปศาสตร์* ฉบับที่ 12, ปีที่ 6 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2562): 2197.

3. การเว้นระยะห่างทางสังคม เริ่มต้นที่ประมาณ 4 ฟุต เป็นระยะของการชุมนุมและการประชุมทางธุรกิจหรือการโต้ตอบกับใครบางคนโดยทั่วไป ซึ่งไม่เป็นที่รู้จักโดยเฉพาะ
4. ระยะห่างสาธารณะ เริ่มต้นที่ประมาณ 12 ฟุต เป็นระยะที่การปฏิสัมพันธ์การสื่อสารด้วยวาจาอย่างสบายใจได้ลดน้อยลง ซึ่งเหมาะกับการปฏิสัมพันธ์ที่เป็นทางการอย่างมาก⁶

ลักษณะของพื้นที่ส่วนบุคคล

1. เราเป็นศูนย์กลางของพื้นที่รอบตัวเองเสมอ โดยปกติเราจะยึดเอาช่องว่าง รอบตัวเรา ประมาณ 40 เซนติเมตรหรือหนึ่งช่วงแขน เป็นอาณาเขตส่วนตัวซึ่งใครคนใดจะเข้ามาใกล้หรือล่วงล้ำมากกว่าระยะนี้ได้ ก็โดยการได้รับอนุญาตจากเราเท่านั้น
2. เป็นอาณาเขตส่วนตัวที่เราผูกพันติดตัวไปด้วยทุกหนแห่งทั้งที่บ้าน ที่ทำงาน หรือที่สาธารณะ อื่นๆ และอาจขยายตัวไปในสิ่งต่างๆที่เรายึดถือเป็นของเราด้วย เช่น เงิน วัตถุ สิ่งของต่างๆ เป็นต้น
3. เป็นระยะห่างแจ้งเหตุ โดยขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ที่เรามีต่อบุคคลนั้นๆ ตัวอย่างเช่น พ่อแม่ กอดเรารู้ว่าท่านรักหรือคนแปลกหน้าล่วงล้ำมาใกล้เกินไปเรารู้ว่าเป็นอันตราย
4. เป็นช่องทางการสื่อสาร ในหนังสือเรื่องความเจ็บของฮอลล์ (Hall) เขาเชื่อว่า ระยะห่างระหว่างบุคคลที่เขาเรียกว่า Proxemics นี้ เป็นวิธีการสื่อสารอย่างหนึ่งที่บอกให้รู้ได้ว่า เรากับคู่สนทนานั้น มีความรู้สึกหรือความสัมพันธ์ต่อกันอย่างไร เช่น เพื่อนสนิทสนมจะนั่งใกล้ กันและสัมผัสตัวกันได้ หรือ คนที่รังเกียจกันจะนั่งอยู่ห่างกันมากและมีอาการถือตัวและไว้ตัวต่อกันเป็นต้นพื้นที่ส่วนตัว คือ ระยะทางระหว่างบุคคลที่จะทำให้คุณรู้สึกปลอดภัยในสภาพแวดล้อมต่างๆอย่างในครอบครัว ในสถานที่ทำงาน หรือในสถานที่เข้าสังคม พื้นที่ส่วนตัวระหว่างบุคคลจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ความสัมพันธ์กับอีกฝ่าย และวัฒนธรรมของสังคม
5. ระยะห่างส่วนบุคคล (Personal space) ในทางมนุษยวิทยา หมายถึง พื้นที่ ส่วนตัว หรือช่องว่างระหว่างบุคคลในสังคม ซึ่งเป็นเสมือนอาณาเขตส่วนตัว...ที่จำเป็นต่อ มนุษย์ ที่เราทุกคนล้วนมีตามสัญชาตญาณ (Instinct) โดยเฉพาะเมื่อเราต้องมีปฏิสัมพันธ์กับ ผู้อื่นและจำเป็นต้องอยู่ในสังคม

---

⁶ Turner Phil Turner Susan (2006). "Place, sense of place, and presence." Presence: Teleoperators & Virtual Environments Volume 15, Number 2 204-217.

คนหนุ่มมาก ซึ่งระยะห่างส่วนบุคคลนี้ สามารถ ยืด หดได้หรือ เราอาจยินยอมให้บางคนล่วงล้ำได้ โดยขึ้นอยู่กับสภาพของอารมณ์ ความสัมพันธ์ สถานการณ์ สิ่งแวดล้อม หรือวัฒนธรรม เป็นต้น⁷

กล่าวโดยสรุป พื้นที่จาก “แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่” ที่ได้ศึกษา มีหลากหลาย ความหมายทั้งเชิงกายภาพ และเชิงปรัชญา ซึ่ง “พื้นที่” ในส่วนของการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ คือ “ที่ว่าง” โดยการสานสัมพันธ์กัน หรือรวมกันระหว่างสิ่งต่าง ๆ ทางกายภาพ กับสภาวะแวดล้อม อันหมายถึงถึงมนุษย์ และจิตวิญญาณ โดยถูกกำหนดให้เกิดการรับรู้และสัมผัส ผ่านเวลาภายในพื้นที่ว่าง ที่มีที่ว่างเปล่า แต่เป็นพื้นที่ว่างที่ปรากฏขึ้นจากหลาย ๆ มิติ ส่วนคำว่า "ส่วนตัว" นั้นเป็นความต้องการของมนุษย์ที่จะเข้าไปใช้ที่ว่าง เพื่อเป็นการถอยห่างจากเหตุการณ์ไปอยู่อย่างสันโดษ ไม่ต้องการสื่อสาร ทางวาจา หรือทางร่างกายต่อกันกับบุคคลอื่น เพื่อกลับสู่ความเป็นตัวเองให้พื้นที่ส่วนตัว

อิทธิพลในการสร้างสรรค์ผลงาน

อิทธิพลจากประสบการณ์ตรงต่อผู้สร้างสรรค์

ในช่วงเวลาที่ผ่านมา เหตุการณ์สูญเสีย การถูกผลัดพรากบุคคลอันเป็นที่รักได้เกิดขึ้นอย่าง กระทั่งหัน นับว่าเป็นเหตุการณ์หนึ่งสร้างสภาวะ ความรู้สึก ที่สับสน แปรปรวน การไม่ยอมรับความจริง และเจ็บปวดภายในจิตใจอย่างไม่ทันตั้งตัว ถึงแม้เหตุการณ์เหล่านี้จะเป็นตัวกลางการสื่อสารว่า ชีวิตทุกสรรพสิ่งย่อมมีการจากลาได้ในหลากหลายรูปแบบ และการจากลาเช่นนี้คือ ความแน่นอนที่ธรรมชาติได้บอกกล่าวไว้อย่างชัดเจน แต่ความไม่แน่นอนของการจากลาเช่นนี้ ทำให้การสัมผัส จะรับรู้ และกระตุ้นอารมณ์ ความรู้สึกอย่างไม่สามารถยับยั้งได้ ถึงแม้ผู้สร้างสรรค์คิดว่าสามารถยับยั้ง จัดการ ความเสียใจเหล่านั้นได้ในระดับที่พอควรแล้ว จึงสังเกตสภาวะของตนเองตามลำพัง และนำไปสู่การตั้งคำถามต่อการเกิดสภาวะ ว่าการนึกถึง (รับรู้) แม้ว่าจะเป็นการควบคุมได้หรือมีควบคุมได้ ในขณะที่จิตได้รับรู้ และแสดงออกทางอาการในระดับที่ต่างกัน ดูเหมือนว่าสิ่งเหล่านั้นเป็นห่วงอารมณ์ในแง่ลบ โดยส่วนมาก กลับกันเวลาผ่านไปได้เปลี่ยนห่วงอารมณ์ให้เป็นแง่บวก และค่อย ๆ ให้ความนึกถึงเหล่านั้นเป็นเพื่อนในการเตือนตน ณ ปัจจุบัน อย่างมีขอบเขต

ผู้สร้างสรรค์จึงนำประสบการณ์เหล่านี้ มาคิดวิเคราะห์ในเชิงบวก เพื่อสร้างความเข้าใจต่อ สภาวะ อารมณ์ และเยียวยา รักษา ความรู้สึก ที่อาจเป็นบาดแผลส่วนลึกในใจ ที่ยังไม่สามารถควบคุม และจับต้องได้ โดยผ่านกระบวนการบำบัดทางปรัชญาและทัศนศิลป์ ซึ่งในแต่ละครั้งจะมีรูปแบบที่ แตกต่างกันไป เพื่อสำรวจจิตใจและสร้างความเข้าใจใหม่ ๆ ขึ้น ซึ่งผู้สร้างสรรค์แสดงกระบวนการ

⁷ กุลธิดา เสารงใหญ่ (2560). พื้นที่ความเป็นส่วนตัวในงานสถาปัตยกรรม: โครงการห้องสมุด มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. สถาปัตยกรรมบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ผ่านรูปแบบนามธรรม โดยมีพื้นที่ว่าง วัตถุประสงค์ และความเคลื่อนไหว ในการสร้างพื้นที่ทางจิตวิญญาณ อันมาจากการนึกถึงไปพร้อมกัน

แนวความคิดรักษา เยียวยา สภาวะเจ็บปวดทางจิตใจ

ความสงบเงียบในศาสนา

ศาสนาเป็นศาสตร์หนึ่งที่ช่วยให้มนุษย์ได้เข้าใจ และรับรู้ต่อสิ่งที่มนุษย์ได้ปฏิบัติ ซึ่งในเรื่องของความสงบนิ่งนั้นแท้จริงแล้ว ไม่ได้อยู่ห่างไกลจากตัวเอง ซึ่งล้วนแล้วอยู่กับตัวเราเอง แต่เรานั้นกลับมองข้ามและแสวงหาจากอื่นโดยที่ยังไม่เข้าใจอย่างแท้จริง จึงทำให้สมองของเรานึกคิดหลาย ๆ อย่างตลอด และเกิดความหวั่นไหวในจิตได้สำนึก ดังนั้นการหาความสงบภายใต้บริบทรอบข้างนั้น ความปรุ้งแต่งเกิดขึ้นภายในใจ บริบทภายนอกเป็นเพียงตัวเสริมที่แต่ละบุคคลจะเลือก อวัยวะ และความรู้สึก ต้องการอาศัยซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความรู้สึก นึกคิด ในจิตของตนเอง อย่างเช่น ความสงบเงียบในพุทธศาสนานิกายเซน ตา หู จมูก ลิ้น รูป เสียง กลิ่น รส

ดังนั้น จอนห์ เลน⁸ นักปรัชญาสมัยใหม่ ได้กล่าวถึงความเงียบว่า “...ความเงียบอาศัยการแทรกซึมอยู่ในทุกขั้นตอนของชีวิตชาว ทศนิยมภาพ วัตถุประสงค์ สอน และบ้านเรือนในย่านชนบท นี่คือการแจ่มกระจ่างอย่างระงับยับยั้ง ซึ่งส่วนรูปแบบนี้เกิดจาก นิกายเซน...”

พุทธปรัชญาเซน

พระครูภาวนาโพธิคุณ⁹ ได้กล่าวถึง ความสำคัญของนิกายเซนนั้น คือการมุ่งเน้นการอยู่กับปัจจุบันขณะให้มากที่สุด โดยมีสติ ตื่นตัวตลอดเวลา เนื่องจากตามธรรมชาติของมนุษย์หรือสัญชาตญาณ มนุษย์มักขาดสติ ในเรื่องที่ผ่านมาหรือยังไม่เกิดขึ้น แต่สิ่งเหล่านั้นสร้างความทุกข์ให้กับจิตใจมนุษย์โดยฉับพลัน หากมนุษย์รับรู้อย่างมี “สติ” สามารถทำให้รู้ว่าตนเองกำลังคิดอย่างไรกับสิ่งเหล่านั้น และนำพาอารมณ์ ความรู้สึกจากการติดอยู่ในภวังค์นั้นกลับมาอยู่กับเวลาปัจจุบัน การปฏิบัติให้เกิดความชำนาญแล้ว มนุษย์จะเข้าใจความทุกข์โดยง่าย จนทุกข์นั้นน้อยลงหรือหมดไป ด้วยเทคนิคกระบวนการปฏิบัติดังกล่าว พุทธศาสนานิกายเซน จึงไม่มีรูปแบบปฏิบัติที่ชัดเจน ขอเพียงแต่ให้มี “สติ” ตรึงรู้อย่างเข้าใจในปัจจุบันขณะ

⁸ จอนห์ เลน ผู้เขียน (2556). **พลังความเงียบ เปิดพื้นที่ความสร้างสรรค์**, สำนักพิมพ์สวนเงินมีมา. ฉบับที่ 2 171.

⁹ บุญวัฒน์ บุญทะวงศ์ และพระครูภาวนาโพธิคุณ (2564). "พุทธปรัชญาเซน : ความเป็นมาและสาระต่อการดำเนินชีวิตร่วมสมัย." **วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์** ฉบับที่ 8, ปีที่ 3 (กรกฎาคม - กันยายน): 33-34.

ในคำอธิบายของ ว.วชิรเมธี “พุทธปรัชญาเซน” สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้ง่ายโดยการพินิจ พิจารณา เข้าสู่ภายในของปัญหาต่าง ๆ ด้วยปัญญา ซึ่งลักษณะการสอนของเซนนั้น เน้นการมองทุกสรรพสิ่งให้ว่างเปล่า อยู่บนฐานของการเกิด ตั้งอยู่ และดับไปในที่สุด โดยพิจารณาด้วยจิตที่ตื่นรู้ เลื่อมใส และอยู่ ณ ปัจจุบันขณะ ไม่นึกคิดในสิ่งที่ดับล่วงไปแล้ว และไม่ครุ่นคิดถึงที่ยังมาไม่ถึง เน้นการดำเนินชีวิตรูปแบบของ “กายรู้ใจรู้” เมื่อเป็นเช่นนั้นชีวิตที่อยู่ท่ามกลางปัญหาต่าง ๆ จะทุกข์น้อยลง และหายไประหว่างใจ¹⁰

โดยการศึกษาปรัชญาเซน เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความเข้าใจต่อจิตวิญญาณ อันประกอบไปด้วย ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ ที่มีความเปลี่ยนแปลง เมื่อมีผลกระทบจากสิ่งต่าง ๆ ภายนอก การศึกษาครั้งนี้ มิใช่การนำไปสู่การบรรลุถึงนิพพาน จากการดับทุกข์ แต่เป็นการสร้างความเข้าใจ และฝึกการตั้งรับต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่พร้อมโจมตีตนเองได้ทุกขณะ ซึ่งเป็นการบำบัดสภาวะจิตที่ไม่แน่นอน ซึ่งสามารถเรียกได้ว่า “พุทธบำบัด” จึงสามารถมีความหมายได้โดยว่า การชำระล้างจิตใจอันขุ่นมัวผ่านการบำบัด ปฏิบัติ และการบำบัด หรือการแสดงออกผ่าน “ศิลปกรรม” เพื่อสื่อสารให้กับบุคคลอื่น ๆ เป็นวิทยฐานะในการแก้ปัญหาด้านจิตใจ

อิทธิพลการรับรู้ทางธรรมชาติ

กฎทางธรรมชาติ

สรรพสิ่งที่เกิดขึ้นบนโลก และท่ามกลางจักรวาล ทั้งหลายทั้งมวล ที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ตามนั้น ล้วนเป็นสิ่งที่ธรรมชาติสร้างขึ้นมาเพื่อสร้างความสมดุลให้กันและกัน การเกิด ตั้งอยู่ และสลายไปตามกาลเวลานั้น จึงเป็นกระบวนการทางกายภาพอันสำคัญที่ธรรมชาติกำหนดไว้เพื่อควบคุมความแปรเปลี่ยนของวัฏจักร ไม่ให้น้อยไปหรือมากเกินไป

ความหมายจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้อธิบายลักษณะความหมายของกฎธรรมชาติไว้ว่า กฎธรรมชาติ คือกฎที่ครอบคลุมจักรวาล ที่มนุษย์ไม่ได้สร้างขึ้น แต่มีอยู่เองตามธรรมชาติ ในทางปรัชญากฎหมาย มองว่า กฎธรรมชาติ คือ ศีลธรรม ที่มนุษย์ในแต่ละพื้นที่สร้างความเข้าใจร่วมกันต่อสังคม และสภาพแวดล้อม ส่วนในทางพุทธปรัชญา หมายถึง หลักความเป็นจริงที่มีอยู่โดยธรรมชาติ และมีได้เกิดขึ้น ซึ่งมีเหตุและผล โดยมีได้เกิดขึ้นนอกเหนือธรรมชาติ

การรับรู้ถึงภาวะธรรมชาติ

การรับรู้ถึงภาวะธรรมชาติ รูปแบบหนึ่งที่ธรรมชาติสร้างขึ้นเพื่อให้สิ่งมีชีวิตเกิดการรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ นั้นรวมถึงจิตใจมนุษย์ ที่สามารถจับต้องได้ หรือจับต้องไม่ได้ก็ตามนั้น ซึ่ง

¹⁰ ชื่อเรื่องเดียวกัน. 33.

ภาวะเหล่านี้ยังสร้างสุนทรียศาสตร์ให้กับมนุษย์อีกด้วย โดยสามารถแบ่งสุนทรียศาสตร์ทางธรรมชาติ เป็น 2 ประเภท ประกอบด้วย

สุนทรียวัตถุ วัตถุทางธรรมชาติ คือ สิ่งที่มีมนุษย์ไม่สามารถควบคุมได้ อันเกิดจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

1. การเคลื่อนไหวทางธรรมชาติ เช่น การขึ้น - ลง ของดวงอาทิตย์, ระดับน้ำทะเลระหว่างกลางวัน - กลางคืน

2. ภาพลักษณ์ตามธรรมชาติ เช่น ทะเล ภูเขา แม่น้ำ ต้นไม้

3. เสียงที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ

วัตถุทางศิลปกรรม คือ การแปลสารความรู้สึกจากประสบการณ์โดยตรงมาเป็นสุนทรียศาสตร์ในแบบการสร้างสรรคศิลปะ

สุนทรียรส คุณค่าที่เกิดจากตนเอง เมื่อสัมผัสกับวัตถุที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น¹¹

อิทธิพลการสร้างความหมายในงานศิลปะผ่านวัตถุทางธรรมชาติ

ลักษณะและปรากฏการณ์ทางธรรมชาติเป็นอิทธิพลหนึ่งทางสุนทรียศาสตร์ การแสดงออกมาในรูปแบบผลงานศิลปกรรมของผู้สร้างสรรค์ โดยมีการศึกษา วิเคราะห์ ถึงข้อมูลที่ปรากฏในธรรมชาติ เพื่อรับรู้ และเข้าใจถึงความหมายขั้นต้นในวัตถุทางธรรมชาติ

ความหมายสัญลักษณ์

คำว่า สัญลักษณ์วิทยา (Semiology) หรือสัญลักษณ์ศาสตร์ (Semiotics) เป็นศาสตร์ที่เพิ่งได้รับการพัฒนาอย่างจริงจังในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 เป็นการศึกษาเครื่องหมายและสัญลักษณ์ ซึ่งปัจจุบันทฤษฎีดังกล่าวได้รับความนิยมในการใช้อธิบายปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ โดยกาญจนา แก้วเทพ กล่าวว่า สัญลักษณ์ หมายถึง สิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้มีความหมายแทนของจริงในตัวตน และในบริบทนั้น ซึ่ง Peirce ได้ให้ความหมายว่า “สัญลักษณ์ คือ สิ่งที่มีความหมายมากกว่าตัวของมันเอง”

¹¹ จอห์นพอดล วคินสุนทร. (2558). "แนวคิดสัญลักษณ์วิทยาและการสร้างความหมาย." เข้าถึงเมื่อ 30 กุมภาพันธ์ 2566, from เข้าถึงจาก

<http://www.johnnopadon.blogspot.com/2015/10/semiology-and-signification.htm>

แนวคิดสัญวิทยาวิทยา

เพียร์ซ (C. Peirce) สนใจในความสัมพันธ์ระหว่างตัวสัญญะกับวัตถุจริงที่จะมีองค์ประกอบ 2 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นตัวหมาย (Signifier) และตัวหมายถึง (Signified) โดยจัดแบ่งประเภทของสัญญะ (Sign) ออกเป็น 3 แบบ

1. สัญญะที่มีรูปร่างคล้ายกับวัตถุมากที่สุด (Icon) เช่น ภาพถ่าย รูปปั้น รูปวาด เมื่อได้เห็นก็สามารถถอดความหมายถึงตัววัตถุได้ในเวลานั้น
2. สัญญะที่มีความเกี่ยวพันแบบเป็นเหตุเป็นผลโดยตรงกับวัตถุที่มีอยู่จริง (Index) เช่น คิว้นไฟของไฟ หรือรอยเท้าสัตว์ก็จะเชื่อมโยงถึงสัตว์ การถอดความหมายเช่นนี้จึงจำเป็นต้องอาศัยเหตุผลเชื่อมโยงเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุที่มีอยู่จริงกับ
3. สัญญะที่ไม่มีความเกี่ยวพันกันสัญญะที่ไม่มีความเกี่ยวพัน เชื่อมโยงอันใดในตัวสัญญะกับวัตถุจริง (Symbol) หากแต่ความหมายเกิดจากการตกลงร่วมกันในสังคมของผู้ใช้สัญญะเช่น ตัวอักษร หรือ สัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นตามพื้นที่ของผู้คนหมู่นั้น การถอดความหมายจึงจำเป็นต้องอาศัยการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ใช้สัญญะ¹²

ในบทความ “พื้นฐานแนวคิดสัญวิทยา ของ โรลันด์ บาร์ตส์โรลันด์” ของคมลักษณ์ ไชยยะ¹³ อ้างถึง บาร์ตส์ (Roland Barthes) ว่าได้ศึกษาสัญญะประเภท ความหมายโดยนัย อันเกิดจากเห็นว่าการมีความหมายมีความสำคัญต่อการรับรู้ และความหมายโดยนัยสามารถอธิบายได้อีกหลายแนวคิด ตามพื้นฐานการเข้าใจต่อธรรมชาติ สังคม ประเพณี วัฒนธรรมในพื้นที่นั้น ๆ การตีความหมายทางสัญญะคือ คำอธิบายถึงการมีปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเมื่อสัญญะสัมผัสกับอารมณ์ ความรู้สึกของมนุษย์ ซึ่งสัญญะเหล่านั้นจะต้องมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ทางใดทางหนึ่งต่อผู้คนเหล่านั้น โดยสัญญะจึงทำหน้าที่ 2 ประการ คือ ถ่ายทอดความหมายโดยนัยแฝง และถ่ายทอดความหมายในลักษณะมายาคติ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลง ลดทอน ปกปิด บิดเบือนฐานะของสัญญะของทุกสรรพสิ่งในสังคมจนกลายเป็นเรื่องปกติธรรมดาตามธรรมชาติ เพื่อให้เพิ่มบทบาทในสังคมจนเกิดความคุ้นชินและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

อิทธิพลทางด้านศิลปะและผลงานศิลปกรรม

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “พื้นที่ทางจิตวิญญาณ” มีการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลทางทฤษฎี เอกสารทางวิชาการ ปรัชญา คติทางศาสนา เพื่อเป็นฐานรองรับ

¹² ชื่อเรื่องเดียวกัน

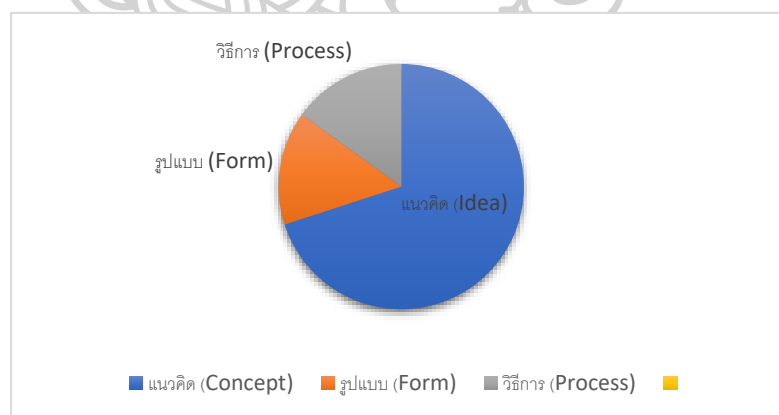
¹³ คมลักษณ์ ไชยยะ (2562). "พื้นฐานแนวคิดสัญวิทยา ของโรลันด์ บาร์ตส์."

ข้อมูลทางแนวความคิด รวมถึงการรองรับความน่าจะเป็นไปได้ต่อการสร้างสรรค์ผลงาน และทบทวน ข้อมูลจากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้สร้างสรรค์ ที่ทำให้เกิดแรงบันดาลใจขั้นต้น นอกจากนี้การ สร้างสรรค์วิทยานิพนธ์นั้นอาศัยจินตนาการในการสร้างสุนทรียศาสตร์ และสอดคล้องกับแนวคิด วัตถุประสงค์ ที่ได้มุ่งหวังไว้ในช่วงการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ ในการนี้จึงจำเป็นอาศัยการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ข้อมูลทางศิลปกรรมต่าง ๆ ผู้สร้างสรรค์ได้แยกเกณฑ์การได้ดังนี้

1. อิทธิพลทางความคิดจากประเภทของศิลปะ
2. อิทธิพลจากศิลปิน ในการนำเสนอทางด้านรูปแบบ กระบวนการนำเสนอที่มีในผลงาน ศิลปกรรม

อิทธิพลทางความคิดจากศิลปะเชิงความคิด (Conceptual Art)

“ศิลปะเชิงความคิด” หรือ “ศิลปะคอนเซ็ปชวลอาร์ต” เกิดขึ้นโดยโซล เลวิตต์ (Sol Lewitt) ศิลปินชาวอเมริกา ซึ่งก่อนหน้านี้ใช้คำว่า “คอนเซ็ปอาร์ต” โดยปรากฏขึ้นในบริบทอเมริกันเป็นครั้งแรกในปี คริสต์ศวรรษ 1961 ซึ่ง ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์ วิเคราะห์ว่าเป็นศิลปะที่ใช้ความคิดรวบยอด ของความคิดศิลปินเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างสรรค์จากประสบการณ์ทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งผู้ชม อาจคล้อยตามหรืออาจขัดแย้งก็ได้ ซึ่งศิลปะเชิงความคิดนั้นมีแนวทางในการทำงานผนวกกับ อุดมการณ์ที่หลากหลายจนยากที่จะระบุรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ¹⁴

ภาพที่ 1 แสดงการให้ความสำคัญระหว่าง วิธีการ รูปแบบ แนวคิด

¹⁴ ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์. (2561). "Conceptual Art ศิลปะแห่งความคิดที่ละทิ้งความงาม และต่อต้านความสูงส่ง." เข้าถึงเมื่อ 15 มกราคม 2566, from เข้าถึงจาก <https://themomentum.co/conceptual-art/>.

โซล เลอวิตต์ ศิลปินผู้บุกเบิกมุมมองใหม่ของวงการศิลปะ อ้างในในหนังสือ “คอนเซ็ปชวลอาร์ต” ของดาเนียล มาร์โซนา¹⁵ กล่าวว่า “สำหรับศิลปะคอนเซ็ปชวล ความคิดหรือมุมมองเป็นมิติที่สำคัญที่สุดของผลงาน... การวางแผน และการตัดสินใจเกิดขึ้นล่วงหน้าไปก่อน ผลงานจะออกมาหน้าตาเป็นอย่างไรค่อยมาว่ากันทีหลัง ความคิดกลายมาเป็นกลไกขับเคลื่อนให้เกิดศิลปะขึ้นได้”

จากการกล่าวถึงความหมายไว้ข้างต้น สำหรับศิลปะเชิงความคิดนั้นมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เสพเกิดมโนทัศน์ ที่แตกต่างกันออกไปตาม ประสบการณ์ของแต่ละบุคคลหรืออาจใกล้เคียงกับความคิดของศิลปินก็เป็นได้ แต่ปรากฏการณ์ทางศิลปะที่เกิดขึ้นนั้นสามารถสร้างแรงสะท้อนมากกว่าเพียงผลทางอารมณ์ ความรู้สึกหรือสุนทรีย์ระความงาม หากแต่กระตุ้นความคิดเชิงสติปัญญาเสียมากกว่า¹⁶

อิทธิพลจากผลงานศิลปกรรมของศิลปิน

ผลงานชุด “ What will you leave behind” ของนีโน่ สุวรรณิ์ สาระบุตร

การนำเสนอผลงาน “ What will you leave behind” ของนีโน่ สุวรรณิ์ สาระบุตร แสดงความคิดผ่านกลวิธี กระบวนการอย่างตรงไปตรงมา ทับซ้อนกันระหว่างความจริงของพื้นที่กับความจริงของเรื่องราว ซึ่งโครงสร้างหลักมิได้อยู่ที่การจัดวางชิ้นงานเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการสร้างพื้นที่ใหม่จากผลงานให้สอดคล้องกับแนวคิด เธอสื่อสารผ่านสัญลักษณ์ รูปทิวะโหลก มีลักษณะเป็น สีพื้นผิวเป็นสีขาว คือ ขาวนวลและขาวสว่าง อีกทั้งบางชิ้นมีหน้าตาที่แตกต่างกันเล็กน้อย หนึ่งในชิ้นงานมีขนาดประมาณเหรียญสิบ 2 เหรียญวางต่อกัน ซึ่งในการจัดวางบนพื้นที่นั้น เรื่องขนาดและจำนวนของทิวะโหลกแปรผันไปตามสถานที่ต่าง ๆ อันแสดงสัญลักษณ์เกี่ยวกับการระลึกความตายเมื่อมีชีวิตอยู่

กรณีอย่างในเทศกาลบางกอกอาร์ตเบียนนาเล่ ปี 2559 (Bangkok Art Biennale 2018) จะเห็นกระบวนการนำเสนอที่สำคัญ คือ การเลือกพื้นที่ติดตั้งเป็นสถานที่สำคัญทางศาสนาพุทธ ที่มีบริเวณโดยรอบเป็นพื้นที่สำคัญทางศาสนาฮินดู และศาสนาคริสต์ อย่าง ณ วัดประยูรวงศาวาสวรวิหาร โดยเล็งเห็นถึงความสำคัญทางประวัติศาสตร์ทางศาสนา วัฒนธรรม ของผู้คนที่หลากหลายเชื้อชาติพันธุ์ จนเกิดการร่วมมือระหว่างผู้คนในชุมชน และทีมงานศิลปินในการติดตั้งผลงานครั้งนี้ ซึ่งวางเรียงทิวะโหลกทั้งหมด จำนวน 125,000 ชิ้น

¹⁵ ดาเนียล มาร์โซนา ผู้เขียน อมินา ทัจจันท์ ผู้แปล (2552). **คอนเซ็ปชวลอาร์ต**. ธวัชชัย สมคง, บริษัท เดอะเกรทไฟน์อาร์ท จำกัด: 96.

¹⁶ ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์. (2561). "Conceptual Art ศิลปะแห่งความคิดที่ละทิ้งความงามและต่อต้านความสูงส่ง." เข้าถึงเมื่อ 15 มกราคม 2566, from เข้าถึงจาก <https://themomentum.co/conceptual-art/>.

เสมือนการปูพรมขาวเต็มพื้นที่ต่างระดับของทางเดินล้อมรอบเจดีย์ ที่มีลักษณะเป็นวงกลม กำแพงเต็มไปด้วยการติดตั้งอิฐของผู้ที่ล่องลับไปแล้ว ทั้งชาวไทยและชาวจีน ซึ่งการติดตั้งผลงานชุด “What will you leave behind” ครั้งนี้ จึงทำให้กลายเป็นศิลปะในพื้นที่เฉพาะโดยปริยาย

ภาพที่ 2 “What will you leave behind”, นิโน่ สุวรรณิ สารบุตร,
เทคนิค เซรามิก ศิลปะจัดวาง. 2559. วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร

โดยสร้างกิจกรรมที่สามารถเชิญชวนผู้คนให้เข้ามามีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน (Interactive) หยิบยื่นกิจกรรมการเดินทางผ่านป้ายบอกประมาณว่า “You Can Walk On Art” อันปราศจากการเชื่อมชิ้นงานให้แนบสนิทใด ๆ กับพื้นที่¹⁷ ทุกช่วงเวลานั้นห้วงกะโหลกหลายแสนชิ้นจึงสามารถหลุดได้ทุกเมื่อ จิตใต้สำนึกของผู้มีส่วนร่วมจะสั่งให้กิจกรรมดำเนินไปอย่างแข็งข้านพื้นผิว และบางขณะเกิดการหยุดชะงักคิดเพื่อตัดสินใจเลือกที่จะซ่อมแซมหรือปล่อยผ่านไปในพื้นที่นั้น ๆ พื้นที่แห่งนี้จึงเป็นเหมือนห้องปฏิบัติการ ที่คอยเฝ้าสังเกตพฤติกรรมของผู้ชม โดยอาศัยความเชื่อ และความเป็นมาของพื้นที่ นำพาร่างกายเข้าไปร่วม เพื่อกระตุ้นอารมณ์ ความรู้สึก อันนำไปสู่เรื่องราวความตายอันเป็นสิ่งที่ซ่อนอยู่ใกล้ ๆ ตัวผู้คนทุกขณะ สะท้อนถึงความไม่ประมาท มีสติในการใช้ชีวิตและเห็นคุณค่าของชีวิต ซึ่งเป็นเรื่องพื้นฐานของมนุษย์ ที่ศิลปินเป็นตัวกลางในการสร้างบทสนทนาของผู้คนกับพื้นที่ ซึ่งเป็นกระบวนการนำเสนอเพื่อกระตุ้นความคิดผู้ชมในโครงการครั้งนี้

¹⁷ ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง. (2556). "นิทรรศการศิลปะ "What Will You Leave Behind?" ชีวิตไม่อาจหนีความตาย." เข้าถึงเมื่อ 15 มกราคม 2566, from เข้าถึงจาก <https://www.thaipbs.or.th/news/content/149550>.

ภาพที่ 3 “What will you leave behind”, นีโน่ สุวรรณิ์ สาระบุตร,
เทคนิค เซรามิก, ศิลปะจัดวาง. 2559. วัดประยูรวงศาวาสวรวิหาร

ผลงานชุด “OBJECTS” ของอติษฐ์ ศรีสงคราม

การนำเสนอผลงานชุด “OBJECTS” เป็นการสื่อสารผ่านภาพถ่าย สัญลักษณ์ภายในภาพ ล้วนประกอบด้วยภาพวัตถุที่คุ้นชิน และบางภาพนั้นแปลกตา วัตถุเหล่านั้นปรากฏพื้นที่สิ่งแวดล้อม องค์ประกอบต่าง ๆ ในภาพถ่ายไม่แสดงแสดงเรื่องราวใด หรือสัญลักษณ์ใด ๆ ซึ่งการทำความเข้าใจต่อสิ่งที่ปรากฏต่อตนเอง สามารถทำให้สร้าง สัญลักษณ์ ของแต่ละคนขึ้นมาได้หลากหลายรูปแบบ จึงมองเห็น ความสำคัญต่อวัตถุที่เกือบจะเป็นนามธรรมทางความคิด และนามธรรมทางความรู้สึก โดยมองเพียง ภาพของวัตถุหนึ่ง ๆ นั้น อย่างที่มันเป็น เหมือนที่ไม่มีอารมณ์ใด ๆ แต่กลับมีอารมณ์ในคราวเดียวกัน ซึ่งในบางภาพอาจมีการลบองค์ประกอบ หรือซ่อนบางอย่าง เพื่อให้วัตถุแสดงออกได้อย่างเต็มที่ และ ประจักษ์ต่อสายตาสวยงาม ซึ่งถ้าหากได้มองและทำความเข้าใจวัตถุเหล่านี้กับบริบทแวดล้อมต่าง ๆ ใน นั้นแล้ว อาจพบถึงอารมณ์โรแมนติกผ่านโครงสร้าง และพื้นที่ซ่อนอยู่อย่างน่าอัศจรรย์¹⁸

ภาพที่ 4 ผลงานภาพถ่ายชุด “OBJECTS” ของอติษฐ์ ศรีสงคราม

กระบวนการนำเสนอทางภาพถ่าย แสดงถึง การบันทึกความจริงที่ผ่านมา เพื่อบันทึกไว้เป็น ความทรงจำ หรือแสดงถึงความจริงทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี เพื่อเป็นข้อมูลทาง การศึกษาอย่างหนึ่ง โดยการนำเสนอด้วยภาพถ่ายครั้งนี้เพื่อมุ่งเน้นในเรื่องของการมีอยู่หรืออาจไม่มี อยู่จริงจากพลังของความนิ่ง รูปร่าง รูปทรงทางวัตถุบนสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่บางครั้งคิดว่าไม่เข้ากับ สภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ ซึ่งการเข้ากันหรือไม่เข้ากันของสองสิ่งที่เป็นนัยยะที่ทำให้เกิดการตั้งคำถาม ต่อสิ่งที่ปรากฏในภาพ

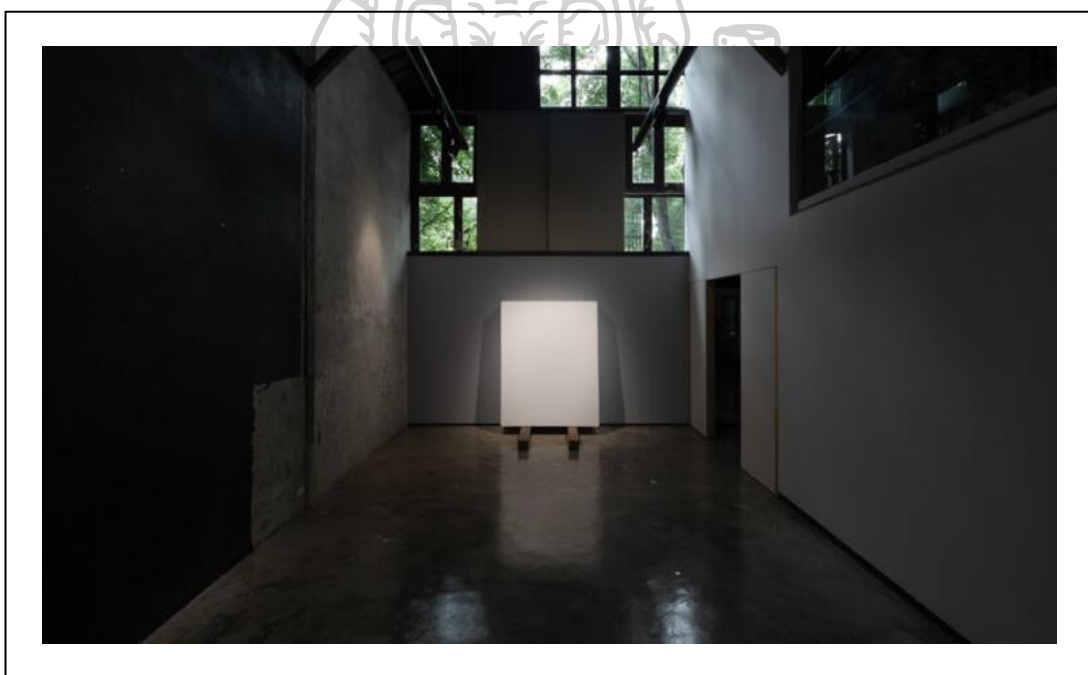
¹⁸ พระจันทร์ เอี่ยมชื่น. (2564). “OBJECTS’ นิทรรศการเดี่ยวที่เย็นชาและลึกซึ้ง ของ อติษฐ์ ศรีสงคราม .” เข้าถึงเมื่อ 2 มีนาคม 2566 , from เข้าถึงจาก <https://www.brandthink.me/content/objectsby-atit-sornsongkram>.

ภาพที่ 5 ผลงานภาพถ่ายและการติดตั้งผลงานชุด “OBJECTS” ของอริษฐ์ ศรสงคราม

ผลงานชุด “รูปคือความว่าง-ความว่างก็คือรูป” ของคามิน เลิศชัยประเสริฐ

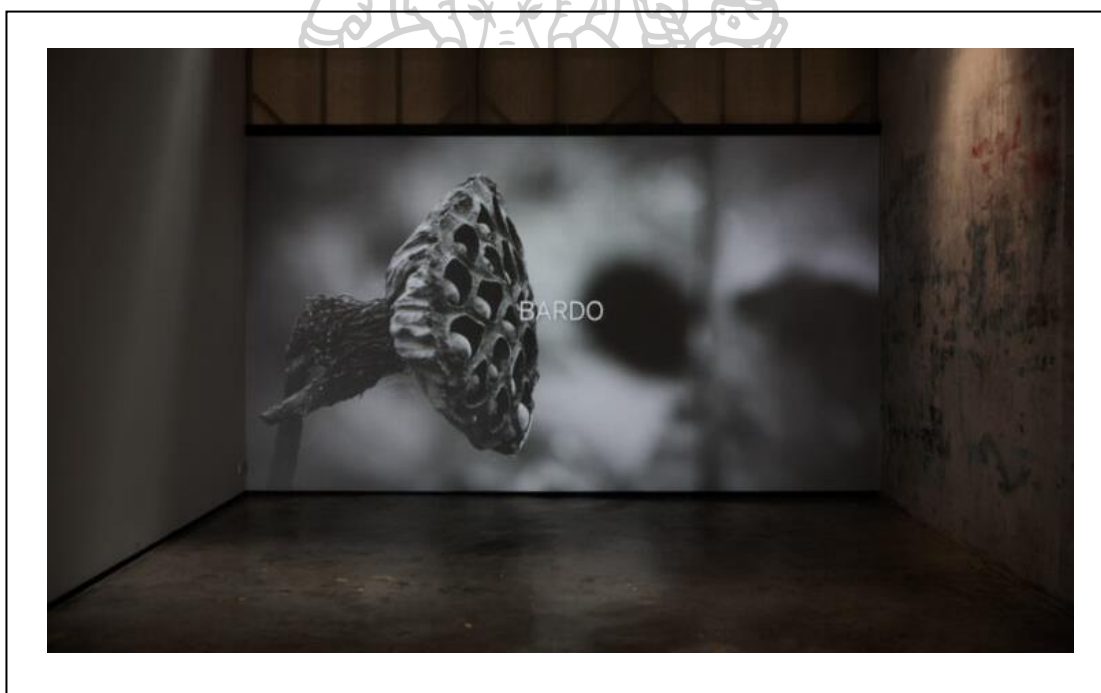
คามิน เลิศชัยประเสริฐ เกิดเมื่อปี พ.ศ. 2507 จังหวัดลพบุรี ประเทศไทย สำเร็จการศึกษาในระดับศิลปบัณฑิต สาขาทัศนศิลป์ เอกภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพฯ ในปี พ.ศ. 2530 หลังจากนั้นคามินได้ย้ายไปศึกษาต่อและใช้ชีวิต ณ เมืองนิวยอร์ก ช่วงปี พ.ศ.2532 คามินเข้าศึกษาที่ The Art Student League of New York ซึ่งคามินมีความสนใจในปรัชญาชีวิต ในปี พ.ศ. 2551 การสร้างศิลปะของคามินจึงนำไปสู่การก่อตั้งพิพิธภัณฑ์จิตวิญญาณร่วมสมัยแห่งศตวรรษที่ 31 ในการสร้างสรรค์ของคามินศิลปะ เหมือนการประกอบพิธีกรรมที่มุ่งให้เกิดความเข้าใจในตนเอง ธรรมชาติ และโลกมากขึ้น ซึ่งล้วนมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและจิตวิญญาณ โดยเฉพาะการมองพื้นที่และเวลา เป็นส่วนหนึ่งของการเจริญสติที่ปฏิบัติในทุกๆ วัน จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างสรรคงานศิลปะ

ภาพที่ 6 ผลงานส่วนหนึ่งในนิทรรศการ “รูปคือความว่าง - ความว่างก็คือรูป” ของคามินเลิศชัยประเสริฐ

ผลงานชุด “รูปคือความว่าง-ความว่างก็คือรูป” เป็นการนำเสนอถึงความจริง การเข้าใจต่อความเป็นไปของทุกสรรพสิ่ง ผ่านการตั้งคำถาม และค้นหาคำตอบ ผ่านกระบวนการต่าง ๆ ที่ตนตั้งขอบเขตขึ้นมา หรือจากความเคลื่อนไหวในบริบทแวดล้อม ซึ่งวิธีการเหล่านั้นล้วนเป็นการทดลองกับชีวิตจริงทั้งสิ้น การค้นหาความจริงในรูปแบบของความว่างนั้น อาจดูเป็นการตั้งข้อสมมติฐานที่ยากจะคาดเดา และหยิบสัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่น บาร์โด พื้นที่ว่างของผ้าใบวาดรูป ถ้วยเซรามิคที่แตก ซึ่งทั้งหมดเป็นการแสดงออกถึงความคิดทางปรัชญา

ลักษณะเด่นของงาน “รูปคือความว่าง-ความว่างก็คือรูป” คือ ความนิ่งสงบของผลงาน พื้นที่บรรยากาศ ปราศจากรูป รส กลิ่น เสียง ที่แน่ชัด ผ่านเรื่องราวของสิ่งของเหล่านั้น อันเป็นตัวแทนของปรัชญาทั้งหลาย การบอกเล่าความว่างผ่านกระบวนการต่าง ๆ จึงเกิดความเคลื่อนไหวระหว่างความคิดกับวัสดุ เมื่อแนวความคิด รูปแบบและภาษาของตัววัสดุ วัตถุเก็บตกที่ศิลปินเลือกสรรถูกนำมาผสมผสานเข้าด้วยกัน จึงเกิด เรื่องราว และความมีชีวิตชีวาในท่ามกลางความนิ่งสงบ¹⁹

ภาพที่ 7 ผลงานวิดีโอชุด “รูปคือความว่าง-ความว่างก็คือรูป” ของคามิน เลิศชัยประเสริฐ

¹⁹ สกุนี ญัฐพลวัฒน์. (2565). "บ้านคือความว่าง ความว่างก็คือบ้าน." เข้าถึงเมื่อ 15 มกราคม 2566, from เข้าถึงจาก <https://readthecloud.co/kamin-lertchaiprasert/>.

ตารางการวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์
ที่มีการนำเสนอทางสัญลักษณ์ สัญลักษณ์ และกระบวนการนำเสนอในผลงานศิลปกรรม

ศิลปิน	ผลงาน	สรุป
สุวรรณี สาระบุตร		<p>การนำเสนอผ่านสัญลักษณ์ สัญลักษณ์สากล ทั้ง วัตถุประสงค์ภาพแวดล้อม เป็นการสื่อสารความหมายในทิศทางเดียวกันระหว่างความคิดของศิลปินและความคิดผู้ชม</p>
อริษฐ์ ศรสงคราม		<p>การนำเสนอผ่านรูปทรงของวัตถุที่ไม่สามารถตีความหมายผ่านเรื่องราวได้ทันที สร้างความฉงนขึ้น แต่ความสำคัญของการนำเสนอกลับอยู่ตรงการตั้งอยู่ของวัตถุกับพื้นที่ ที่กล่าวถึงความจริงหรือไม่จริงก็ได้เช่นกัน</p>
คามิน เลิศชัย ประเสริฐ		<p>การนำเสนอผ่านรูปร่าง รูปทรงที่สื่อความหมายทางปรัชญา สามารถทำให้เข้าใจต่อแนวคิดนั้นอย่างตรงไปตรงมา การลดผัสสะต่าง ๆ และกำหนดพื้นที่ขึ้นเพื่อการเชื่อมโยงของผลงานแต่ละชิ้นนั้น สามารถสร้างการรับรู้ต่อความว่างในช่องว่างระหว่างนั้นได้</p>

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์ของศิลปิน

สรุปผลการทบทวนวรรณกรรมภาคทฤษฎีและอิทธิพลประกอบการสร้างสรรค์

การศึกษาและการดำเนินการทบทวนภาคทฤษฎีจากเอกสารในเชิงวรรณกรรม งานนิพนธ์ งานวิจัย และการทบทวนอิทธิพลต่าง ๆ จากประสบการณ์ ทฤษฎีวิทยา ปรัชญา คณิตศาสตร์ รวมถึงอิทธิพลทางศิลปกรรมที่มีผลสำคัญต่อแนวทางการพัฒนาผลงาน โดยผู้สร้างสรรค์ได้สรุปผลการศึกษา วิเคราะห์ การทบทวนวรรณกรรมดังต่อไปนี้

พื้นที่ มีหลากหลายความหมายทั้งเชิงกายภาพ และเชิงปรัชญา ซึ่ง "พื้นที่" ในส่วนของการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ คือ "ที่ว่าง" โดยการสานสัมพันธ์กัน หรือรวมกันระหว่างสิ่งต่าง ๆ ทางกายภาพ กับสภาวะแวดล้อม อันหมายถึงถึงมนุษย์ และจิตวิญญาณ โดยถูกกำหนดให้เกิดการรับรู้ และสัมผัส ผ่านเวลาภายในพื้นที่ว่างที่มีได้ว่างเปล่า แต่เป็นพื้นที่ว่างที่ปรากฏขึ้นจากหลาย ๆ มิติ ส่วนคำว่า "ส่วนตัว" นั้นเป็นความต้องการของมนุษย์ที่จะเข้าไปใช้ที่ว่าง เพื่อเป็นการถอยห่างจากเหตุการณ์ไปอยู่อย่างสันโดษ ไม่ต้องมีการสื่อสาร ทางวาจา หรือทางร่างกายต่อกันกับบุคคลอื่น เพื่อกลับสู่ความเป็นตัวเองให้พื้นที่ส่วนตัว

ทางด้านประสบการณ์ต่าง ๆ อันเนื่องมาจากโดยส่วนตัว มีผลต่อระบบความคิดของผู้สร้างสรรค์ได้ในเชิงบวก และเชิงลบ ในทั้งนี้ผลกระทบเกิดพื้นที่เชิงบวกขึ้นเป็นส่วนใหญ่ ผู้สร้างสรรค์จึงทำความเข้าใจต่อสภาวะ อารมณ์ และเยียวยา รักษา ความรู้สึก ที่อาจเป็นบาดแผลส่วนลึกในใจ ที่ยังไม่สามารถควบคุม และจับต้องได้ โดยผ่านกระบวนการบำบัดทางปรัชญาและทัศนศิลป์ ซึ่งในแต่ละครั้งจะมีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป เพื่อสำรวจจิตใจและสร้างความเข้าใจใหม่ ๆ ขึ้น

ผู้สร้างสรรค์แสดงกระบวนการผ่านรูปแบบนามธรรม โดยมีพื้นที่ว่าง วัตถุ และความเคลื่อนไหว ในการสร้างพื้นที่ทางจิตวิญญาณ อันมาจากการนึกถึงไปพร้อมกัน และทบทวนอิทธิพลที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์ อันสำคัญในแนวทางจากศิลปะเชิงความคิด (Conceptual) และศึกษาวิเคราะห์ อิทธิพลผลงานสร้างสรรค์ที่มีการนำเสนอทางสัญลักษณ์ สัญลักษณ์ และกระบวนการนำเสนอ ในผลงานศิลปกรรม อันประกอบไปด้วย ผลงานชุด "What will you leave behind" ของนีโน่ สุวรรณีย์ สาระบุตร นิทรรศการ "OBJECTS" ของอิชิว ศรสงคราม และนิทรรศการ "รูปคือความว่าง-ความว่างก็คือรูป" ของคามิน เลิศชัยประเสริฐ

บทที่ 3

แนวคิดและกระบวนการสร้างสรรค์

“พื้นที่ทางจิตวิญญาณ” (Space of Soul) คือ การสร้างสรรค์ศิลปะเกี่ยวกับการสร้างพื้นที่ เป็นวิทยานิพนธ์เชิงสร้างสรรค์ศิลปะ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเยียวยาจิตใจ ในพื้นที่ที่สร้างขึ้นโดยอุดมคติทางจิตวิญญาณ ที่ได้ศึกษาทฤษฎีทางสาขาจิตวิทยา ปรัชญา และศิลปะที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ เพื่อแปรลักษณะกายภาพและนามธรรมของพื้นที่ จากทฤษฎี, ประสบการณ์, การสังเกตสิ่งต่าง ๆ รอบตัว สู่ลักษณะกายภาพของศิลปะ และการแสดงถึงความหมายของเวลาด้วยกระบวนการศิลปะ ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “พื้นที่ทางจิตวิญญาณ” มีแผนการดำเนินงานและวิธีการสร้างสรรค์ผลงาน ดังนี้

แนวคิดและเนื้อหาในการสร้างสรรค์

ผลงานเตรียมวิทยานิพนธ์ เป็นการทดลองเพื่อหาความเป็นไปได้ทางการสร้างสรรค์ ในรูปแบบ และกลวิธี มุ่งเน้นเรื่องราวเกี่ยวกับพื้นที่เชื่อมโยงกับจิตใจ แสดงออกถึงขอบเขตที่แสดงความสงบ ท่ามกลางปรากฏการณ์อื่น ๆ ที่ร่วมกันระหว่าง พื้นที่ และทราย เนื่องจากต้องการค้นหารูปแบบ นามธรรมและสาระคุณค่าของความสงบทางใจเพื่อการเยียวยา

ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “พื้นที่ทางจิตวิญญาณ” มีเนื้อหาเกี่ยวกับความสงบนิ่งและแสดงพื้นที่ ความเป็นส่วนตัว ที่สามารถจับต้อง และไม่สามารถจับต้องได้ในเวลาเดียวกัน การนำแนวคิดเกี่ยวกับ พื้นที่มาสร้างผลงานศิลปะ เพื่อสร้างขอบเขตสภาวะอารมณ์ ที่คอยระงับ จัดระเบียบ สภาวะลนลาน เหล่านั้นให้สงบ ความสงบนิ่งและแสดงพื้นที่การเยียวยานั้น ประกอบไปด้วยธรรมชาติ ความเบาบาง ความเคลื่อนไหวอย่างสงบ และความสงบนิ่ง

พื้นที่ (Space) ในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้คือ เป็นพื้นที่ว่างที่สร้างขึ้นจาก ความรู้นามธรรม เพื่อทำหน้าที่แสดงถึงขอบเขตที่ได้สานสัมพันธ์กัน หรือรวมกันระหว่างสิ่งต่าง ๆ ทาง กายภาพกับสภาวะแวดล้อม อันหมายถึงถึงมนุษย์ และจิตวิญญาณ โดยถูกกำหนดให้เกิดการรับรู้และสัมผัส ผ่านเวลาภายในพื้นที่ว่างที่มีได้ว่างเปล่า แต่เป็นพื้นที่ว่างที่ปรากฏขึ้นจากหลาย ๆ มิติ

ทราย (Object of Meaning) ได้อ้างอิงกายภาพตามข้อมูลจริงได้ว่า เม็ดทรายเหล่านั้นเป็น สิ่งที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ สามารถจับต้องได้ แต่ไม่สามารถนับจำนวนของเม็ดทรายในพื้นที่หนึ่งได้ ใน ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ ทรายที่กระทบแสง เนื้อทรายระยิบระยับเปรียบเสมือนความละเอียดของ เรื่องราวภายในจิตใจ ที่ล่องลอยในอากาศ และพื้นที่ที่กำหนด บางส่วนสามารถสัมผัสได้ และสัมผัส ไม่ได้ในขณะเดียวกัน เม็ดทรายเหล่านั้นได้เป็นตัวกลางในการเรียบเรียงความรู้สึกไว้ทั้งหมด

จิตวิญญาณ (Soul) ในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ เป็นจิตวิญญาณที่อยู่ท่ามกลางระหว่างจิตใจ จิตใต้สำนึกอันแท้จริงของจิตวิญญาณที่ไม่มีการเกิดขึ้นและดับลง กับอีกส่วนคือ0จิตใจส่วนลึกหรือการรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ที่นำไปสู่การพิจารณาจิตวิญญาณของตนที่เข้าสู่การเกิดดับของอารมณ์ได้

อภิธานศัพท์เฉพาะ

1. ศิลปะนามธรรม (Abstract) หมายถึง รูปแบบผลงานทางทัศนศิลป์ที่เกิดจากความรู้สึกนึกคิดของตนเอง รวมกันกับการเกิดระเบียบแบบแผนทางความคิด ที่อยู่ร่วมกันในขณะนั้น ศิลปะนามธรรมในการวิจัยสร้างสรรค์จึงนำเสนอระหว่างทวิสัยอันเป็นอิทธิพลทางความรู้สึกทางแรงบันดาลใจ และอตวิสัยอันเป็นรูปแบบแผนของการชดเชลลจติใจอย่างมีระเบียบ

2. พื้นที่ (Space) หมายถึง รูปแบบ ขอบเขตการรองรับสภาวะอารมณ์ของการระลึกถึงความรู้สึก เหตุการณ์ใด ๆ เพื่อการชดเชลลจติใจจากพื้นที่นามธรรมสู่พื้นที่รูปธรรมทางกายภาพ

3. ทราย (Sand) หมายถึง สภาวะอันละเอียดอ่อนที่เกิดจากผลกระทบจากเหตุการณ์ในอดีตหรือสถานการณ์ในปัจจุบัน ในเวลาเดียวกันนั้นสัมผัสความรู้สึกนั้นอย่างเป็นรูปธรรม แต่บางครั้งความละเอียดอ่อนนั้นไม่สามารถสัมผัส เพื่อพิจารณาอย่างเป็นขั้นเป็นตอนได้

4. การทำซ้ำ หมายถึง การกระทำที่ย้ำคิดย้ำทำ ในสิ่งที่อยู่กับตนเองอย่างมีระบบแบบแผน เป็นกลวิธีอย่างหนึ่งที่อยู่ในกระบวนการ (Process) ในรูปแบบการโรย (Sprinkle) อันเป็นช่องทางหนึ่งในการปฏิบัติทางจิตใจ ซึ่งการย้ำคิดย้ำทำเพื่อพิจารณาอย่างพอเหมาะนั้น เป็นการที่ดีต่อการเยียวยาความรู้สึกของตนเองได้อย่างอิสระในทุกพื้นที่ที่ได้สร้างขึ้น เพื่อมุ่งเน้นการนิ่งสงบทางใจ

รูปแบบเทคนิค

ผลงานช่วงเตรียมวิทยานิพนธ์ มีรูปแบบผลงานสร้างสรรค์ที่เป็นนามธรรม ถึงแม้บางผลงานนำเสนอทางอักษรภาษา โดยการสร้างสรรค์หลากหลายเทคนิค วิธีการ บางครั้งสามารถอธิบายความหมายหรือเหตุผลในการสร้างสรรค์ในระยะนี้ได้ จนกระทั่งได้ ศึกษาเรียนรู้มาเป็นเวลา 1 ปี การศึกษา จึงได้เริ่มค้นพบความหมายของตัวเทคนิคและรูปแบบการทำงานที่ชัดเจน รวมทั้งเหตุผลที่เลือกใช้วัสดุต่างๆ ซึ่งเลือกใช้ 3 เทคนิควิธีการ ในการนำมาสร้างสรรค์ ผลงานวิทยานิพนธ์ ด้วยรูปแบบผลงานศิลปะบนพื้นที่ ซึ่งมีการนำเสนอความสงบของพื้นที่ว่างทางจิตใจ ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ ดังนี้

1. ศิลปะวิถีทัศนกิจศิลปะการแสดง (เทคนิควิดีโอ บันทึกกระบวนการแสดง)
2. ศิลปวัตถุ (เทคนิคโรยทรายบนพื้นที่และติดตั้ง)
3. ศิลปวัตถุ+นามธรรม 2 มิติ (เทคนิคโรยทราย)

พื้นที่ + ทราย → คนเข้าไปกินเมล็ดพืชที่ซ่อนอยู่ในพื้นที่ต่างๆ เพื่อหาความเข้าใจได้ในสถานการณ์รูปแบบ

* การสร้างแบบจำลองหรือการจดบันทึกอาจไม่มีผลอะไร
เช่น ทราย ทราย และไม้ขีดไฟ กับข้าวของเพื่อจุดประสงค์อื่นๆ
อื่นๆ

① Performance + Video → Process

ภาพแสดงหรือ วิจารณ์พื้นที่ว่าง

↓
ไปชม - ฝึกไป - ฝึก

* คนที่คิดสร้างไปเห็น

พื้นที่ว่างที่ซ่อนอยู่หรือ
ร่องรอยที่ซ่อนอยู่
โดยที่ผู้ที่เข้ามาจับคู่ตามรอย
กับจุดค้นหา เพื่อค้นหาสิ่งที่ซ่อนอยู่
ซึ่งนำในการพิจารณา การนำเสนอข้อมูล
หรือการสื่อสารแต่ในรูปของแบบจำลอง

② Point

พื้นที่ที่ซ่อนอยู่

↓
ดูวิธีใหม่อย่างไร?

* ข้อสังเกต บันทึก ออกแบบเป็นพื้นที่
และ ปฏิสัมพันธ์
โดยใช้ วัสดุรวมตามแนว 100 ฟุต

③ Installation

การวางพื้นที่ว่าง
พื้นที่ที่ซ่อนอยู่

↓
ดูวิธีใหม่อย่างไร?

* ข้อสังเกต การออกแบบ เวลา
ที่ซ่อนอยู่
* บันทึกเป็น Note
หนังสือ บันทึกเกี่ยวกับงาน
* ส่วนของ Document
บันทึกเกี่ยวกับ

(ก)

Performance → Photo, Video (Record) → Present.

1. ชุดดินทรายแดง ดำ หัวทราย

2. เติมน้ำทรายดำไว้บน ภาชนะ
ภาชนะเป็นสี่เหลี่ยมแบน

3. ปล่อยดินทรายดำ

↓
เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจน
หรืออยู่ในรูปของพื้นที่ว่าง
เพราะ เราวางดินทรายดำไว้บนภาชนะ
ภาชนะที่วางดินทรายดำไว้

1. ถ่ายมุมมอง - เห็นเป็นวงกลมซ้อนกลม

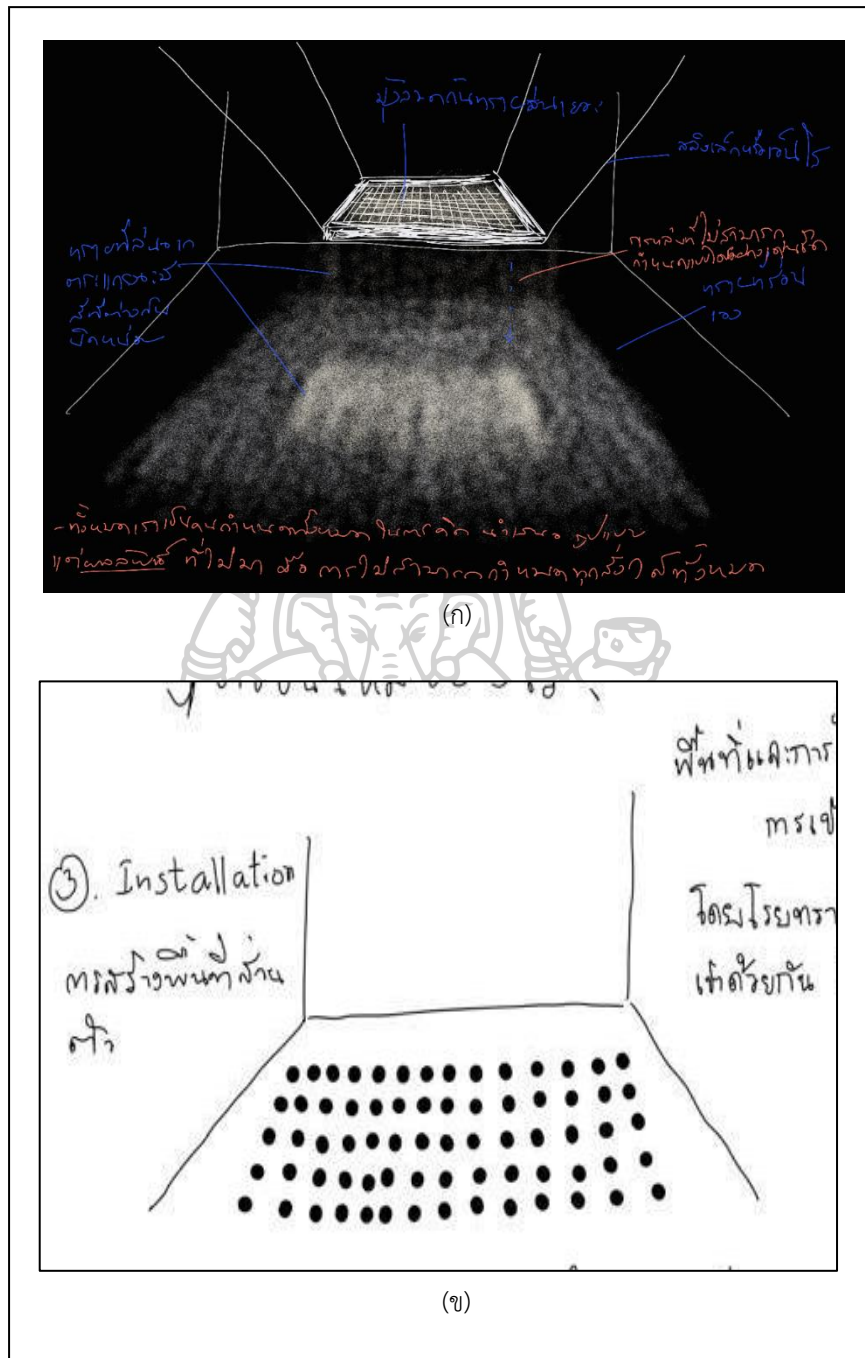
2. ถ่ายมุมใกล้ - เห็นเป็นการสอดสีบนภาพ
ของภาพที่จับดินที่วางภาพ

↓
ศิลปะ → ร่องรอย

1. Video ที่ถ่ายให้เห็น movement
หลายๆ ที่โดยเกิดขึ้น
- ฟิล์ม Video

(ข)

ภาพที่ 9 แบบร่าง การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ทั้ง 3 ชุดย่อย

ภาพที่ 10 การเปลี่ยนแปลงร่าง ผลงานชุดย่อยชุดที่ 2 การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ทั้ง 3 ชุดย่อยการดำเนินงานสร้างสรรค์

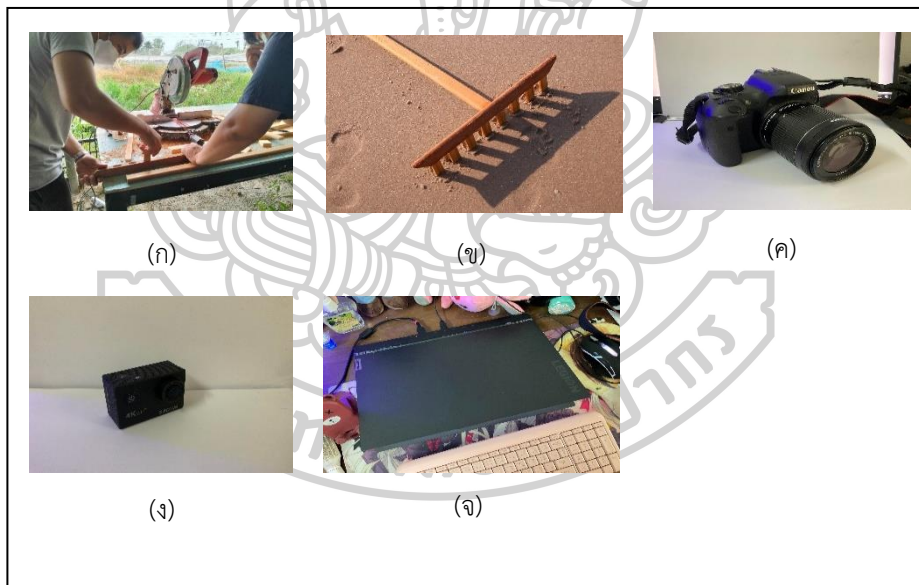

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “พื้นที่ทางจิตวิญญาณ” (Space of Soul)
นำเสนอผลงานที่แตกต่างกัน ขั้นตอนการสร้างสรรค์จึงปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมในแต่ละผลงาน
ดังนี้

1. เทคนิควิดีโอ บันทึกกระบวนการแสดง ในการสร้างสรรค์ผลงานย่อยชุดนี้ เป็น
การบันทึกกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานบนพื้นที่ทางธรรมชาติ ด้วยการตั้งกล้องบันทึกในแต่ละช่วง
มุมเป็นเวลาที่แตกต่างกัน เพื่อเก็บมุมมองในกระบวนการที่มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่าง ผู้สร้างสรรค์
อุปกรณ์ พื้นทราย และคลื่นน้ำทะเล ลักษณะการบันทึก ภาพมีความสั้นไหว บางขณะ อันเกิดจาก
สถานที่ที่มีปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทางธรรมชาติ ที่นอกเหนือการคุมควบคุมเป็นระยะ โดยมีขั้นตอนการ
สร้างสรรค์ ดังต่อไปนี้

1.1 การเตรียมอุปกรณ์ ประกอบด้วย

กล้องดิจิทัล	กล้องบันทึกใต้น้ำ	ขาตั้งกล้อง
ไม้คราด	คอมพิวเตอร์	โปรแกรม Sony Vegas

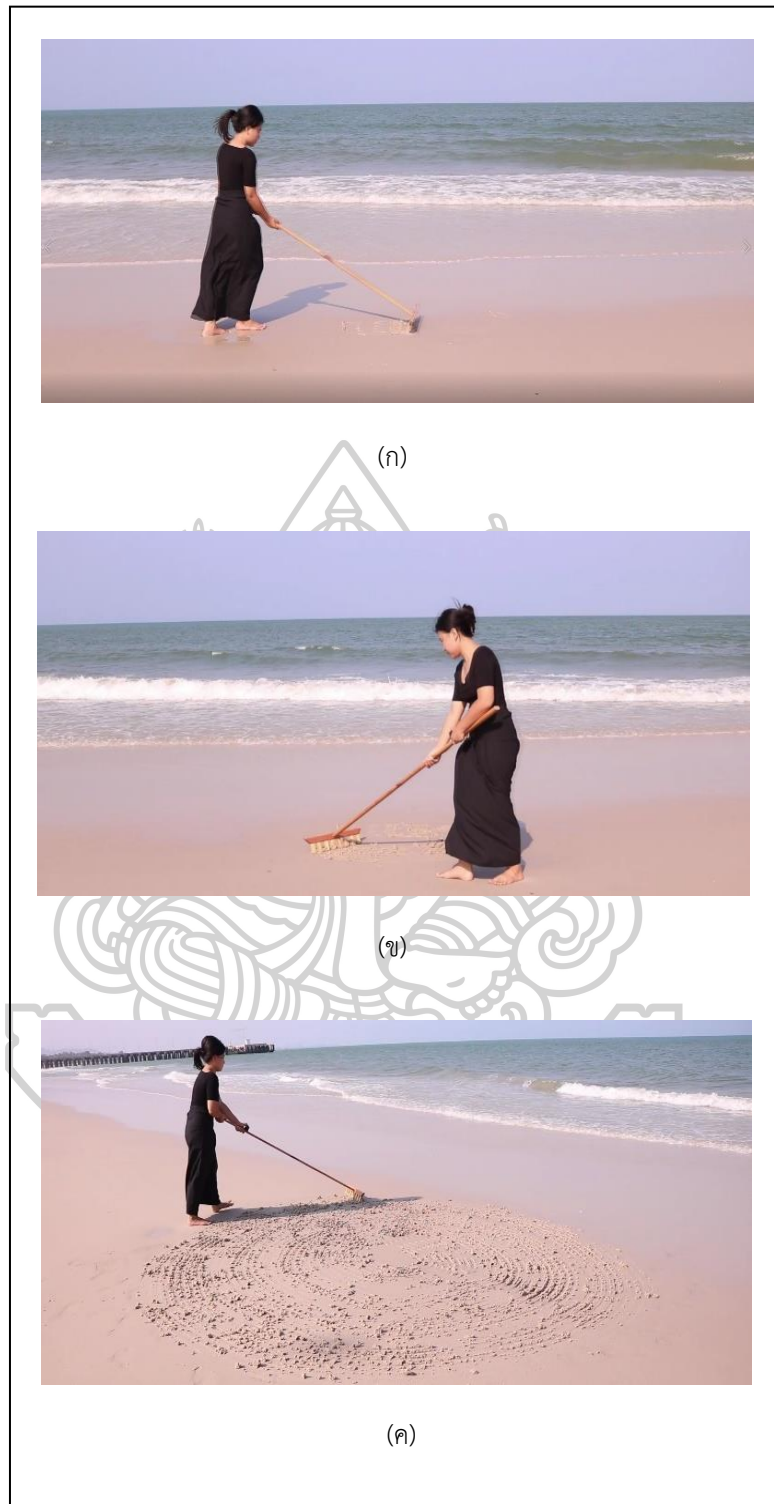
ภาพที่ 11 รูปภาพประกอบอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงาน

1.2 การลงพื้นที่จริง สถานที่เพื่อการบันทึกกระบวนการแสดง เป็นพื้นที่โล่งแจ้ง มีความเคลื่อนไหวจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ที่เห็นได้ชัดเจน และกระทำร่วมด้วยกับผลงานทันทีใน ขณะนั้น

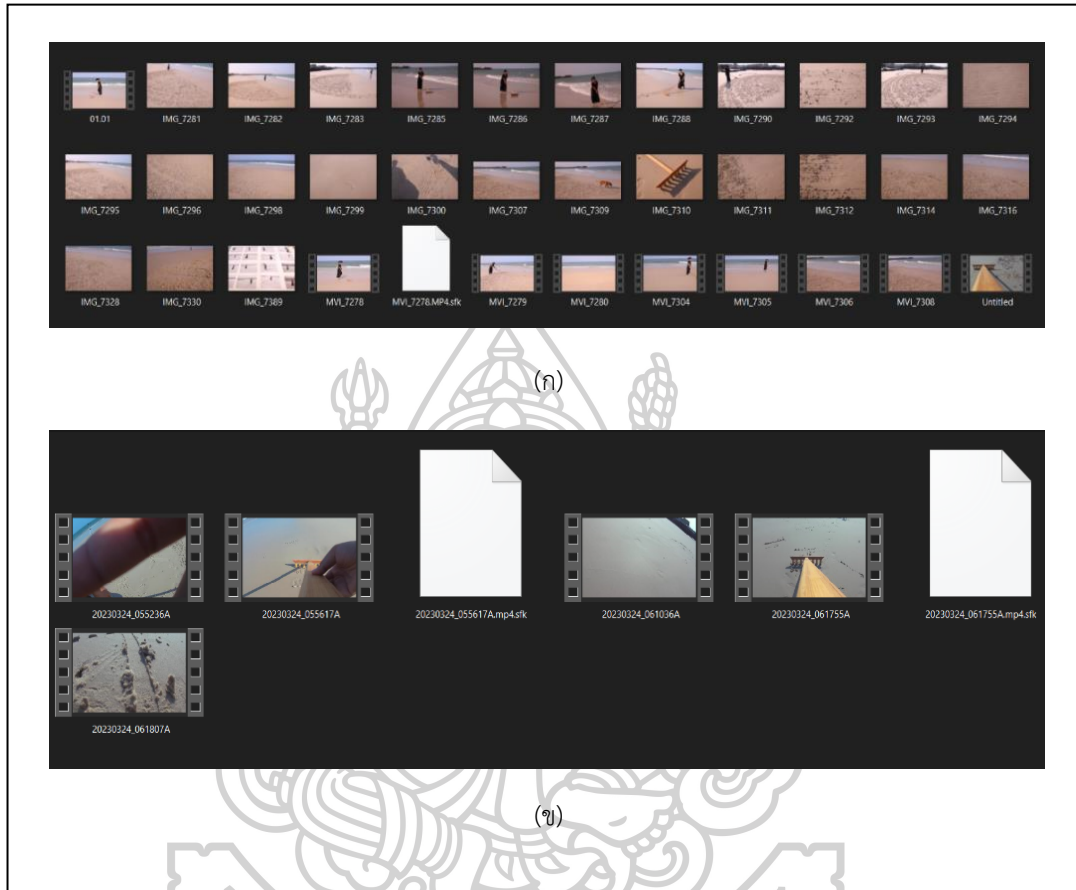

ภาพที่ 12 รูปภาพประกอบการลงพื้นที่ ที่เป็นพื้นที่โล่งแจ้ง มีความเคลื่อนไหวจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

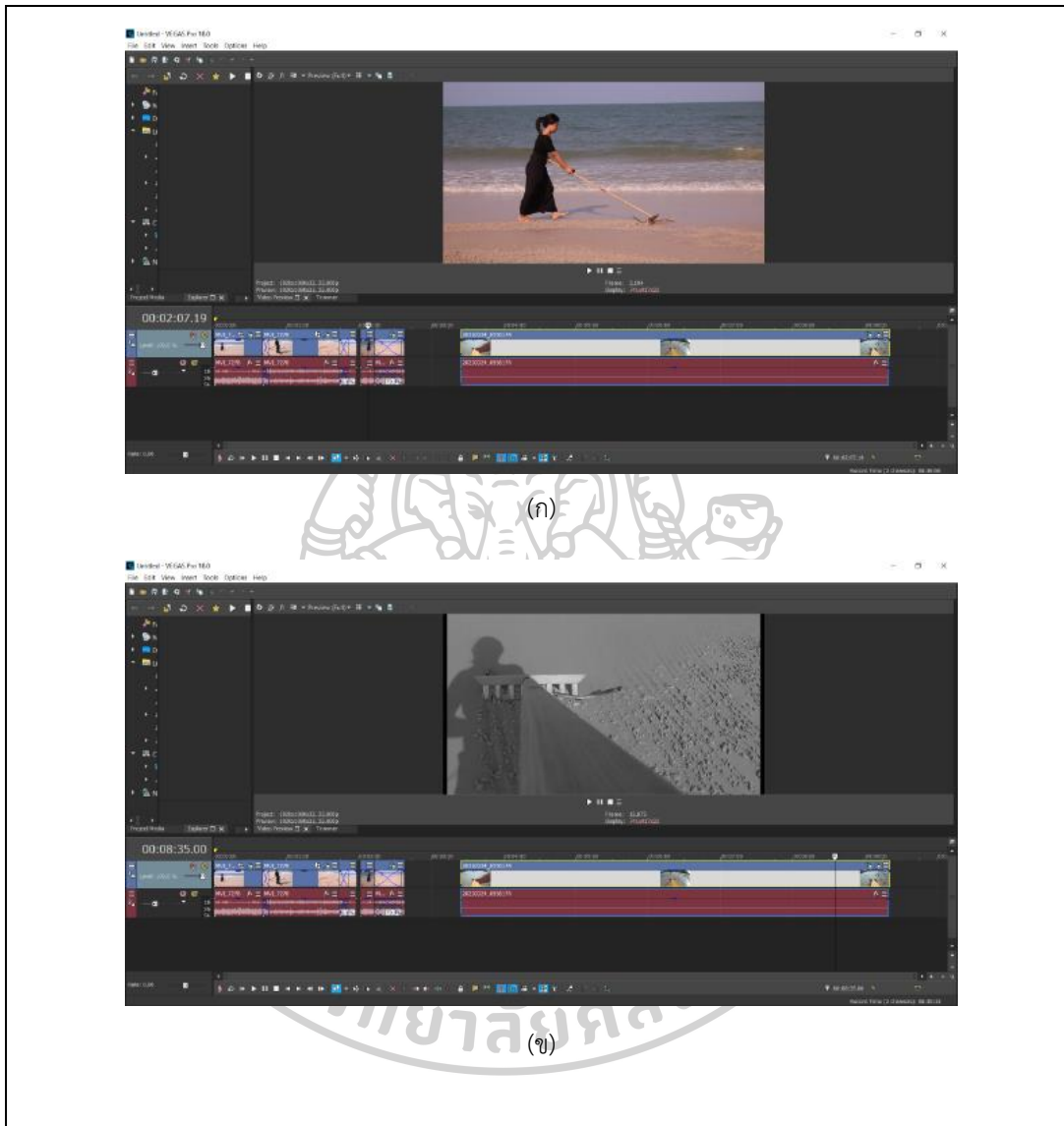
ภาพที่ 13 รูปภาพประกอบการบันทึกภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว ในมุมมองต่าง ๆ

1.3 การคัดเลือกภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว หลังจากการบันทึกภาพทั้งหมดในพื้นที่จริง ได้นำกลับมาตรวจสอบเช็คความชัดเจน ความสั้น เบลอ ของภาพเพื่อนำไปรับแก้ต่อไป

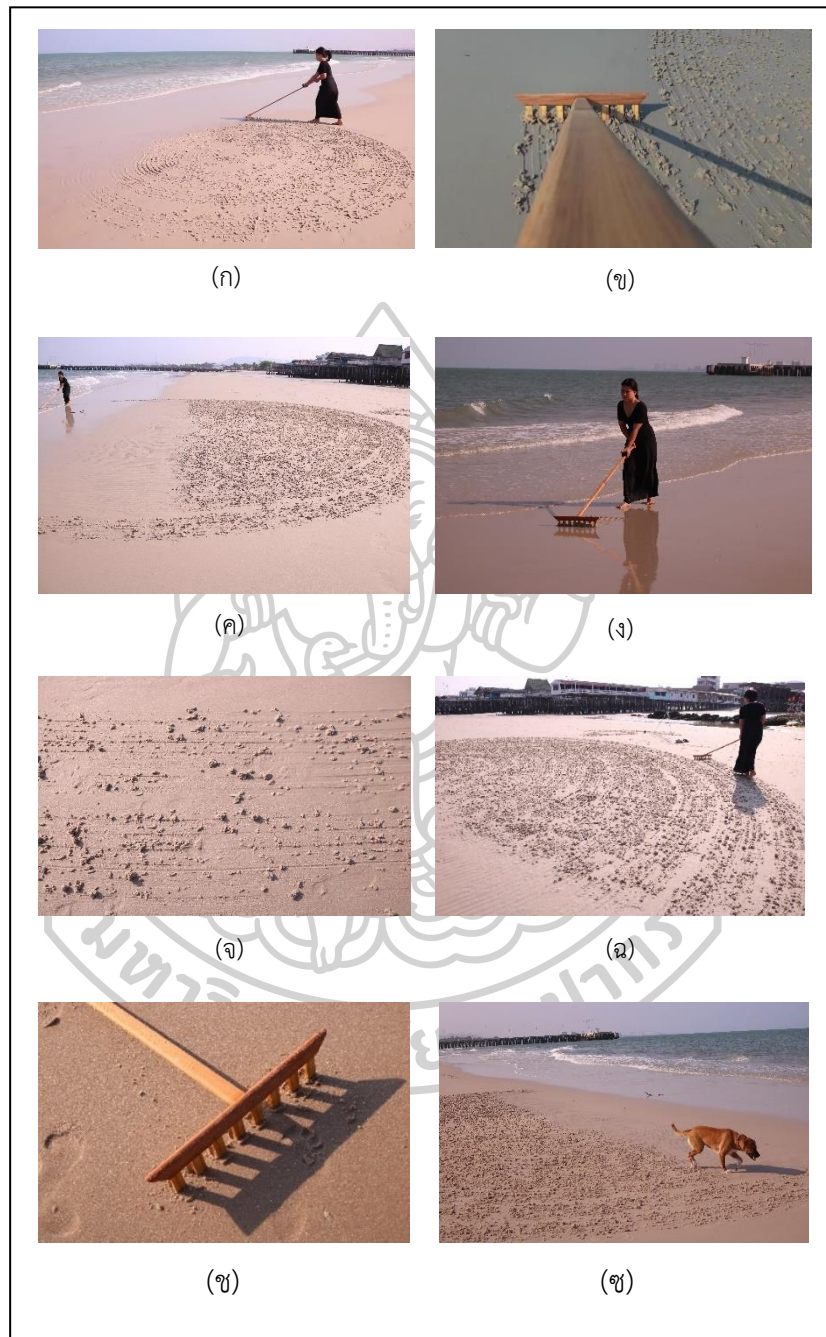
ภาพที่ 14 รูปภาพประกอบการคัดเลือกภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว

1.4 การปรับแก้ หลังจากการคัดเลือกภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว ได้นำไปปรับแก้ความชัดเจน ความสั่นไหว และตัดต่อวิดีโอ ในโปรแกรม Sony Vegas

ภาพที่ 15 รูปภาพประกอบการปรับแก้ภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว

1.5 ผลงานชุดย่อย ชุดที่ 1 การสร้างพื้นที่โดยอาศัยปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เข้ามา
เป็นตัวแปรในกระบวนการสร้างสรรค์

ภาพที่ 16 รูปภาพประกอบผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดย่อยชุดที่ 1

(ก) และ (ข) มุมมองที่เกิดขึ้นในผลงานวิดีโอ

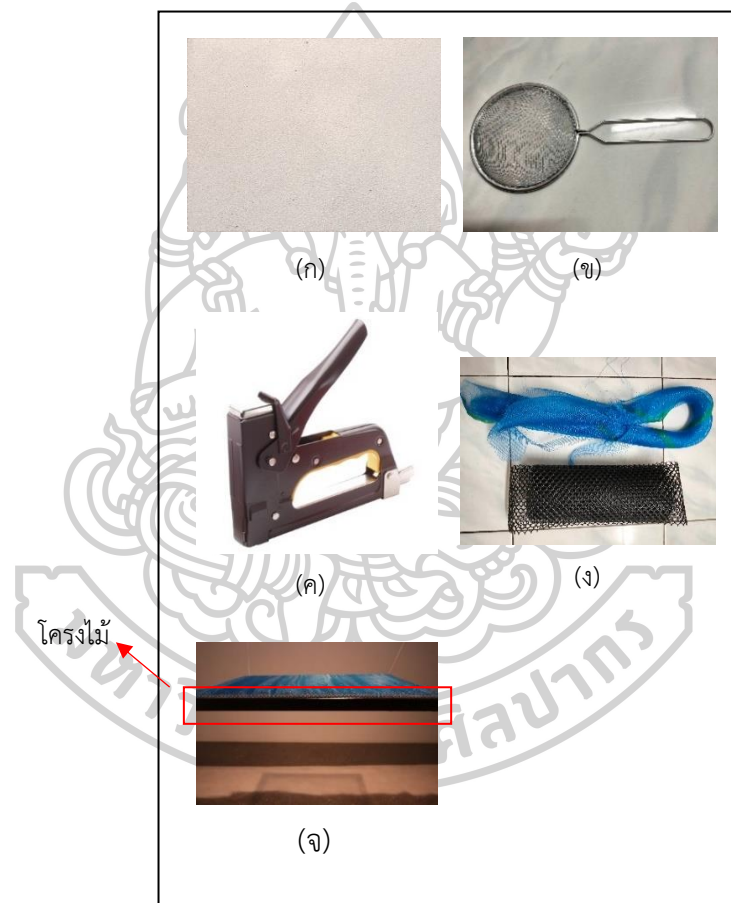
(ค), (ง), (จ), (ง), (ช), และ (ซ) ผลงานภาพถ่ายแสดงกระบวนการในมุมมองต่าง ๆ

2. เทคนิคจิตรกรรมนามธรรมจากทราย ในการสร้างสรรค์ผลงานย่อยชุดนี้ เป็นการร่อนทรายบนพื้นที่สี่เหลี่ยมขนาดเล็ก แสดงออกรูปทรงทางเรขาคณิต ด้วยการร่อนทรายพื้นที่เล็ก มีเพียงปรากฏการณ์ภายในใจ เพื่อแสดงมุมมองเฉพาะความคิดที่ไร้อารมณ์ต่อพื้นที่ขนาดเล็ก โดยมีขั้นตอนการสร้างสรรค์ ดังต่อไปนี้

2.1 การเตรียมอุปกรณ์ ประกอบด้วย

ทราย	ตะแกรกร่อนทราย	แม็คยิงโครงไม้
ตาข่ายพลาสติก	โครงไม้	เส้นสลิง

ภาพที่ 17 รูปภาพประกอบอุปกรณ์ ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดย่อยชุดที่ 2

2.2 การสร้างสรรค์ ผลงานชุดนี้หลังจากสร้างแบบร่างแล้ว จึงทำการลงพื้นที่ เพื่อเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การติดตั้งผลงานในมุมที่ไม่คับแคบ หรือกว้างเกินไป พร้อมติดตั้งตระแกรงร่อนทรายที่สร้างขึ้นจากโครงไม้ โดยชิงจากด้านบนทั้ง 4 มุมไว้ตรงกลาง หลังจากนั้นค่อย ๆ ร่อนทรายให้หนาบางเท่ากันบนพื้นให้เต็มพื้นที่ และวางทรายชนิดละเอียดที่ผสมกับผงรูปไว้บนตะแกรง ปล่อยให้ผงทรายที่ผสมผงรูปหล่นร่วงลงบนพื้นทรายได้ล่าง

ภาพที่ 18 รูปภาพประกอบขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดย่อยชุดที่ 2

ภาพที่ 19 รูปภาพประกอบผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดย่อยชุดที่ 2

3. เทคนิคจิตรกรรมนามธรรมจากทราย ในการสร้างสรรค์ผลงานย่อยชุดนี้ เป็น การร่อน ทรายบนพื้นที่สี่เหลี่ยมขนาดเล็ก แสดงออกรูปทรงทางเรขาคณิต ด้วยการร่อนทรายพื้นที่เล็ก มีเพียง ปรัชญาการณภายในใจ เพื่อแสดงมุมมองเฉพาะความคิดที่ไร้อารมณ์ต่อพื้นที่ขนาดเล็ก โดยมีขั้นตอน การสร้างสรรค์ ดังต่อไปนี้

3.1 การเตรียมอุปกรณ์ ประกอบด้วย

กระดานไม้อัด
ทราย

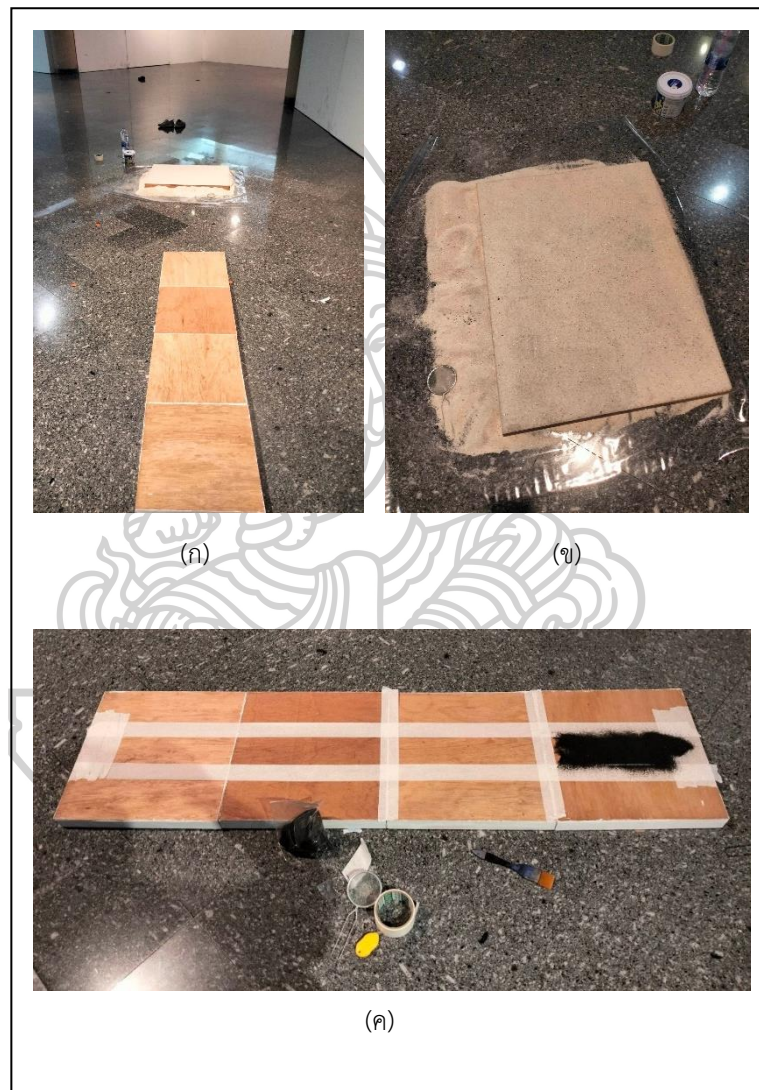
โครงไม้สี่เหลี่ยม
ตะแกรงร่อนทราย

อุปกรณ์ประกอบกระดานไม้

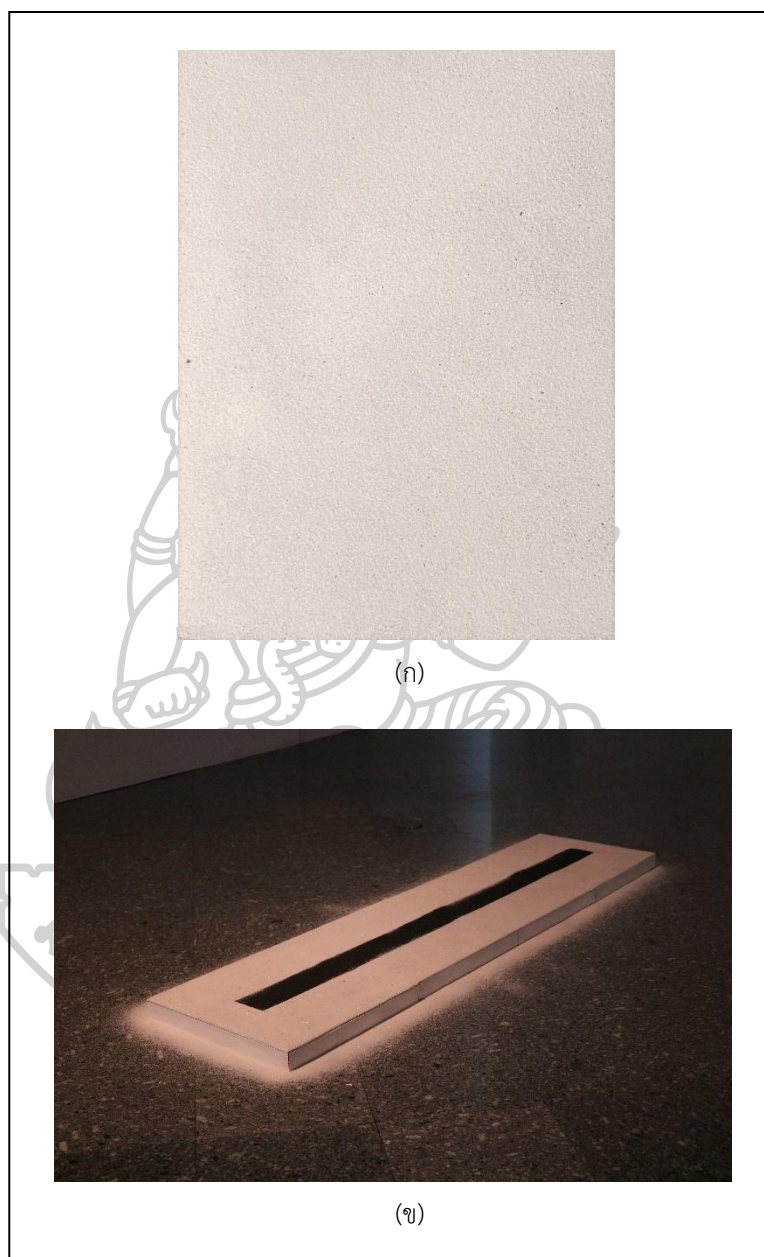
ภาพที่ 20 รูปภาพประกอบอุปกรณ์ ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดย่อยชุดที่ 2

3.2 การสร้างสรรค์ ประกอบไม้อัดเข้ากับโครงไม้จำนวน 2 ชั้น ขนาด 60 x 80 ซม. และ ขนาด 40 x 120 ซม.วางกระดานไม้อัด 2 ชั้น ในพื้นที่ ที่คิดว่าจะไม่เคลื่อนย้ายในเวลาต่อไป ชั้นแรกร้อนทรายสีขาวทั่วพื้นที่ ที่ถูกกำหนดขึ้น ชั้นที่สองติดเทปตรงกลางของพื้นที่ในลักษณะ สี่เหลี่ยมพื้นผ้า เพื่อให้ทรายดำไม่กระจายออกในบริเวณอื่น ๆ ถอดเทปกาวออก ส่วนโดยรอบร้อน ทรายขาวอีกครั้ง ประคองไม้ให้การร้อน เข้ามาในพื้นที่ทรายสีดำมากเกินไป

ภาพที่ 21 รูปภาพประกอบการติดตั้งและร้อนทราย

3.3 ผลงานชุดย่อย ชุดที่ 2 การสร้างพื้นที่โดยอาศัยปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เข้ามา
เป็นตัวแปรในกระบวนการสร้างสรรค์

ภาพที่ 22 รูปภาพประกอบผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดย่อยชุดที่ 3

(ก) ขนาด 60 x 80 ซม.

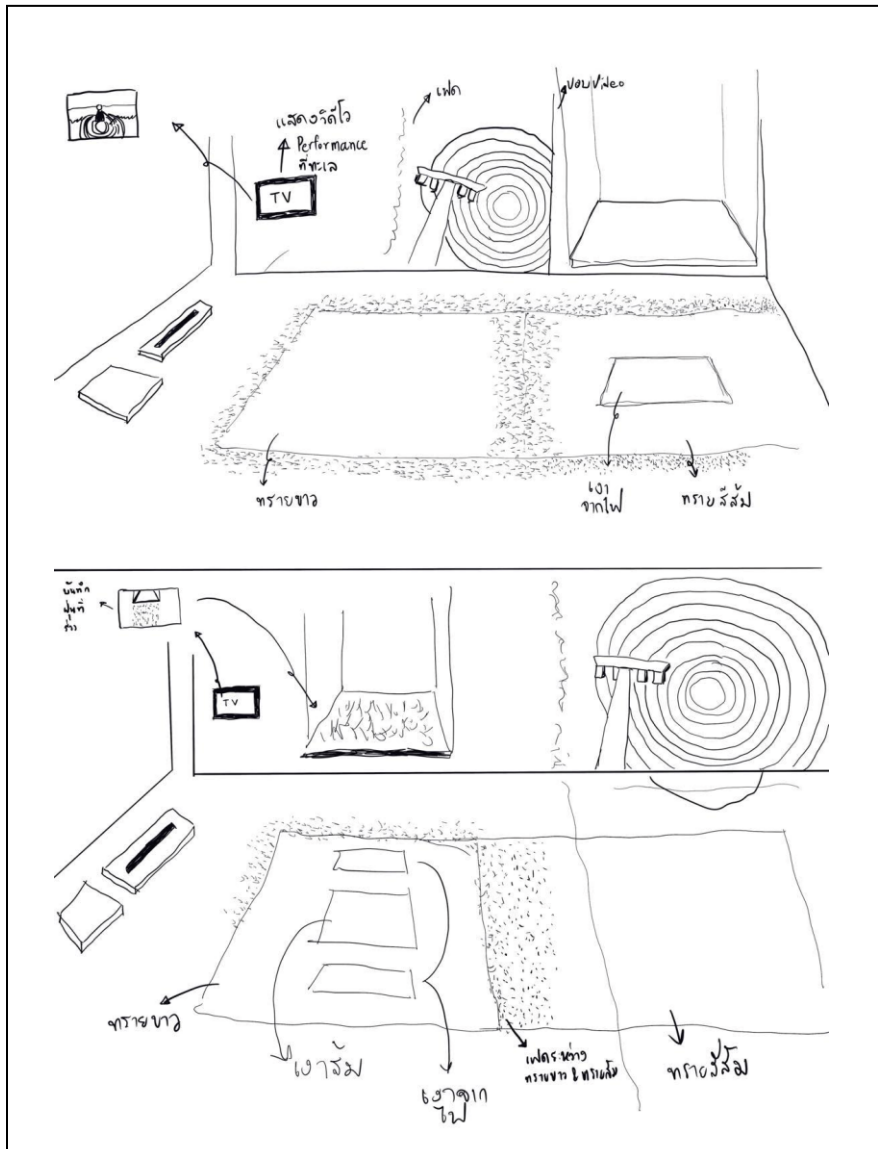
(ข) ผลงานขนาด 40 x 120 ซม.

4. ขั้นตอนการจัดวาง และติดตั้งผลงานในพื้นที่แสดงงาน

4.1 ขั้นตอนที่ 1 สำรวจพื้นที่และเตรียมอุปกรณ์ในการติดตั้งผลงาน

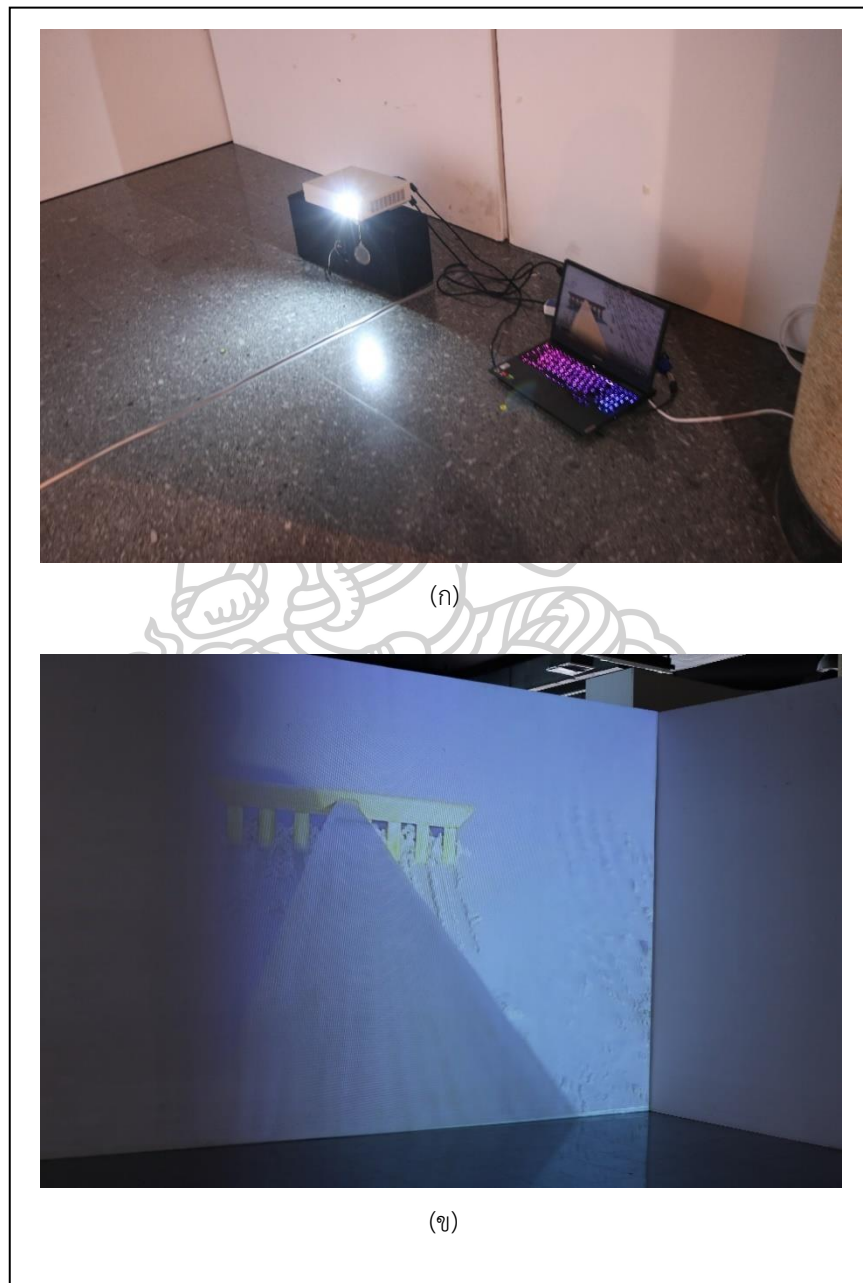
4.2 ขั้นตอนที่ 2 ร่างแบบการจัดวางบนพื้นที่

ภาพที่ 23 แบบร่างการจัดวาง ติดตั้งผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุด “พื้นที่ทางจิตวิญญาณ”

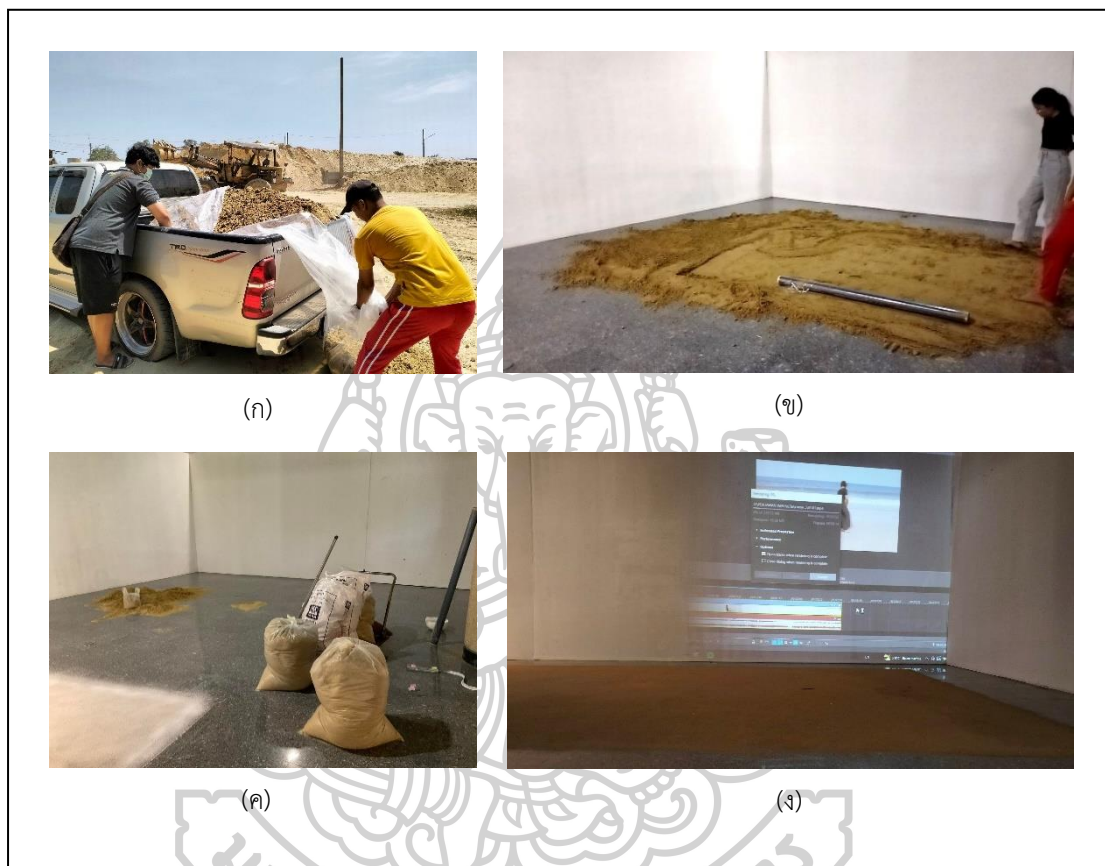

4.3 ขั้นตอนที่ 3 เริ่มการจัดวาง และติดตั้ง การดำเนินการในส่วนนี้ส่วนใหญ่ผลงานการสร้างสรรค์บางชุดได้มีการสร้างสรรค์ไปพร้อมกับการติดตั้ง เนื่องจากผลงานจำเป็นต้องอาศัยพื้นที่ของอาคารในการติดตั้งในระหว่างกระบวนการสร้างสรรค์

ภาพที่ 24 กระบวนการติดตั้งผลงานวิดีโอ ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 1

หลังจากการติดตั้งผลงานชุดย่อยชุดที่ 1 ได้มีการปรับแก้ เพิ่มเติม จากคำแนะนำในการนำเสนอ ผลงานครั้งที่ 1 โดยการนำไปทรายไปเททั่วพื้นที่ ภายหลังมีการปรับให้ทรายบางลงโดยการร่อนผ่าน ตะแกรง หลังจากนั้นมีการปรับมุมมองของวิดีโอให้สอดคล้องกับพื้นที่ที่มีการเพิ่มเติมของวัตถุ

ภาพที่ 25 กระบวนการปรับแก้ ติดตั้งผลงานวิดีโอ ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 1

(ก) การขนทรายเพื่อนำไปเพิ่มเติมในพื้นที่การติดตั้ง

(ข) การปูทรายบนพื้นที่การติดตั้งผลงาน ให้หนาแน่นทั่วบริเวณ

(ค) การขนทรายทั้งหมดออก เนื่องจากพบว่า การเพิ่มเติมทรายเข้ามาให้หนาแน่นทั่ว บริเวณ ทำให้ความรู้สึกจากการมองเห็นนั้นเปลี่ยนไป และแข็งกระด้าง

(ง) การเปลี่ยนวิธีการเป็นวิธีโรยทราย และร่อนทราย แทนการปูให้หนาแน่น นั้นตรง จุดประสงค์ของผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 26 กระบวนการติดตั้งผลงานวิทยานิพนธ์

สรุปผลทางรูปแบบเทคนิคและวิธีการสร้างสรรค์

ผลงานแต่ละชุดมีลักษณะการนำเสนอที่แตกต่างกันในกระบวนการวิธี และสร้างความรู้ความเข้าใจในประเด็นเนื้อหาที่แตกต่างกันออกไป จากการศึกษาค้นคว้าในช่วงเวลาที่ผ่านมา ผู้สร้างสรรค์ได้นำเสนอผลงานด้วยการทดลอง หาความเป็นไปได้ของวัตถุผ่านกระบวนการต่าง ๆ ตลอดจนการนำเสนอผ่านการติดตั้งบนพื้นที่ ซึ่งการนำเสนอที่แตกต่างกันในระยะที่ผ่านมามีทั้งหมดเป็นเพียงฐานความรู้ที่นำไปสู่ความคิด และจุดประสงค์ที่แท้จริงของแรงบันดาลใจครั้งนี้ ในช่วงต่อมา การหยิบยกทฤษฎีเข้ามาอธิบาย ถูกนำมาใช้ แทนคำเรื่องราว แต่งเติมความหมาย และคุณค่า ผ่านสัญลักษณ์ของวัตถุ รวมถึงกระบวนการปฏิบัติร่วมกับการแสดงพื้นที่ของความเป็นส่วนบุคคล การเรียนรู้และความเข้าใจความหมายของตัวเทคนิควิธีการ ที่แสดงความหมายเชื่อมโยงกับเนื้อหาและเรื่องราวของพื้นที่ที่แสดงถึงความสงบนิ่งได้ตามลำดับดังนี้

1. ศิลปะวิทัศน์กึ่งศิลปะการแสดง (เทคนิควิดีโอ บันทึกกระบวนการแสดง)

การบันทึกสิ่งที่ได้สร้างสรรค์บนพื้นที่ทางธรรมชาติ อันไม่สามารถนำของจริงกลับมาแสดงอีกครั้งได้แล้วนั้น การนำเสนอผลงานผ่านการบันทึกวิดีโอทำให้เห็นปฏิบัติการ การเคลื่อนไหวทางร่างกาย และทางสภาพแวดล้อม เช่น การเข็นคราดไม้ไปข้างหน้า ซึ่งแรงของกระทำได้กระทบกับกระแสน้ำ กระแสน้ำ เห็นถึงการยุบตัวของพื้นที่และลักษณะพื้นผิวของวัตถุที่ถูกกระทำขึ้น ซึ่งสิ่งที่เห็นล้วนเป็นผลของการกระทำมากกว่า 2 สิ่ง จากการเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์หรืออาศัยความเคลื่อนไหวของปรากฏการณ์ขณะนั้น การเพื่อเฝ้าสังเกตความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นใน ณ ขณะนั้น

2. ศิลปะวัตถุ (เทคนิคโรยทรายบนพื้นที่ และติดตั้ง)

3. ศิลปะวัตถุ+นามธรรม 2 มิติ (เทคนิค โรยทราย)

ทราย เป็นวัตถุที่ผลงานชุดย่อยชุดที่ 2 และ 3 เลือกนำเสนอในการสร้างพื้นที่ภายในอาคาร การทำงานด้วยกลวิธีนี้ทำให้ผู้สร้างสรรค์ควบคุมทิศทางการเกิดปฏิบัติการทางการรับรู้ได้ทั้งหมด เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ อีกทั้งการติดตั้งร่วมกันกับแสงไฟ ทำให้เกิดพื้นที่ทับซ้อนโดยบังเอิญอย่างน่าลงตัวที่นอกเหนือจากการควบคุมไว้ตั้งต้น

การสร้างสรรค์ผลงานชุด “พื้นที่ทางจิตวิญญาณ” (Space of Soul) ระหว่างอยู่ในขั้นตอนต่าง ๆ ทำให้ผู้สร้างสรรค์ เข้าใจต่อการสร้างพื้นที่ ที่ได้รับผลกระทบจากปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ได้ตั้งขอบเขต หรือสมมุติฐานไว้ การต่อร่องระหว่างพื้นที่ทางกายภาพ หรือพื้นที่ทางจิตใจที่รองรับความรู้สึกทางจิตวิญญาณของตนเองนั้น มีการปรับเปลี่ยนและเปลี่ยนแปลงตลอดการดำเนินการ ไม่ว่าจะทางที่ดีหรือทางที่ไม่ดี แต่กระบวนการทำให้ผู้สร้างสรรค์เข้าใจกับการจัดระเบียบอารมณ์สภาวะนั้น ๆ ให้โดยรวมนิ่งเท่าที่จะสามารถทำได้บทที่ 4

การวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์บทที่ 4

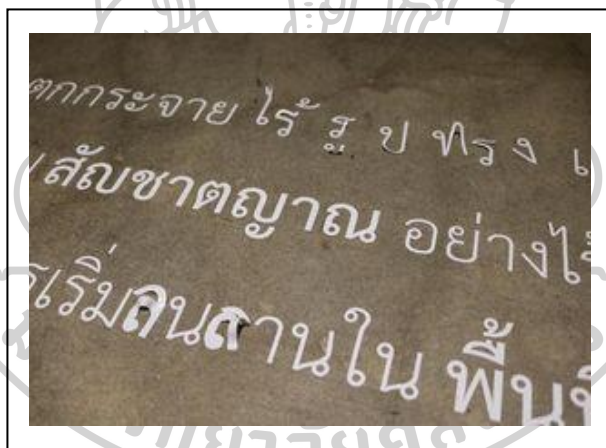
การวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์

ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “พื้นที่ทางจิตวิญญาณ” ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ผู้สร้างสรรค์ได้ทดลองทางเทคนิค รวมถึงกระบวนการสร้างสรรค์ต่าง ๆ เพื่อแสดงพื้นที่ของความสงบนิ่งที่แตกต่างกัน การสร้างสรรค์ผลงานได้หยิบยกสัญลักษณ์ทางวัตถุ กระบวนการทางเทคนิค สู่การนำเสนอที่แสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ที่สะท้อนถึงแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ ผู้สร้างสรรค์ได้แบ่งระยะเวลาการสร้างสรรค์ ได้ดังนี้

การนำเสนอผลงานครั้งที่ 1 มีผลงานจำนวน 2 ชิ้น โดยผู้สร้างสรรค์นำเสนอรูปแบบงานนามธรรม ที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากการถูกอัฐิของผู้ที่ล่วงลับไปแล้วถูกบาด จนเกิดอาการปวดแสบอย่างไม่สามารถพูดออกมาได้ ประกอบด้วย 2 เทคนิค ได้แก่ การติดตัวอักษรบนพื้น กับการโรยทรายบนพื้นที่ นำมาจัดวางใกล้กัน โดยทั้งสองชิ้นมีความเชื่อมโยงกันทางแนวคิด และการคลี่คลายทางภาษา

ผลงานเตรียมวิทยานิพนธ์ครั้งที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565

ภาพที่ 27 ผลงานเตรียมวิทยานิพนธ์ครั้งที่ 1 ชั้นที่ 1 ชื่อผลงาน ฉันทิกถึงความเจ็บปวดของเธอ

หมายเลข 1

เทคนิค ตัวอักษร (Sticker)

ขนาด แปรผันตามพื้นที่

ปี 2565

ภาพที่ 28 ผลงานเตรียมวิทยานิพนธ์ครั้งที่ 1 ชั้นที่ 2 ชื่อผลงาน ระลึก หมายเลข 1

เทคนิค ทRAY ชี้ถ้ำ

ขนาด แปรผันตามพื้นที่

ปี 2565

ผลงานเตรียมวิทยานิพนธ์ครั้งที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2565

การนำเสนอผลงานครั้งที่ 2 มีผลงานจำนวน 3 ชิ้น ผู้สร้างสรรค์นำเสนอรูปแบบงานนามธรรม ผ่านเทคนิค การโรยทรายบนพื้นที่ โดยทั้งสามชิ้นเป็นการแสดงสภาวะอารมณ์ที่ถูกกดทอนทางเนื้อหาที่เป็นแรงบันดาลใจลงเรื่อย ๆ ตามเวลาที่ควรจะเป็น

“วัดสุทัศน์ แดกกระจาย ไร่รูปทรง เดกเซบที่เคยมี
ความรู้สึก เริ่มก่อตัวตามสัญชาตญาณ อย่างไม่รู้ปฏิเสธ การสัมผัส
อาการเริ่ม ล น ล น ในพื้นที่ปลอดภัยอย่างเงียบ ๆ
แม้จะไร่รูปทรงไปแล้วอย่างสิ้นเชิง

ภาพที่ 29 ผลงานเตรียมวิทยานิพนธ์ครั้งที่ 2 ชั้นที่ 1 ชื่อผลงาน ฉันทนิถถึงความเจ็บปวดของเธอ

หมายเลข 2

เทคนิค ทราย ชี้เถ้า ตัวอักษร

ขนาด แปรผันตามพื้นที่

ปี 2566

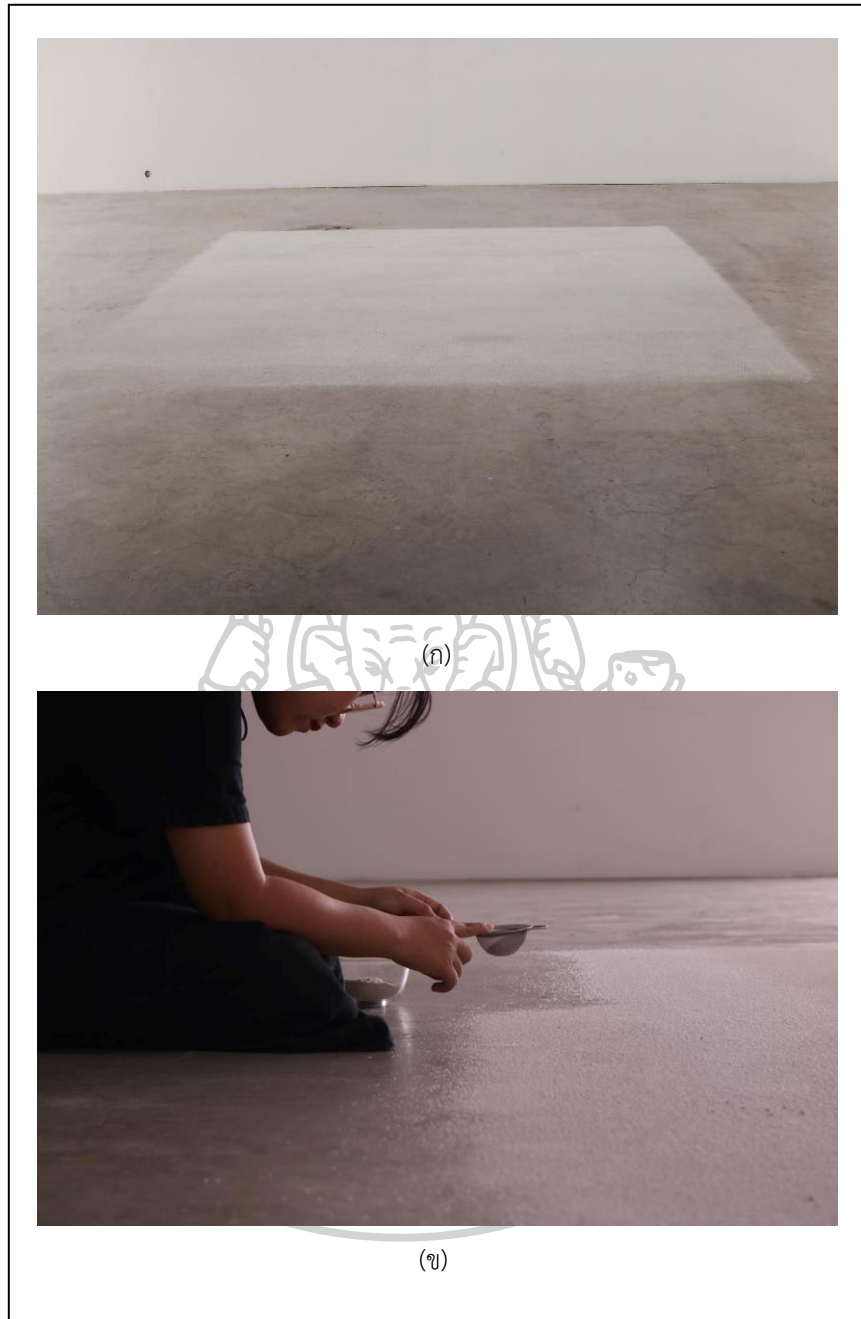

ภาพที่ 30 ผลงานเตรียมวิทยานิพนธ์ครั้งที่ 2 ชั้นที่ 2 ชื่อผลงาน ระลึก หมายเลข 2

เทคนิค ทRAY ชี้เถ้า

ขนาด แปรรันตามพื้นที่

ปี 2566

ภาพที่ 31 ผลงานเตรียมวิทยานิพนธ์ครั้งที่ 2 ชั้นที่ 3 ชื่อผลงาน Memorial, Space

เทคนิค ร่อนทราย ชี้เถ้า

ขนาด แปรผันตามพื้นที่

ปี 2566

วิเคราะห์กายภาพ

ผลงานเตรียมวิทยานิพนธ์ครั้งที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565

(ภาพที่ 27) “ฉันนึกถึงความเจ็บปวดของเธอ หมายเลข 1” สื่อสารอารมณ์ ความรู้สึกความเจ็บปวดผ่านร้อยแก้วที่เป็นตัวอักษรภาษาไทย ขนาดตัวอักษร 2.5 นิ้ว วัสดุเป็นแผ่นพลาสติกมีกาว สีขาวทึบ (Sticker) ตัวอักษรบางตัวจัดวางให้ระยะห่างไม่เท่ากัน รูปทรงบางคำสูงขึ้นมา ถูกทำให้บิดเบี้ยวไปจากรูปทรงเดิม บางตัวอักษรถูกเน้นข้อความให้เด่นชัดขึ้นด้วยความหนาบางของตัวอักษร ในการนำเสนอถูกติดตั้งบนพื้น ลักษณะการมอง จึงต้องก้มมองลงไปในพื้นที่นั้น และใช้ระยะเวลาชั่วคราวในการอ่านบทกวี คล้ายผู้ชมยื่นเคาะพบบางสิ่งบางอย่างอยู่ด้านหน้า ท่ามกลาง (ภาพที่ 28) ติดตั้งดวงไฟสีส้มอ่อนส่องลงมาที่ตัวอักษร โดยให้บริเวณรอบข้างปราศจากแสง เพื่อการรบกวนด้านอื่น ๆ ลง

(ภาพที่ 28) “ระลึก หมายเลข 1” สื่อสารผ่านการร้อยทราลัยสีขาวผสมกับซีเมนต์ ผ่านกระดาษที่ถูกตัดให้เกิดรูปทรงกลีบดอกไม้ คล้ายกลีบดอกไม้กลีบเล็กของดอกเบญจมาศ โดยมีลักษณะการร่วงโรยที่มีการจัดการในพื้นที่อย่างไม่กระจัดกระจายมากจนเกินไป เริ่มจากกึ่งกลางที่หนาแน่น เห็นน้ำหนักการทับถมของทราลัย ค่อย ๆ แผ่กระจายออกทั้งซ้าย และขวา จัดไฟส่องลงพื้นที่ทราลัยบริเวณเดียว ลดการรับรู้ทางการมองเห็นในส่วนอื่น ๆ

(ภาพที่ 31) “Memorial, Space” เป็นช่วงเวลาที่ความรู้สึกนึกถึง ได้ลดทอนทางความรู้สึกลงอย่างช้า ๆ รูปทรงสี่เหลี่ยมแสดงพื้นที่การต่อรองทางอารมณ์อย่างมีขอบเขต โดยเกิดจากการพิจารณา ให้เป็นสถานะที่ถูกจัดระเบียบความรู้สึก การเยียวยาสภาวะผ่านกระบวนการร่อนทราลัยอันมีเสียงเม็ดทราลัยกระทบลงพื้น ซึ่งจังหวะการตกกระทบในแต่ละครั้งทำให้เกิดปริมาณทราลัยบนพื้นที่ที่หนา บางแตกต่างกัน (ภาพ ข) การเริ่มร่อนทราลัยใหม่แต่ละครั้งสร้างคลื่นเล็ก ๆ ที่แสดงให้เห็นว่าความรู้สึก ที่นำเสนอผ่านทราลัย ได้พยายามพิจารณาความรู้สึกของตนเองอย่างเต็มที่ในพื้นที่ ควรจะเป็น

ผลงานเตรียมวิทยานิพนธ์ครั้งที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2565

(ภาพที่ 29) “ฉันนึกถึงความเจ็บปวดของเธอ หมายเลข 2” เป็นการสร้างสรรค์ที่พัฒนารูปแบบมาจากผลงาน “ฉันนึกถึงความเจ็บปวดของเธอ หมายเลข 1”” การเลือกวิธีการสื่อสารผ่านบทกลอนร้อยแก้ว ร่ายคำในประโยคที่สั้นกระชับ ในรูปแบบตัวอักษรภาษาไทย ขนาดตัวอักษร 2.5 นิ้ว ตัวอักษรบางตัวจัดวางให้ระยะห่างไม่เท่ากัน บางตัวอักษรเน้นข้อความ ด้วยวัสดุที่ใช้ คือทราลัยละเอียดผสมกับซีเมนต์ เมื่อตัวอักษรตกกระทบกับแสงไฟที่ส่องลงมา ทำให้เกิดประกายระยิบระยับขึ้นในการนำเสนอผลงานโดยติดตั้งบนพื้นที่ทางเดิน ไม่มีที่กั้นเขตบ่งบอก นอกจากแสงไฟจำนวน 1 ดวง ผู้คนสามารถเดินไปมาได้อบอบ ๆ ผลงาน ซึ่งมีความกว้างขนาด 60 เซนติเมตร เพื่อเป็นการสร้าง

ผลลัพธ์จากการรับรู้ของผู้คนในเรื่องระยะห่างในพื้นที่เดียวกัน อย่างระมัดระวัง ซึ่งเป็นการเปลี่ยนมุมมองการรับรู้ของผู้ชมอย่างกระตือรือร้นจากความคุ้นชิน

(ภาพที่ 30) “ระลึก หมายเลข 2” นำเสนอวัสดุเป็นทรายขาวละเอียดผสมกับซีเมนต์ กระทบกับแสงที่ถูกจัดขึ้นในเกิตรีบระยับคล้ายเพชร หรือเศษกระจก โดยมีชั้นตอนกระบวนการเดียวกับผลงานทั้งสองชิ้น ก่อนหน้านี้นี้ คือการร่อนทรายผ่านกระดาษที่สร้างรูปร่างขึ้นมา สัญลักษณ์เป็นกลีบดอกเบญจมาศ แต่มีรูปแบบการนำเสนอที่เว้นพื้นที่ภายในของห้องไว้ การสร้างกลีบดอกไม้จากทรายเป็นแนวนอน ไล่น้ำหนักจากเข้มมาอ่อน โดยการกระจายของรูปทรง มีสิ่งของเตือนใจในพื้นที่ที่ถูกกั้นจากผู้คน

วิเคราะห์เนื้อหา

ผลงานเตรียมวิทยานิพนธ์ครั้งที่ 1 -2 ภาคการศึกษาที่ 1-2 ปีการศึกษา 2565

(ภาพที่ 27 และภาพที่29) ตัวอักษร เป็นภาษานามธรรมที่สามารถอ่าน และรับรู้ความหมายในมุมมองต่าง ๆ หรือสร้างความเข้าใจต่อการเป็นมาของเรื่องราวใด เรื่องราวหนึ่งได้ ซึ่งทำให้รับรู้ถึงสภาวะอารมณ์ เหตุการณ์ในอดีต ดังร้อยแก้วที่แต่งขึ้น

“วัดลูสีขาว แตกกระจาย ไร้รูปทรง เหนกเช่นที่เคยมี

ความรู้สึก เริ่มก่อตัวตามสัญชาตญาณ อยากรื้อข้อปฏิเสธ การสัมผัส

อาการเริ่ม ล น ล า น ในพื้นที่ปลอดภัยอย่างเงียบ ๆ

แม้จะไร้รูปทรงไปแล้วอย่างสิ้นเชิง

กลับกัน ยิ่งสร้างสภาวะแปรปรวนในจิตใจ

ถึงขั้นปล่อย ความทรงจำ ได้แผลงฤทธิ์ อย่างมีเหตุ”

ข้อความดังกล่าว เป็นสภาวะอารมณ์ด้านลบภายในจิตใจ ที่มีความขัดแย้งภายในตัวเอง ระหว่างอารมณ์ที่แปรปรวน แต่กลับกันจะเห็นถึงการพยายามจัดระเบียบอารมณ์ไร้รูป ให้อยู่ในขอบเขต และบนพื้นที่ทางนามธรรม ผลงานเหล่านี้แสดงออกถึงอารมณ์เศร้าหมอง ความเจ็บปวดในสถานการณ์อดีต ที่พยายามปลดปล่อยความรู้สึกที่มีทุกข์ทางกายออกมา โดยเก็บความรู้สึกและอาการที่เกิดขึ้นในช่วงขณะหนึ่ง มานำเสนอผ่านตัวอักษรที่สร้างขึ้นจากร่อนทราย ซึ่งมาจากสภาวะความรู้สึกภายในใจที่ไม่สามารถถอดรหัสทางอารมณ์ให้เป็นรูปสัญลักษณ์ทางอื่นได้ โดยตัวอักษรเหล่านี้เกิดขึ้นจากการพรรณนาความรู้สึกโดยตรงไปตรงมา และสร้างสัญลักษณ์ของอารมณ์ผ่านทราย ทั้งนี้กระบวนการสร้างยังเป็นการร่อนทรายที่มีความประณีต ฝาดูความสม่ำเสมอทางความรู้สึก และสังเกตการณ์ต่อความผิดพลาดทางจิตใจ

(ภาพที่ 28 และภาพที่ 30) นำเสนอพื้นที่การระลึกผ่านการโรยทรายให้เป็นกลีบดอกเบญจมาศ อันแสดงถึงความเคารพอย่างนิงสงบ นับเป็นการสื่อถึงเรื่องราวที่เป็นปัจเจกต่อบุคคล ดอกไม้ที่ร่วงโรย เป็นเส้นทางกั้นระหว่างสิ่งของแทนใจสภาวะแห่งการระลึก

(ภาพที่ 31) “Memorial, Space” แสดงถึงการนึกถึงที่ถูกลดทอนทางความรู้สึกลงเรื่อย ๆ ในระยะพื้นที่ของตนเอง หลงเหลือความเรียบง่าย เบาบางของความความรู้สึกผ่านผืนทราย สะท้อน สภาวะแห่งการปลดปล่อยความทุกข์อย่างนิงสงบ โดยร่อนทรายที่ละเอียดผ่านตะแกรง ซึ่งการร่อน สร้างไปตามอารมณ์อย่างต่อเนื่อง ด้วยลักษณะการนิงเคาะตะแกรง อย่างพิจารณาจนเกิดเป็นพื้นที่ แทนความรู้สึกขนาดใหญ่ต่อพื้นที่ของงาน และกลับสู่พื้นที่เดิมของธรรมชาติกำหนดในเวลาต่อมา

การโรยเม็ดทรายที่ละเอียดอ่อน เปรียบเสมือนการสัมผัสจิตใจที่ละเอียดอ่อนของตนเองอย่าง ชั่ว ๆ ถึงแม้เม็ดทรายเหล่านั้นไม่สามารถเปรียบเทียบได้ทั้งหมด แต่การแสดงออกโดยการโรยนั้น สามารถเชื่อมโยงความรู้สึกกับจำนวนเม็ดทรายเข้ากันได้ การสร้างให้เป็นรูปทรงของกลีบดอกไม้ สัญลักษณ์ของดอกเบญจมาศ เป็นการระลึกถึงบุคคลอันเป็นที่รักในผลงานชิ้นนี้ เพื่อแสดงอารมณ์นิง สงบที่ได้เคารพต่อความตายที่ผ่านเข้ามากระทบจิตใจ

ผลงานวิทยานิพนธ์

ผลงานสร้างสรรค์ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2565

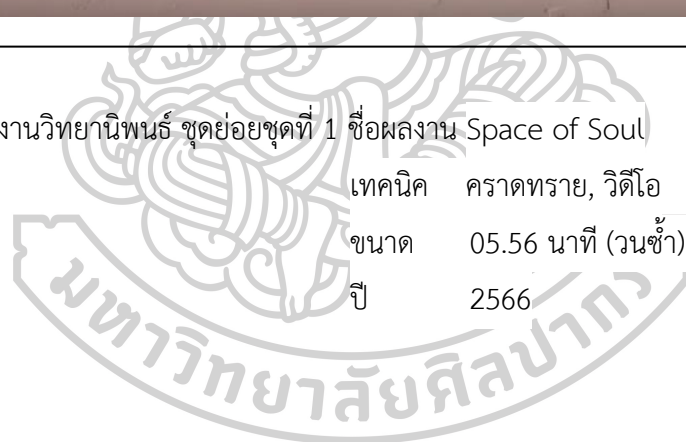

ภาพที่ 32 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดย่อยชุดที่ 1 ชื่อผลงาน Space of Soul

เทคนิค คราตทราย, วิดีโอ

ขนาด 05.56 นาที (วนซ้ำ), แปรผันตามพื้นที่

ปี 2566

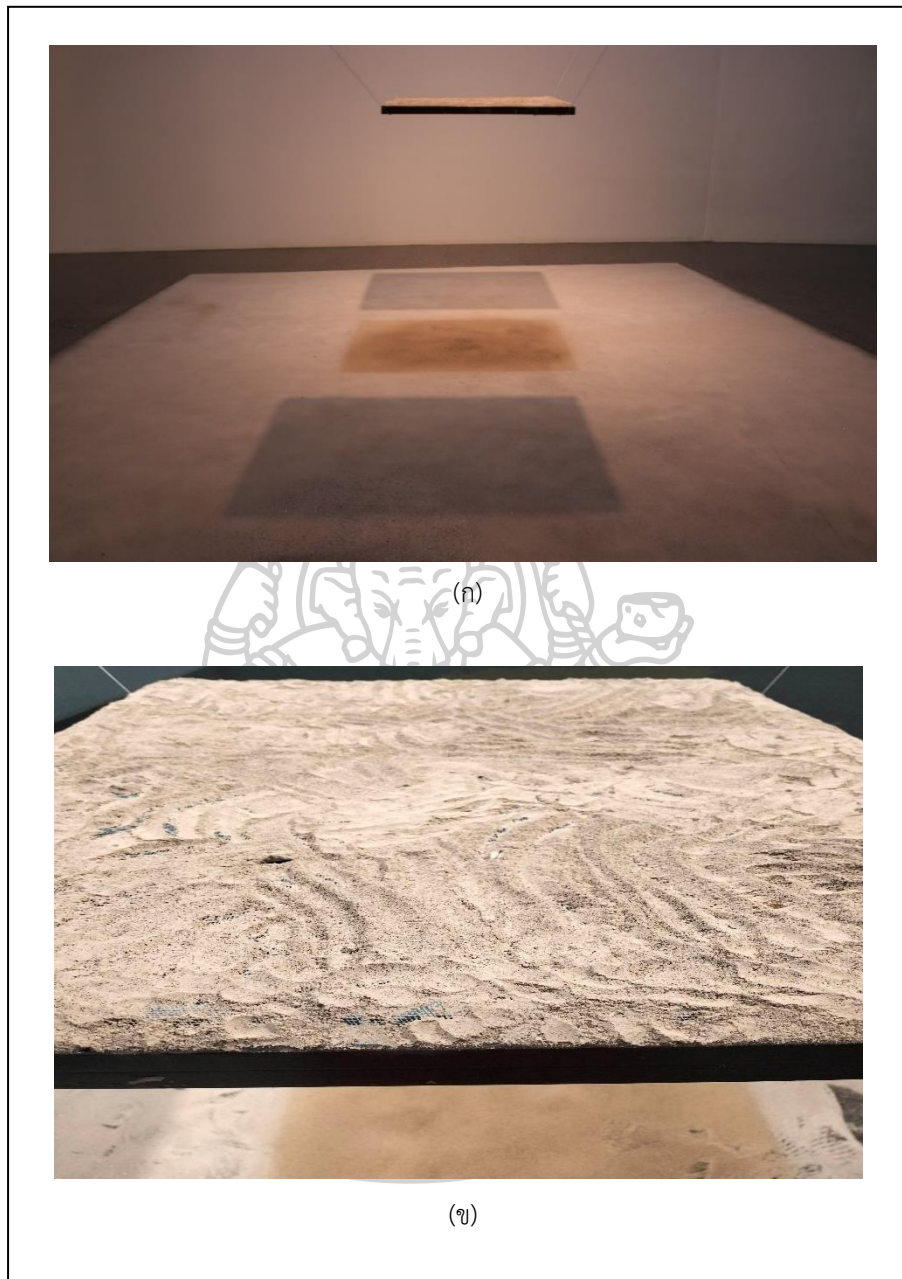

ภาพที่ 33 ภาพบางส่วนของ ชุดย่อยชุดที่ 1 “Space of Soul”.
คราดทราย, วิดีโอ, 05.56 นาที (วนซ้ำ), แปรผันตามพื้นที่. 2566.

ภาพที่ 34 แหล่งที่อยู่ของผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดย่อยชุดที่ 1 “Space of Soul”.
คราดทราย, วิดีโอ, 05.56 นาที (วนซ้ำ), แปรผันตามพื้นที่. 2566.

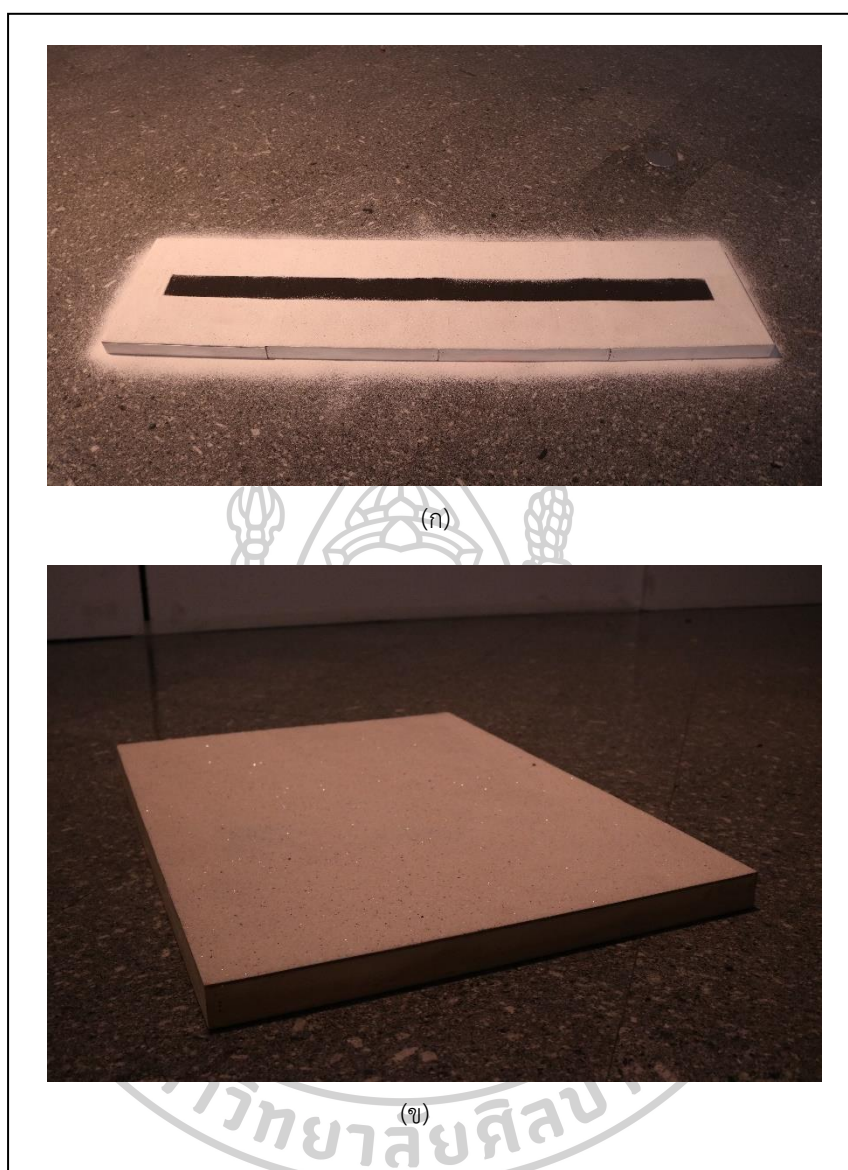

ภาพที่ 35 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดย่อยชุดที่ 2 ชื่อผลงาน No more touch

เทคนิค ร่อนทราย

ขนาด แปรรุ่นตามพื้นที่

ปี 2566

ภาพที่ 36 ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดย่อยชุดที่ 3 ชื่อผลงาน Space in Space

เทคนิค โรอยทรายบนกระดาน

ขนาด 120 x 40 ซม., 80 x 60 ซม.

ปี 2566

วิเคราะห์กายภาพ

ผลงานวิทยานิพนธ์

(ภาพที่ 32) “Space of Soul” สร้างสรรค์ผ่านรูปแบบการนำตัวเองไปกระทำต่อพื้นที่ทางธรรมชาติ การกำหนดไว้ของกระบวนการจะอาศัยปรากฏการณ์ทางธรรมชาติร่วมด้วย โดยการลากเส้นเป็นวงกลมขนาดใหญ่ ในระหว่างพื้นที่ที่คลื่นทะเลในช่วงนั้นไม่สามารถเข้ามาถึง และส่วนที่คลื่นของทะเลเข้ามามีอิทธิพล คราดไม้ถูกดันไปข้างหน้า ทำให้เห็นการต่อสู้ แรงดันระหว่างร่างกายกับธรรมชาติ แทนที่จะเป็นการลากจากข้างหลังโดยปกติ (ภาพที่ 33) จากนั้นการนำเสนอถูกฉายเป็นวิดีโอบนหน้าจอขนาดใหญ่ ในพื้นที่เปิดโล่งภายในอาคาร สามารถมองเห็นได้ในระยะไกล แสงวิดีโอบางส่วนพาดลงพื้นที่เป็นทราย แสดงการเชื่อมโยงกันระหว่างพื้นที่จริงที่ไม่สามารถสัมผัสได้กับพื้นที่ลวง ที่สามารถจับต้องได้ ณ ปัจจุบัน แต่นั้นเป็นเพียงพื้นที่ที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อเป็นตัวแทนของพื้นที่ที่เคยมีอยู่นั่นเอง

(ภาพที่ 35) “No more touch” ผลงานสร้างสรรค์ ที่ได้พัฒนากระบวนการทางความคิด และกลวิธี ได้มาจากระยะที่ 1 ชื่อผลงาน “Memorial, Space” จากการพบความแตกต่างของขนาด สี และความละเอียดที่สามารถสะท้อนถึงสภาวะจิต ซึ่งไม่เหมือนกันในแต่ละช่วงของการกระตุ้นความรู้สึก นอกเหนือการสร้างพื้นที่การเยียวยาสภาวะความรู้สึกจากตนเองเพียงอย่างเดียว ซึ่งอาศัยการสร้างพื้นที่ด้านบนที่ถูกขึงด้วยสติงส์สีมูม (ภาพ ข) พื้นที่เต็มไปด้วยผงทรายผสมซีเมนต์บ้าง ร่วงลงมาจนกลายเป็นพื้นที่ที่ไม่สามารถกำหนดขอบเขตของปรากฏการณ์นั้น รวมถึงแสงสีส้มตรงกลางตกกระทบตระแกรงด้านบนทำให้เกิดพื้นที่ที่ไม่มีอยู่จริงทับซ้อนโดยไม่สามารถสัมผัสด้วยมือได้

(ภาพที่ 36) “Space in Space” นำเสนอผ่านพื้นที่รูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาด 120 x 40 ซม. และรูปทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัส 80 x 60 ซม. ซึ่งเป็นพื้นที่ขนาดเล็ก จำนวน 2 ชั้น (ภาพ ก) ทรายสีดำถูกวางเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้ายาวเหมือนการขีดเส้น ถูกล้อมด้วยทรายสีขาว มีการกระจายเข้าหาพื้นที่ของทรายสีดำในขณะร้อนทราย ส่วนทรายสีขาวถูกกระจายลงพื้นกระเบื้องของอาคาร ลักษณะคล้ายการพ่นสีไม่ให้คมชัด ส่วนผลงาน (ภาพ ข) ทรายสีขาววนล ละเอียด ผืนทรายในทะเล ถูกร้อนบนพื้นที่สี่เหลี่ยมจัตุรัส ความละเอียดของทราย ทำให้เมื่อกระทบกับแสงไฟ มีลักษณะคล้ายเศษกระจก ระยิบระยับเล่นกับแสง

วิเคราะห์เนื้อหา

ผลงานวิทยานิพนธ์

ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุด พื้นที่ทางจิตวิญญาณ สื่อสารเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างพื้นที่ของตนเองภายใต้บริบทแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม ธรรมชาติ อย่างหลากหลายรูปแบบ อาศัยการสร้างความหมายทางจิตวิญญาณผ่านทราลัยอันเป็นวัตถุธรรมชาติ รวมถึงการแสดงออกทางอารมณ์สู่แนวคิดในการเข้าใจต่อความจริงที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ

(ภาพที่ 32) “Space of Soul” แสดงออกถึงการสร้างพื้นที่ของตนเอง โดยมีปรากฏการณ์ทางธรรมชาติเข้ามามีบทบาทในการควบคุม หรือแทนสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับจิตใจของตน เพื่อให้เห็นว่าพื้นที่ทางธรรมชาติเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ทางจิตวิญญาณอย่างขาดกันไม่ได้ ไม่ว่าจะสิ่งใดจะมากกว่าหรือน้อยกว่ากันก็ตาม การพยายามเยียวยาสภาวะของตนในพื้นที่ที่ตัวเราไม่สามารถควบคุมได้นั้นแสดงถึงการเข้าใจต่อสิ่งที่เกิดขึ้นไปพร้อมกับเข้าใจตนเองทางมโนทัศน์

(ภาพที่ 35) “No more touch” เน้นเนื้อหาของพื้นที่จากจิตวิญญาณที่ถูกกำหนดให้แสดงบนพื้นที่ขนาดเล็ก ที่แทบไม่หลงเหลือพื้นที่ทางความรู้สึกไว้ ระยะการประชิดให้การก้มมองพื้นเริ่มเข้ามาเรื่อย ๆ ตามขนาดพื้นที่ แต่กลับไม่หลงเหลืออารมณ์ความรู้สึกใด ๆ ในพื้นที่ มีเพียงทราลัยที่พยายามแสดงตัวตนผ่านรูปทรงเรขาคณิต แต่กลับไม่มีตัวตนที่เคยคงไว้

(ภาพที่ 36) “Space in Space” แสดงถึงสิ่งที่ควรเห็นให้ชัดเจนในพื้นที่เล็ก ๆ ในระยะที่ผู้คนหรือสถานการณ์อื่น ๆ สามารถเขามีบทบาทสำคัญต่อจิตใจได้ง่ายขึ้น การแสดงนัยยะของทราลัยมากขึ้น ถึงแม้ในปริมาณน้อย การนำเสนอเช่นนี้ ลดสภาวะทางอารมณ์ความรู้สึกอย่างสิ้นเชิง หลงเหลือเพียงความจริงที่นำเสนอเพียงปรัชญาทางความคิดอันมาจากรูปแบบ ลักษณะ การเปลี่ยนแปลงของคำว่าทราลัย

จากผลงานการสร้างสรรค์ต่าง ๆ ที่นำเสนอ ภายใต้วิทยานิพนธ์ ชุด พื้นที่ทางจิตวิญญาณ ผู้สร้างสรรค์ได้นำเสนอทั้งรูปแบบ กลวิธี ความคิดที่แตกต่างกัน จากการเริ่มต้นของสภาวะอารมณ์ความรู้สึก สู่แนวคิด และปรัชญาในการเยียวยาจิตใจท่ามกลางสถานการณ์เชิงลบสู่สถานการณ์เชิงบวก

การติดตั้งผลงานวิทยานิพนธ์ครั้งที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2565

(ก)

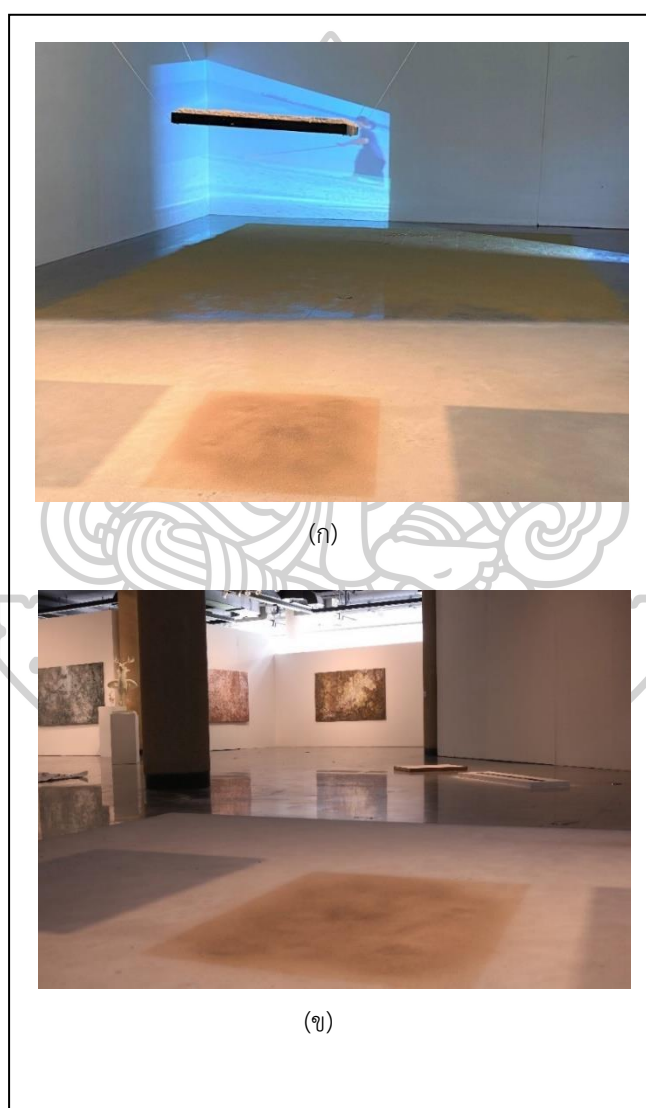

(ข)

ภาพที่ 37 รูปภาพการติดตั้งผลงานวิทยานิพนธ์ ครั้งที่ 1

ผลงานวิทยานิพนธ์ครั้งที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2565

หลังจากได้ส่งผลวิทยานิพนธ์ ในวันที่ 27 มีนาคม 2566 ให้กับคณะอาจารย์ประจำภาควิชา ศิลปไทย ณ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัด นครปฐม ได้ปรับรูปแบบการนำเสนอเพิ่มเติมในส่วนของรายละเอียดในวิดีโอ ติดตั้งการฉายจอภาพไป มุมข้าง ให้การแสดงในวิดีโอ มองคล้ายการคราดทรายเป็นวงกลมจากพื้นที่หนึ่งสู่พื้นที่หนึ่ง และตั้งให้ แสงพาดมาตรงทรายบนพื้น โดยเพิ่มการร่อนทรายละเอียดบาง ๆ ลงในพื้นที่ของผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 1 กระจายไปจนถึงผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2

ภาพที่ 38 รูปภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ครั้งที่ 2 บทที่ 5 สรุป
อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การสร้างสรรคผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “พื้นที่ทางจิตวิญญาณ” เกิดขึ้นอย่างมีที่มาที่ไป โดยผู้สร้างสรรค์ทบทวนสภาวะอารมณ์ ที่มีสาเหตุจากเหตุการณ์สูญเสียบุคคลอันเป็นที่รักในครั้งอดีตที่เป็นความเป็นมาพื้นฐานทางแรงบันดาลใจ และนำไปสู่การสร้างสรรค ประกอบการศึกษา วิเคราะห์ ข้อมูลในทางทฤษฎีและทางวิชาการ ปรัชญา รวมถึงอิทธิพลทางศิลปกรรม เพื่อให้การสร้างสรรคออกมาเป็นผลสัมฤทธิ์ โดยสรุปผลได้ดังนี้

“พื้นที่” เปรียบดังขอบเขตในการรองรับความรู้สึกทางจิตวิญญาณ เปรียบเสมือนระยะความปลอดภัยของการเยียวยาตนเองจากพื้นที่อื่น ๆ ของเหตุการณ์ หรือบุคคลที่ผ่านเข้ามาในชีวิต

“ทราย” เปรียบดังจิตวิญญาณที่ละเอียดอ่อน การพยายามสัมผัสความรู้สึกนึกคิด ทางอารมณ์ มิแตกต่างจากการสัมผัสกายภาพของทรายบนพื้นโลก มนุษย์เรามองเห็น และรู้สึกได้กับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่กระทบต่อจิตวิญญาณอย่างไม่รู้จบก่อนจะดับสลายลงไป

โดยการสร้างสรรคได้นำเสนอผ่านเทคนิคดังต่อไปนี้

1. ศิลปะวิถีทัศน์กึ่งศิลปะการแสดง (เทคนิควิดีโอ บันทึกกระบวนการแสดง)
2. ศิลปวัตถุ (เทคนิคโรยทรายบนพื้นที่และติดตั้ง)
3. ศิลปวัตถุ+นามธรรม 2 มิติ (เทคนิคโรยทราย)

ซึ่งเทคนิคกระบวนการที่นำมาสร้างสรรค เพื่อหาความเป็นไปได้ และมุมมองต่าง ๆ ในรูปแบบที่หลากหลาย อันมีผลสอดคล้องกับแนวคิดความสงบนิ่ง ที่อยู่ในขอบเขตของพื้นที่ ถึงแม้เราสามารถควบคุมวัสดุอุปกรณ์ในฝ่ายของตนเองได้ ไม่ว่าจะ เป็นกระบวนการโรยทราย การคราดทราย แต่สิ่งที่ไม่สามารถควบคุมได้นั้นคือ ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่ซ่อนอยู่ภายในวัตถุ และในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งกระบวนการคิด รูปแบบการนำเสนอทางสัญลักษณ์ รวมถึงการตีความหมายทางวัสดุ ได้ศึกษาทางศิลปกรรมของศิลปิน 3 ท่าน ได้แก่ นิโน สุวรรณี สารบุตร, อธิษฐ์ ศรสงคราม และคามิน เลิศชัยประเสริฐ

การค้นพบปัญหาที่สำคัญในการนำเสนอผลงานเกี่ยวกับบริบทแวดล้อม ในกระบวนการสร้างสรรคผลงานชุดย่อยชุดที่ 1 เป็นปัญหาทางธรรมชาติ ที่ผู้สร้างสรรคต้องวางแผนการดำเนินการให้รอบคอบ และคอยตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำทะเลขึ้น - ลง เพื่อหาความเหมาะสมทางพื้นที่ในการสร้างสรรคผลงาน ซึ่งต้องตัดสินใจอย่างเฉียบขาด และคิดล่วงหน้าต่อปัญหาที่จะเกิดขึ้น ภายหลังจากการสร้างสรรคผลงานไปแล้ว ตลอดจนการบันทึกภาพเคลื่อนไหวในพื้นที่ ในบางส่วนของอุปกรณ์บางอย่างมีคุณภาพน้อยไม่สามารถตามทันการกระแสม กระแสคลื่นได้ การบันทึกภาพเคลื่อนไหวจึงสั้น เบลอ ในบางช่วงเวลา แต่นั่นมิใช่ปัญหาหลักในการสร้างสรรคแต่อย่างใด เนื่องจากเป็นผลงานที่ให้ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติเป็นส่วนประกอบหนึ่งที่เราไม่สามารถควบคุมได้ทั้งหมด ส่วนการสร้างสรรคผลงานชุดย่อยชุดที่ 3 ผู้สร้างสรรคต้องอาศัยกระบวนการติดตั้งภายในอาคารของ

พื้นที่แสดงผลงาน จึงพบปัญหาเรื่องกติกาการติดตั้งผลงานทางศูนย์ศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ บนพื้นระวางไม่ให้สกปรก การแขวนผลงานจากด้านบนอาจไม่สามารถทำได้ ถ้ามีน้ำหนักที่มากเกินไป ในส่วนนี้ นอกจากผู้สร้างสรรค์วางแผนในการติดตั้งแล้ว จึงจำเป็นต้องตรวจสอบวัสดุของผลงาน ให้ได้ความมั่นใจว่าสามารถปฏิบัติต่อไปได้ โดยไม่เกิดปัญหาภายหลัง ซึ่งผู้สร้างสรรค์โรยทรายบนจริง เนื่องจากสามารถจัดเก็บ และทำความสะอาดได้ตามปกติ ส่วนการซึ่งผลงานจากด้านบน ผู้สร้างสรรค์ไม่ซึ่งติดกับคลานของราวหลอดไฟ ถึงแม้น้ำหนักของผลงานไม่ได้หนักมาก แต่เพื่อความสบายใจในหน้าที่การรับผิดชอบ จึงซึ่งติดกับราวที่ไว้รับน้ำหนักของท่อเครื่องปรับอากาศแทน

รวมถึงการติดตั้งผลงานทั้งหมดภายในพื้นที่อาคารศูนย์ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม เนื่องจากพื้นที่การนำเสนอเป็นพื้นที่โล่ง มีเสาตั้งภายนอกอาคาร ด้านบนเปิดให้เห็นโครงสร้างต่าง ๆ ของไฟฟ้า การสร้างห้องเพื่อแสดงผลงานจึงหาความพอดีของผลงานค่อนข้างลำบาก พื้นเป็นกระเบื้องแกรนิตสีดำเทา การติดตั้งผลงานเชิงศิลปะจัดวางที่หลากหลาย บางครั้งไม่เหมาะสม หรือไม่ลงตัวในการติดตั้ง จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนขนาดผลงาน ทิศทางการนำเสนอ การติดตั้งไฟบ่อยครั้ง เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดของผู้สร้างสรรค์ในผลงาน วิทยานิพนธ์ชุด “พื้นที่ทางจิตวิญญาณ

จากคำแนะนำของคณะกรรมการ ในการชี้แนะว่า ผลงานทั้งหมดเชื่อมโยงกันทางกระบวนการความคิด และระยะเวลาในแต่ละช่วงแล้ว แต่พื้นที่ของผลงานทั้งหมดควรมีสิ่งเชื่อมโยงซึ่งกันและกันทางกระบวนการนำเสนอ อย่างผลงานวิดีโอ น่าจะมีพื้นที่ของทรายเพื่อรองรับ และผลงานโรยทรายบนพื้นน่าจะมียูทิลิตี้ด้วย ผู้สร้างสรรค์จึงทดลองเพิ่มทรายที่แตกต่างจากอีกผลงาน ซึ่งส่งผลให้ผลงานเห็นความแตกต่างทางพื้นที่อย่างชัดเจน ถึงแม้จะมาจากคำว่า “ทราย” เดียวกัน แต่พื้นที่ทางจิตวิญญาณที่นำเสนอผ่านทรายนั่นได้สร้างความรู้สึก และเล็งเห็นประเด็นเรื่องพื้นที่ความสงบนิ่งทางจิตวิญญาณในตัวผลงานแต่ละเทคนิคกระบวนการที่ได้นำมาสร้างสรรค์

ทั้งหมดจากการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ตลอดจนการสร้างสรรค์ผลงาน วิทยานิพนธ์ชุด “พื้นที่ทางจิตวิญญาณ” ผู้สร้างสรรค์สรุปได้ว่า พื้นที่ อันเกิดจากการสร้างขึ้นทางรูปธรรม และนามธรรมของจิตวิญญาณเป็นส่วนหนึ่งให้เราได้เยียวยาจิตวิญญาณที่ถูกกระทำทางตรงหรือทางอ้อม ให้กลับมาเข้มแข็งและเตรียมพร้อมกับการตั้งรับกับปัญหา หรือสถานการณ์ในอนาคตได้ โดยผ่านประสบการณ์ สติ การพิจารณา ไปในทางถูกต้อง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ที่ได้กล่าวถึง ล้วนเป็นเรื่องราวโดยทั่วไป ไม่ว่าจะทางโลก ทางธรรม ได้บอกไว้ แต่สิ่งที่เห็นว่าเป็นประเด็นสำคัญอีกอย่างอีก การสร้างสรรค์ หรือทำความเข้าใจผ่านศิลปะนั้น สามารถทำให้ผู้สร้างสรรค์เข้าใจถึงระบบการเยียวยาจิตวิญญาณ ภายในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ได้เพิ่มมากขึ้นโดยผ่านการศึกษาและปฏิบัติตนเอง

รายชื่อผลงานเตรียมวิทยานิพนธ์

ชั้น ที่	ชื่อผลงาน	ขนาด	เทคนิค	ปี
1	“ฉันนึกถึงความเจ็บปวดของเธอ หมายเลข 1”	แปรผันตาม พื้นที่	ตัวอักษร (Sticker)	2565
2	“ระลึก หมายเลข 1”	แปรผันตาม พื้นที่	ทราย ซีเมนต์ บนพื้นที่	2565
3	“ฉันนึกถึงความเจ็บปวดของเธอ หมายเลข 1”	แปรผันตาม พื้นที่	ทราย ซีเมนต์ บนพื้นที่	2566
4	“ระลึก หมายเลข 2”	แปรผันตาม พื้นที่	ทราย ซีเมนต์ บนพื้นที่	2566
5	“Memorial, Space”	แปรผันตาม พื้นที่, 200 X 200 ซม.	ร้อนทราย ซีเมนต์	2566

ตารางที่ 2 รายชื่อผลงานเตรียมวิทยานิพนธ์

รายชื่อผลงานวิทยานิพนธ์

ชั้น ที่	ชื่อผลงาน	ขนาด	เทคนิค	ปี
1	“Space of Soul”	แปรผันตาม พื้นที่, 05.56 นาที่ (วนซ้ำ)	คราด ทราย, วิดีโอ	2566
2	“Space in Space”	120 x 40 ซม. , 80 x 60 ซม.	ทรายบน กระดาน	2566
3	“No more touch”	แปรผันตาม พื้นที่	ร้อนทราย	2566
4	“ Space of Soul no.1”	แปรผันตาม พื้นที่, 07.19 นาที่ (วนซ้ำ)	คราด ทราย, วิดีโอ	2566

ตารางที่ 3 รายชื่อผลงานวิทยานิพนธ์

รายการอ้างอิง

- Turner Phil Turner Susan (2006). "Place, sense of place, and presence." Presence: Teleoperators & Virtual Environments Volume 15, Number 2 204-217.
- ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง. (2556). "นิทรรศการศิลปะ "What Will You Leave Behind?" ชีวิตไม่อาจหนีความตาย." เข้าถึงเมื่อ 15 มกราคม 2566, เข้าถึงจาก <https://www.thaipbs.or.th/news/content/149550>.
- กุลธิดา เสารงใหญ่ (2560). พื้นที่ความเป็นส่วนตัวในงานสถาปัตยกรรม: โครงการห้องสมุดมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. สถาปัตยกรรมบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- คมลักษณ์ ไชยยะ (2562). "พื้นฐานแนวคิดสัญวิทยา ของโรลิ่งด์ บาร์ตส์." **วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา** ฉบับที่ 2, ปีที่ 7 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2562): 37-38.
- จอห์น เลน ผู้เขียน (2556). **พลังความเจ็บ เปิดพื้นที่สร้างสรรค์**, สำนักพิมพ์สวนเงินมีมา. ฉบับที่ 2. 171.
- จอห์น นพดล วศินสุนทร. (2558). "แนวคิดสัญวิทยาและการสร้างความหมาย." เข้าถึงเมื่อ 30 กุมภาพันธ์ 2566, เข้าถึงจาก <http://www.johnnopadon.blogspot.com/2015/10/semiology-and-signification.htm>
- ฉัตรทิพย์ สุวรรณชิน และพนมพร จันทระปัญญา (2558). "การสร้างอัตลักษณ์ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา." **วารสารปัญญาภิวัฒน์** ปีที่ 7, (ฉบับที่ 2): 269.
- ดาเนียล มาร์โซนา ผู้เขียน อมินา ทักจันท์ ผู้แปล (2552). คอนเซ็ปชวลอาร์ต. ธวัชชัย สมคง, บริษัทเดอะเกรทไฟน์อาร์ท จำกัด: 96.
- ธัญญา สังขพันธ์านนท์ (2558). "มาตุคามสำนึก และการโหยหาอดีตในกวีนิพนธ์ ของเรวัตร์ พันธุ์พิพัฒน์." **วารสารมนุษยศาสตร์** ฉบับที่ 22, ปีที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2558): 69-70.
- บุญวัฒน์ บุญทะวงศ์ และพระครูภาวนาโพธิคุณ (2564). "พุทธปรัชญาเซน : ความเป็นมาและสารัตถะกับการดำเนินชีวิตร่วมสมัย." **วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาขอนแก่น** ฉบับที่ 8, ปีที่ 3 (กรกฎาคม - กันยายน): 33-34.
- พระจันทร์ เอี่ยมชื่น. (2564). "'OBJECTS' นิทรรศการเดี่ยวที่เย็นชาและลึกซึ้ง ของ อธิษฐ์ ศรสงคราม." เข้าถึงเมื่อ 2 มีนาคม 2566, เข้าถึงจาก

<https://www.brandthink.me/content/objectsby-atit-sornsongkram>.

ภานุ บุญพิพัฒนาพงศ์. (2561). "Conceptual Art ศิลปะแห่งความคิดที่ละทิ้งความงาม และต่อต้านความสูงส่ง." เข้าถึงเมื่อ 15 มกราคม 2566, เข้าถึงจาก

<https://themomentum.co/conceptual-art/>.

มารี ซากาโมโต (2557). กระบวนการสร้างอัตลักษณ์และความสัมพันธ์ทางชาติพันธุ์ระหว่างชาวขมุกับไทลื้อ: ศึกษาจากวัฒนธรรมผ้าทอในเมืองเงิน แขวงไชยะบุรีสปป.ลาว. ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต (ภูมิภาคศึกษา), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สกุณี ญัฐพุลวัฒน์. (2565). "บ้านคือความว่าง ความว่างก็คือบ้าน." เข้าถึงเมื่อ 15 มกราคม 2566, เข้าถึงจาก <https://readthecloud.co/kamin-lerchaiprasert/>.

สมพร ต่อมประสิทธิ์ (2561). "พื้นที่ในผลงานของ แอนเซล์ม คีเฟอร์ ริชาร์ดลองและโนะบุโอะ เฮะคิเมะ." วารสารสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปศาสตร์ ฉบับที่ 12, ปีที่ 6 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2562): 2197.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	หยกตะวัน อินปุย
วัน เดือน ปี เกิด	03 กรกฎาคม 2540
สถานที่เกิด	สระบุรี
วุฒิการศึกษา	2559 – 2563 - ปริญญาศิลปบัณฑิต เกียรตินิยม อันดับ 2 สาขา ทัศนศิลป์ ภาควิชาศิลปไทย คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2564 – 2565 - ศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	43 ม.10 ต.เขากะลา อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์ 60130
ผลงานตีพิมพ์	2565 - โครงการนิทรรศการแสดงผลงานศิลปกรรมคณาจารย์และ นักศึกษาภาควิชาศิลปไทย "แลกเปลี่ยนเรียนรู้" เนื่องในโอกาสครบรอบ 46 ปี ภาควิชาศิลปไทย คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ ณ หอศิลป์ บรมราชกุมารี อาคารศูนย์ทัศนศิลป์สิรินธร คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ จ.นครปฐม และ ณ หอศิลป์สถาปัตยกรรมพระพรหมพิจิตร คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ กรุงเทพฯ 2565 - OPEN STUDIO: HISTORY REVIEWED: WE CAN'T FORGET HOW TO MOVE, Collaborator with School of Creative Media and City University of Hong Kong, Zurich University of the Arts at 5th Floor, PSG Building Silpakorn University Bangkok 2565 - บทความเรื่อง “สารัตถะการเยียวยาจิตใจมนุษย์ผ่านผลงาน ศิลปะร่วมสมัยชุด รักษาไว้เพื่อใจของใคร” บทความวิชาการระดับชาติ ภาควิชา โปสเตอร์ ในการประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 11 ตีพิมพ์ บทความฉบับเต็มลงใน Presiding การประชุมวิชาการ ระดับชาติครั้งที่12

2565 - Art Exhibition “My Mind of My Eyes”

At SUPH ART SPACE

Bangkok, Thailand. 2022

2564 - นิทรรศการกลุ่ม “ART CRATE PRANAKHON” ภายใต้
โครงการศิลปะร่วมสมัยสร้างแลนด์มาร์คใหม่ให้หัวใจพระนคร โดย กลุ่มมีกิม
สตูดิโอ โครงการที่ได้รับการส่งเสริมจากกองทุนส่งเสริมศิลปะร่วมสมัย ณ
หอศิลป์ร่วมสมัยราชดำเนินกรุงเทพมหานคร

2563 - นิทรรศการกลุ่ม “ตัวกาก” ณ แกลเลอรีจอย

แมน กรุงเทพมหานคร

